

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLELET

⊕ HIT ⊕ LÉLEK ⊕ ÉRTÉK A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE MAGAZINJA

GÖRÖGKATOLIKUS
SZEMLELET
SZERKESZTŐSÉGE
IX. ÉVFOLYAM 1. szám
2022. TAVASZ
Ára: 800 Ft

MÁJUS

1. V	Kenethozó asszonyok vasárnapja – (Jeremiás pr.) – 2. hang
2. H	☉ Atanáz fp.
3. K	Timóteus és Móra vtk.
4. Sz	Pelágia vtnő
5. Cs	Irén nvtnő
6. P	Jób pr.
7. Szo	A Szent Kereszt jeruzsálemi megjelenése
8. V	+ Inaszakadt vasárnapja – János ap., evta. – 3. hang
9. H	Izajás pr., Kristóf vt. – (Csodatevő Miklós fp. ereklyéinek átv.)
10. K	☉ Simon ap.
11. Sz	+ Az ötvened közepe – Boldog Hopkó Bazil fszvt. – (Mókiosz fszvt.)
12. Cs	Üü. – Epifániosz és Germánosz fpk.
13. P	Üü. – Glikéria vtnő
14. Szo	Üü. – Izidor vt.
15. V	Szamariai asszony vasárnapja – Üü. – (Nagy Pakhómiosz szé., Akhillész fp.) – 4. hang
16. H	Üü. – Tivadar rem.
17. K	Üü. – Andronikosz és Junia apk.
18. Sz	☉ Az ötvenedik közep. ün. – (Péter és tsai. vtk.)
19. Cs	Patrik fszvt. és tsai.
20. P	Thalleleosz vt.
21. Szo	+ Konstantin és Ilona társapk.
22. V	Vakonszületett vasárnapja – (Baziliskosz vt.) – 5. hang
23. H	Mihály hv. fp.
24. K	Simeon rem.
25. Sz	+ Húsvét ünnepzárása – Ker. János pr. fejének III. megtalálása
26. Cs	☉ Az Úr mennybemenetele – (Kárpusz ap.)
27. P	Üü. – Helládiosz fszvt.
28. Szo	Üü. – Eutik fszvt.
29. V	Az első (nikeai) egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – Üü. – (Teodózia vtnő) – 6. hang
30. H	Üü. – Izsák szé.
31. K	Üü. – Hermiász vt.

JÚNIUS

1. Sz	Üü. – Jusztinosz és tsai. vtk.
2. Cs	Üü. – Nikéforosz hv. fp.
3. P	☉ Mennybemenetel ün. – (Lukillianosz és tsai. vtk.)
4. Szo	Halottak emlékezete – (Metrofán fp.)
5. V	☉ Pünkösdvásárnap – A Szentlélek eljövetele – (Dorotheosz fszvt.) – (7. hang)
6. H	☉ Pünkösdhétfő – A Szentháromság ünnepe – (Visszárion és Hilárion szé.)
7. K	Üü. – Teodosz fszvt.
8. Sz	☉ Tivadar nvt. ereklyéinek átvitele – Üü.
9. Cs	Üü. – Cirill fp.
10. P	Üü. – Sándor és Antónia vtk. – (Timóteus fszvt.)
11. Szo	☉ Pünkösöd ün. – Bertalan és Barnabás apk.
12. V	Mindenszentek vas. – (Onufriosz rem., Péter szé.) – 8. hang
13. H	Akvilina vtnő – Apostolfejedelmek bünb. idő kezdete
14. K	Elizeus pr., Metód hv. fp.

15. Sz	Ámosz pr. – <i>Allelujás nap</i>
16. Cs	Tikhón fp. – <i>Allelujás nap</i>
17. P	Mánuel és tsai. vtk.
18. Szo	Leontin vt.

19. V ☉ Pünkösöd u. 2. vasárnap – Júdás ap. – 1. hang

20. H	Metód fszvt. – <i>Allelujás nap</i>
21. K	Julián vt.
22. Sz	Özséb fszvt. – <i>Allelujás nap</i>
23. Cs	Agrippin vtnő
24. P	+ Keresztelő János pr. születése
25. Szo	Üü. – Febrónia vtnő

26. V Pünkösöd u. 3. vasárnap – Dávid szé. – 2. hang

27. H	Sámson szé.
28. K	Cirusz és János ingy. orv. vtk. ereklyéi
29. Sz	☉ Péter és Pál főapostolok
30. Cs	☉ A tizenkét apostol

JÚLIUS

1. P	+ Kozma és Damján ingy. orv. vtk.
2. Szo	☉ Az Istenszülő köntösének elhelyezése

3. V Pünkösöd u. 4. vasárnap – Jácint vt., Anatóliosz fp. – 3. h.

4. H	András fp.
5. K	☉ Áthoszi Atanáz és Lampász szé. atyák
6. Sz	Sziszóész szé.
7. Cs	☉ Cirill és Metód fpk. – (Tamás és Ákos szé. atyák, Kirjaka nvtnő)
8. P	☉ Prokóp nvt.
9. Szo	Pongrácz fszvt.

10. V Pünkösöd u. 5. vasárnap – A nikápolyi 45 vt., Barlanglakó Antal szé. – 4. hang

11. H	☉ Eufémia nvtnő
12. K	Proklosz és Hilárion vtk.
13. Sz	☉ Gábor főangyal, István szé. fp.
14. Cs	Akvilász ap., József szé.
15. P	Cirják és Julitta vtk.
16. Szo	Athenogenész fszvt.

17. V + Pünkösöd u. 6. vasárnap – Az első hat egyetemes zsinat igaz hitű atyáinak emléke – Boldog Gojdisz Pál fszvt. – (Marina nvtnő) – 5. hang

18. H	Emilián vt.
19. K	Makrina sza., Diosz szé.
20. Sz	+ Illés próféta
21. Cs	Simeon és János szé. atyák
22. P	☉ Mária Magdolna társap., sza.
23. Szo	Fókász fszvt. ereklyéi, Ezekiel pr.

24. V Pünkösöd u. 7. vasárnap – Krisztina nvtnő – 6. hang

25. H	☉ Anna elhunyt
26. K	+ Magyar Mózes szé. – (Hermolaosz fszvt. és tsai., Piroksa vtnő)
27. Sz	+ Panteleimon ingy. orv. nvt.
28. Cs	Prokhorosz és tsai. apk.
29. P	Kallinikosz nvt., Teodóté vtnő
30. Szo	Szilás és Szilvánusz apk.

31. V Pünkösöd u. 8. vasárnap – A Szent Kereszt körülhordozásának eü., Evdokimosz szé. – 7. hang

ATANÁZ PÜSPÖK

Húsvéti békesség és szeretet

készíthet egy katonai vagy pártszervezetet, de nem biztosít tartós közösséget és boldogságot.

Liturgikus énekünk szavaival kívánom, hogy Krisztus békessége kedvéért Egyházunkban „a feltámadás által” mindenkinek, még „gyűlölőinknek is bocsássunk meg”. A háború elhárítása végett ne csak ünnepi „vizsgálati fogságra” ítéljük a korábbi ellenségeinket, hanem tudjunk és merjünk szívből megbocsátani mindenkinek, még a bennünket gyűlölőknek is! „Ha ellenséged éhezik, adj neki enni, ha szomjazik, adj neki inni! Mert ha ezt teszed, eleven paraszat gyűjtesz a fejére. Ne hagyj, hogy a rossz legyőzzön téged; te győzd le a rosszat jóval!” (Róm 12,20) Így halt meg Urunk Jézus Krisztus a kereszten, és így lettek követői minden kor vértanúi, egészen a napokban elhunyt testvéreinkig, akikért ma is buzgóan imádkozunk.

Aki „Krisztusban van”, vagyis a keresztségben meghalt övele, hogy a feltámadásban új életre keljen, az már „új teremtmény”. **Képes felülemelkedni az önzés egyetemessé váló kísértésén, hogy másokat szolgáljon és akár életét is odaadja másokért.** Ez az „élet evangéliumának” következménye. Aki Jézus kereszthalálának láttán Isten végtelen szeretetét újra átélte, az már nem magának él, hanem „annak, aki érte meghalt és feltámadt.” Az már nem köt alkat semmilyen életellenes ideológiával, mert tiszta erkölccsel éli át a jelen valóságát.

A szeretet tökéletességére mi csak a föltámadott Krisztus kegyelméből juthatunk el. Ez az, amire Krisztus feltámadása előtt vagy anélkül képtelen volt az emberiség. Minden sértés feltétlen megbocsátására és a szeretetre az tesz bennünket képessé, aki Maga a tiszta Szeretet. Őbenne kaptunk új életet, s most is mint tavaszi palánták Benne akarunk meggyökeresni. A kikelet idején eljött a mi újjászületésünk szezonja is. Ennek forrása Isten, a szeretet. „Szeretet az Isten; aki a szeretetben marad, Istenben marad, és Isten őbenne” – írja Szent János. Szent Pál pedig az Istentől nyert szeretet maradandó voltát állítja: „Most megmarad a hit, remény és szeretet, ez a három. De közülük legnagyobb a szeretet.” (1Kor 13,13)

Persze ahhoz, hogy „Isten bennünk maradjon, és szeretete tökéletes legyen bennünk”, erkölcsi feltételeknek is meg kell felelnünk: akarnunk kell teljesíteni az Ő szent akaratát. Az az evangélista, aki ma üzeni, hogy „mindazoknak, akik befogadták Krisztust, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek, azoknak, akik Istentől születtek, s akik hisznek az ő nevében”, azt is hozzátette levelében, hogy „mindaz, aki Istentől született, nem vétkezik”. **„Mindaz, aki Istentől született, bűnt nem cselekszik, mert Isten magja van benne, és nem vétkezhet, mert Istentől született”** (1Jn 3,9).

Ha a húsvéti liturgián fölelevenítjük keresztségi fogadalmunkat, akkor Isten kedvéért egyszer eljuthatnánk arra, hogy már „bűnt ne tudjunk cselekedni, ne vétkezhessünk többet, mert Isten magja van bennünk”. Mint akik „Istentől születtek”.

S ha ma azonosulunk ezzel a végtelen szeretettel, azt a testi-lelki békét nyerhetjük ilyenkor vissza, amivel kapcsolatban az Úr néhány napja azt mondta: „Békességet hagyok rátok, az én békémet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja” (Jn 14,27). **Az ő húsvéti ajándéka élet, öröm és béke:** nem más, mint az „Isten békessége” (Fil 4,7), amelyből tiszta öröm fakadhat. „Az Isten országa nem eszem-iszom, hanem igazságosság, béke és öröm a Szentlélekben.” (Róm 14,17)

Beszélgessünk Isten szeretetéről és ennek konkrét következményeiről családtagjainkkal és barátainkkal! Ne dőljünk be olyan meséknek, hogy hitünk csak templomba való magánügy volna. Tanúságot kell tennünk róla, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Ez a mi életünkben az a békés „szép és jó hitvallás”, amely követi a mi Urunkét.

Vállaljuk föl magán- és közéletben is a tanúságtételt a tiszta szeretetről! S ha ma azonosulunk Isten szeretetével, ujjongva ismétелgethetjük:

**„Krisztus feltámadt!
Valóban feltámadt!”**

Krisztus feltámadása számunkra az élet és a szeretet bizonyossága. „Benne élet volt”. És „mindazoknak, akik befogadták őt, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek”. Az Apostol szerint „a nekünk ajándékozott Szentlélekkel kiáradt szívünkbe Isten szeretete” (Róm 5,5). Erről tesz vallomást Szent János, aki apostoli levelében kifejezésre juttatja azt az igényt, hogy „ha Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást! Istent soha nem látta senki. Ha szeretjük egymást, Isten bennünk marad, és szeretete tökéletes bennünk” (4,11-12).

Egy bizonyos fokig talán mi is tudunk magunktól annyira szeretni, mint az átlagember. De ez a szeretetünk nem tökéletes. **Talán a félelem visszafog olykor bennünket.** Olykor megijedünk a front közeledésétől és a világháborút emlegető interjúktól. De „a szeretetben nincs félelem. **A tökéletes szeretet kizárja a félelmet,** mert a félelem gyötrelemmel jár. Aki pedig fél, nem tökéletes a szeretetben.” (1Jn 4,18). A Feltámadott tiszta szeretete már feloldja görcseinket és félelmünket. S ha ma azonosulunk ezzel a végtelen szeretettel, azt a testi-lelki békét nyerhetjük ilyenkor vissza, amivel kapcsolatban az Úr néhány napja azt mondta: „Békeséget hagyok rátok, az én békémet adom nektek; de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja” (Jn 14,27). Az ő húsvéti ajándéka élet, öröm és béke: nem más, mint az „Isten békessége” (Fil 4,7), amelyből tiszta öröm fakadhat.

Jézus Krisztus nem azt akarja, hogy egymás ellenségei legyünk, mert ő kereszthalálával nemcsak a halált győzte le, hanem az ellenségeskedést is (vö. Gal 2,16). A Sátán az, aki az ellenség-képet fokozza, az ellenségeskedést szítja pártok és országok, népek, vallások és földrészek között. Az ellenség-kép **ideig-óráig összetartásra**

ELŐSZÓ

- 1 Atanáz püspök: Húsvéti békeség és szeretet

LÉLEK

- 4 Keresztes Szilárd: Mécsesünk lángja, pislákoló Lélek!
Pünkösdi könyörgés barátaimért!
- 6 Felajánlás Szűz Mária Szeplőtelen Szívének
– Ferenc pápa imája
- 8 Legeza József: Szükségünk van a Szentlélekre!
- 10 Pünkösdi a húsvéti időszak megkoronázása
- 11 Pünkösdi az ikonfestészetben
- 12 Ferenc pápa levele a családoknak
- 15 Angyali történet az anyai szeretetről
- 16 Szűcs Antalné: Személyes halálom és feltámadásom
- 20 10 dolog, amit tudni kell XVI. Benedek emeritus pápáról
- 24 Király András – Vándor Ilka: A Görögkatolikus
Metropólia vendége volt a Püspöki Szinódus altitkára
- 26 Király András: Ti vagytok a görögkatolikus
egyház jövője!
Az országos hittan- és liturgikusének-verseny döntője
- 30 Tóthné Espán Margaréta: Újszentelt papjaink
első szolgálati éve
- 36 Fülöp metropolita: A járvány következményei
a Magyar Görögkatolikus Egyház életében
- 40 Aquinói Szent Tamás: Mit tegyek a szomorúság ellen?
- 42 Dr. Szabó Irén: Pünkösdi hagyományok, szimbólumok
- 43 Paulo Coelho: A dolgok, amelyeket megtanultam
az élettől

ÉRTÉK

- 46 Obbágy Lacus: Akinek a hit ajándék
és a színészet szolgálat
– Interjú Pindroch Csaba színművésszel
- 48 Földvári Katalin: Adományozási szokások Máriapócsan
- 50 Király András: Frankfurtból festeni tehozzád szegődtem
– Johanna Hacker,
a nyíregyházi székesegyház német festője
- 52 Terdik Szilveszter: Jézus nem emberi kéz által festett
képmása
- 56 Ivancsó Bazil: Magyarként Norvégiában
- 59 A pápa kedvence – Sergio Dussin három pápa
szakácsaként vált világszerte ismertté
- 60 Ivancsó Bazil: A Szentföld állatvilága 3.
- 63 Király András: A görögkatolikus liturgikusének-
és hittanverseny református győztese
- 64 Király András: A keleti keresztény egyházak I.
- 68 Gyerekoldalak
- 72 Legeza József: Könyvespolc mellett
- 74 Legeza Kata: Mozivászon előtt
- 76 Ez történt 2021–2022. tél-tavaszi
- 80 Emberségből jeles

MEGJELENT A

GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE

KIADÁSÁBAN, A HAJDÚDOROGI FŐEGYHÁZMEGYE,
A MISKOLCI EGYHÁZMEGYE ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE
EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL

KIADJA A GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA
SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT

FELELŐS KIADÓ: KOCSIS FÜLÖP ÉRSEK-METROPOLITA

HONLAPUNK CÍME: **WWW.GOROGKATOLIKUS.HU**
FACEBOOK.HU/SZEMLELETMAGAZIN

A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

4400 NYÍREGYHÁZA, BETHLEN G. U. 13-19.

TEL: +3642/597-607

INFORMÁCIÓ:

GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU

SZÁMLASZÁM: 10702064-72479962-51100005 CIB
(GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA SAJTÓ- ÉS MÉDIAKÖZPONT)

FŐSZERKESZTŐ: KIRÁLY ANDRÁS

SZERKESZTŐ: TÓTHNÉ ESPÁN MARGARÉTA, VÁNDOR ILKA

FOTÓK: BAKOS ZOLTÁN, DOBOS KLÁRA,
DOMOKOS ÉVA, GERNER ATTILA, KIRÁLY ANDRÁS,
H. VARGA ESZTER, ZADUBENSZKI NORBERT,
POLYÁKNÉ TÓTH NÓRA, SZABÓ SÁNDOR,
VARGA B. BERNADETT, TREŠTYÁNSZKY CSABA

CÍMLAPFOTÓ: DOMOKOS ÉVA

ARCULAT, TÖRDELÉS: PROJEKT-TEAM DTP STÚDIÓ

NYOMDAI MUNKÁK: IMI PRINT KFT., NYÍREGYHÁZA

ISSN: 1416-793X

A GÖRÖGKATOLIKUS SZEMLE ÉS SZEMLÉLET
MEGRENDELHETŐ POSTÁN A SZERKESZTŐSÉG CÍMÉN
VAGY ELEKTRONIKUS FORMÁBAN

A **GOROGHIR@GOROGKATOLIKUSMETROPOLIA.HU** CÍMEN.
RENDELÉSSSEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓ
A SZERKESZTŐSÉG ELÉRHETŐSÉGEIN KÉRHETŐ.

NYÍREGYHÁZA, 2022

Reviczky Gyula

Pümkösd

Piros pümkösd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsá-illat,
Fényözön hull, a szívek megnyílnak.

Hogy először tűnt fel a világnak:
Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdetvé a győzedelmes eszmét.

Piros pümkösd, juttasd tiszta fényed'
Ma is minden bánkodó szívének,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.

Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
Világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szívbe szálljon,
Diadallal az egész világon!

Piros pümkösd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretetnek sugara, Szentlélek!

KERESZTES SZILÁRD

Mécsesünk lángja, pislákoló Lélek!

Pümkösi könyörgés barátaimért!

Mécsesünk lángja, hatalmas Lélek! Amikor Isten semmiből teremtette az eget és a földet, amikor a kozmikus semmi a félelmetes östűz robbanásával létre lobbantotta a mindenséget, te voltál a láng és a rend, ott lebegtél a tűz és a vizek fölött, hogy fényes napmeleg és gyors fűszál váljék az elviselhetetlen tűzből, hogy rend és isteni harmónia foglalja el a káosz őskavargását, hogy ember szülessék a földre, aki általad felismeri a világban Istenének és Atyjának szépségét és szeretetét. Nyisd fel szemünket, hogy lássuk e szép világ nemességét és örömet, és benne magunkat, mint az Atya képmását és hasonlatosságát.

Mécsesünk lángja, jóságos Lélek! Te vagy születésünk és újjászületésünk szerzője. A te lángod lobogott Gábor arkangyal fényes követarcán, Mária ártatlan és alázatos pirulásában, a mindnyájunk új életét rejtő magzat fejlődésében, a betlehemi istálló büzlő olajfüstjében, József megadó éjszakai menekülésében, a jeruzsálemi templom gyertyáitól csillogó szakállú Simeon örök-kévalóra fényesített tekintetében, a tanítványok elszántságában és ragaszkodásában, és a kereszten önmagát és minket az Atya kezébe ajánló Fiú engedelmes szeretetében. Égesd a szívünket, hogy ne rettenjünk meg a nekünk rendelt feladatoktól és áldozatoktól, hanem mindenben felismerjük üdvösségünk örök isteni tervét.

Mécsesünk lángja, tisztító Lélek! Lángpallos zárta el a vétkes emberiség előtt a boldog Paradicsomot, a te lángod kemencéjében elég bűneink polyvája, kohód tűzében nemesedik életünk aranya, hát égess minket, hogy megtisztult lélekkel léphessünk be Atyánk örömébe. A te izzásod kínzó sava égette a tékozló fiú éhező gyomrát, a te bánatos fényed ragyogott Péter könnyében, amikor a tagadás bűnös melegegésének rőt tűzén át meglátta az Elítéltet, te adsz erőt ma is az egyháznak, hogy saját bűneit is bevallva hirdesse a megtérést és Isten országát. Jöjj el, és lakozzál mibennünk, tisztíts meg minket minden szennytől, és üdvözítsd, jóságos, a mi lelkünket!

Mécsesünk lángja, pislákoló Lélek! Hisszük nagyságodat, amely egyaránt világít a szentek vakító fényességében és a bűnösök még ki nem hunyt parázsában. Belőled van az apostolokra szétoszlott pümkösi lángocská és szívünk gyenge izzása. A füstölgő mécses kanóca, a sötétségben az utolsó fénysugár, a kétségbeesésben a végső vigasztalás te vagy. Gyenge lángot, add, hogy meglássuk a magunk és mások piszkos hamuja alatt a te el nem taposható parazsodat. Kezünkben és szívünkben minden szélről óvd a mécses, hogy pislákoló fényénél mások is meglássák Krisztusnak arcát, az Atya isteni dicsőségének szelíd fényét, enyhe világosságát. Lobbants néha lángra, ne engedd elfelednünk, hogy hamvadó mécsesünk is az örök világosság piciny sugára!

*Pislákoló fényünk, drága mécseslángunk, Istentől kapott, küldött, tündöklő pümkösi Lélek!
Maradj velünk, pislákolj bennünk mindig!*

LÉLEK

MIDŐN A MAGASSÁGBELI ÖSSZEZAVARTA A NYELVEKET,
AKKOR SZÉTSZÓRTA A NEMZETEKET;
MIDŐN PEDIG A TÜZES NYELVEKET OSZTOTA SZÉT,
MINDENKIT EGYESÜLÉSRE HÍVOTT, HOGY ÖSSZHANGZÓLAG
DICSŐÍTSÜK A LEGSZENTEBB LELKET.

PÜNKÖSDI KONTÁK

Felajánlás Szűz Mária Szeplőtelen Szívének

FERENC PÁPA IMÁJA

Ó, Mária, Isten Anyja, Édesanyánk!
Mostani szenvedésünk idején
hozzád folyamodunk.
Édesanyánk vagy,
szeretsz és ismersz minket:
semmi sincs rejtve előtted abból,
amit a szívünkben hordozunk.
Irgalmasság Anyja, hányszor és hányszor
megtapasztaltuk gyengéd gondoskodásodat,
békét hozó jelenlétedet,
mert te mindig Jézushoz,
a Béke Fejedelméhez vezetsz minket.

De letértünk a béke újáról, elfelejtettük a múlt század tragédiáinak tanulságait és a világháborúkban elesett milliók áldozatát. Nem teljesítettük azokat a vállalásainkat, amelyeket mint nemzetek közössége tettünk. Eláruljuk a népek békéről szóló álmait és a fiatalok reményeit. Belebetegetünk a kapzsiságba, nacionalista érdekekbe zárkóztunk, és engedjük, hogy a közöny és az önzés megbénítson minket. Nem törődünk Istennel, inkább a hazugságainkban élünk, tápláltuk az agresszivitást, elnyomtuk az életet és fegyvereket halmoztunk fel. Megfeledkeztünk arról, hogy őrzői vagyunk testvéreinknek és közös otthonunknak. Háborúkkal dúltuk fel a föld édenkertjét, bűneinkkel megsebeztek Atyánk szívét, pedig ő azt akarja, hogy egymás testvérei legyünk. Magunkat kivéve minden és mindenki iránt közömbössé váltunk. Szégyenkezve mondjuk: Bocsáss meg nekünk, Urunk!

A bűn nyomorúságában, kimerültségünkben és megtörtségünkben, a gonoszság és a háború titokzatos misztériumában, szent Édesanyánk, emlékeztess minket arra, hogy Isten nem hagy el bennünket, hanem mindig szeretettel tekint ránk, és arra vágyakozik, hogy megbocsásson nekünk, és felemeljen minket. Ő maga adott téged nekünk, és Szeplőtelen Szívedben menedéket nyújtott az Egyház és az egész emberiség számára. Isten szeretete által velünk vagy, és a történelem legnehezebb pillanataiban is gyengéden vezetsz minket.

Ezért mi, a Te szeretett gyermekeid hozzád jövünk, és szíved ajtaján zörgetünk, hiszen te minden időben fáradhatatlanul keresel és megtérésre hívsz minket. Ebben a sötét órában jöjj, segíts és vigasztalj minket! Fordulj mindannyiunkhoz újra és újra: „*Hát nem én vagyok itt, a te édesanyád?*” Te meg tudod oldani szívünk és korunk csomóit. Beléd vetjük bizalmunkat. Biztosak vagyunk abban, hogy különösen most, a megpróbáltatások idején nem utasítod vissza könnyörgésünket, és segítségünkre sietsz.

Így tettél a galileai Kánában, amikor kérésedre Jézus közbelépett, még mielőtt eljött volna az ő órája és első csodáját művelte a világban. Amikor a lakoma öröme szomorúsággá változott, így szóltál hozzá: „*Nincs boruk*” (Jn 2,3). Járj közben újra értünk, ó, Anyánk, mert ma elfogyott a reménység bora, megfogyatkozott az öröm, felhígult a testvériség. Elvesztettük emberségünket, eljátszottuk a békét. Mindenféle erőszakra és pusztításra váltunk képessé. Sürgősen szükségünk van anyai beavatkozásodra.

A te könnyeid, ó, Édesanyánk, lágyítsák meg megkeményedett szívünket! Az értünk hullatott könnyek virágoztassák ki újra ezt a völgyet, amelyet gyűlöletünk kiszáritott! Engedd, hogy a te imád által békét találjunk a fegyverropogás zaja közepette! Öleld át anyai karoddal mindazokat, akik szenvednek és a bombák elől menekülnek! Mindazok, akiknek el kell hagyniuk otthonukat és hazájukat, találjanak vigaszt anyai ölelésedben! Szomorú szíved ébressze fel bennünk az együttérzést, és ösztönözzön minket arra, hogy megnyissuk ajtónkat, s gondoskodjunk a sebesültekről, elhagyottakról!

Istennek Szent Anyja, amikor a kereszttel álltál, Jézus látva a melletted álló tanítványt, így szólt: „*Íme, a te fiad*” (Jn 19,26). Ezzel ő mindannyiunkat rád bízott. Majd így szólt a tanítványhoz és ezzel mindannyiunkhoz: „*Íme, a te anyád*” (27. v.). Édesanyánk, ma készséggel akarunk életünkbe és történelmünkbe befogadni téged. A kimerült és kétségbeesett emberiség ebben az órában veled együtt áll a kereszttel, és szükségét érzi, hogy rád bízva, és rajtad keresztül Krisztusnak szentelje magát. Az ukrán nép és az orosz nép, akik szeretettel tisztelnek téged, hozzád fordulnak, mert a Te szíved értük és minden népért dobog, akik háborútól, éhségtől, igazságtalanságtól és szegénységtől szenvednek.

Istennek Szent Anyja, aki a mi Anyánk is vagy, ünnepélyesen rád bízunk magunkat és a te Szeplőtelen Szívednek szenteljük az Egyházat és az egész emberiséget, különösen Oroszországot és Ukrajnát. Fogadd el ezt a felajánlást, amelyet bizalommal és szeretettel végzünk! Add, hogy a háború véget érjen, és adj békét a világnak! A te szívből jövő igened által a Béke Fejedelme belépett a történelembe, és bízunk abban, hogy a te szíved által újra elérkezik hozzánk a béke. Neked szenteljük az egész emberi család jövőjét, a népek bajait és vágyakozásait, a világ félelmeit és reményeit.

Áradjon rajtad keresztül a földre az isteni kegyelem, és uralja ismét a béke édes szívdobbanása napjainkat! Igennek Asszonya, akire leszállt a Szentlélek, segíts, hogy újra együtt lehessünk Isten békéjében! Oltsd szívünk szomját, te, „a remény áradó forrása”. Te szőtted bele az emberiséget Jézusba, így alakíts minket is a közösség formálóivá! Te jártál utunkon, vezess minket a béke ösvényein! Ámen.

Fogadd el, ó Anyánk, imánkat!

Tenger csillaga, ne vesszünk el a háború viharában!

Te, az Új Szövetség frigyládája, mutasd meg számunkra a megbékélés lehetőségeit és útjait!

„Te földi a mennyben” vezess vissza a világot az isteni harmóniához!

Vess véget a gyűlöletnek, csillapítsd a bosszúvágyat, taníts meg minket megbocsátani!

Szabadíts meg minket a háborútól, őrizd meg a világot a nukleáris fenyegetéstől!

Rózsafüzér Királynője, ébreszd fel bennünk újra a szeretet és az imádság iránti igényt!

Emberi család királynője, mutasd meg az embereknek a testvériség útját!

Béke Királynője, essd ki a békét a világ számára!

Szükségünk van a Szentlélekre!

Nagy szükségünk van a Szentlélekre. Nagy szükségük rá volt az apostoloknak is. Három évig együtt jártak a Mesterrel, érte mindenüket odahagyták. Összeforrtak vele, és jól, biztonságban érezték magukat társaságában. Milyen biztonság volt vele lenni még a háborgó tengeren is, mindenható szava elűzte fejük fölül a pusztulás sötét felhőit. Mikor Péter a vízen járt, de kicsinyhitűsége miatt süllyedni kezdett, kinyúlt érte Jézus keze, hogy megmentse az alámerüléstől.

A nagypéntek szomorúságát, Krisztus látszólagos tragédiájának reménytelenségét felváltotta a húsvét diadalmas öröme. A megdicsőült Krisztussal töltött felejthetetlen 40 nap végén veszik a szomorú, lehangelő hirt: itt hagyja őket, mert felmegy az Atyához. Búsulásukban azzal biztatja őket Jézus: „nem hagyok árván titeket, elküldöm a Szentlelket”. Akkor még nem értették ennek a vigasztalásnak mélységét, hogy mennyire szükségük lesz a Szentlélekre.

Nekünk is szükségünk van rá, soha nagyobb, mint ma! Mert ő az igazság Lelke. Az igazság a lélek világossága. Ha már a test is elsatnyul világosság nélkül, annál inkább szüksége van erre a léleknek, az értelemnek. A sötétzárkában a legkonokabb gonosztevő is megtörik, az igazság nélkül tönkremegy a lélek. Ma pedig egy sötét lélek hódít: a hitetlenség, a tagadás, a hazugság lelke. Az a lélek, amelyik összeülnket bűnre csábította: „olyanok lesztek, mint az Isten”. Ez a lélek tette az embereket bálványimádká. Régen a bálványimádkók köből, fából faragott figurákat, a természeti erőket, különböző állatokat istenítettek és imádtak, de bálvánnyá vált a pénz, a hatalom, az énben testesült emberi gőg, az érzéki élvezetek, az anyag. Az a lélek járt körül, amely elrabolta az embertől az eget, és helyette rájuk zúdította a föld minden nyomorát. Ez a lélek még ma is küzd a Szentlélek ellen. Csodálatos, hogy mennyire félre tudja vezetni az embereket. Ki fogja eloszlatni az ő sötéttségét? Ki mutatja meg az utat, mely az igazi boldogsághoz vezet? Ki hirdeti az Igazságot? A Szentlélek. Csak ne álljunk ellen, fogadjuk be!

Szükségünk van a Szentlélekre, a szeretet lelkére. Megfogytakozott az embereket egybekapcsoló és boldoggá tevő szeretet. Nincs meg a rokonok között. Hány testvér, rokon nem beszél egymással, még csak nem is köszönnek egymásnak. Nincs meg a szeretet a házastársak között se. Mennyi békétlen, perlekedő, egymás életét keserítő házastárs, mennyi felbomlóban levő vagy már elbomlott házasság van! Ma a gyűlölet, a bosszú, az önzés, a szívtelenség lelke dühöng. Imádkozunk, hogy a Szeretet Lelke törjön utat a szívükbe és készséges munkatársai legyünk, hogy mások szívét a szeretetre hangoljuk!

Kell nekünk a Szentlélek a sok szomorúságban, mert ő a Vigasztaló. Az emberek vigasztalása jól esik, de nem elégít ki minket. A Szentlélek kell nekünk, aki úgy vigasztalta meg Szent Pált, akit számtalanszor ért hajótörés, megvesszőzés, megostorozás, meghurcoltatás, üldözés és börtön, mégis így kiáltott fel: „Tele vagyok vigasztalással, és felette nagy az én örömöm minden szorongatásom között”. A Szentlélek ujjongva, örömmel öleli át azt az Y-alakú keresztet, amelyre Aegeas helytartó Achájában keresztre feszítette. Szent István diakónus vértanúra záporként hullottak az életet kioltó kövek, és ő nyitva látta az eget. Szent Lőrinc diakónust arra kényszerítette Valérián császár helytartója, hogy adja elő az egyház kincseit, melyre 3 napot hagyott neki. A harmadik nap hatalmas tömegben vezeti a helytartó elé Róma városának keresztény szegényeit, az özvegyeket, árvákat, bénákat, poklosokat, mint az egyház kincseit. A megdühödött prefektus kegyetlen kínzások után rostélyra fektette, és alája égő paraszat tétetett. A vértanú mosolyog és tréfálkozik a tüzes rostélyon. Mikor már egy darabig mozdulatlanul feküdt a parázs felett, vidáman szólt a prefektusnak: „Most már megfordíthatnál, ez az oldalam már eléggé megsült”.

Szent Erzsébet Árpád-házi szentünk hálaadást zeng, amikor a legnagyobb nyomorba jut. Szent Kreszcencia rettenetes kínjaiban így vigasztalja övét: „Ne sírjatok! Isten most angyalt farag belőlem”. A kívülálló ezt nem értik meg, csak a hívő emberek. A nagy egyházatya, Origenész édesapjáról, Leonidaszról, a későbbi vértanú-

ról tudjuk, hogy amikor hazahozták a keresztlőről fiát, odament, és a mellét megcsókolta. Felesége csodálkozott. „Azt értem, hogy szereted a fiadat, de miért a mellét csókolod meg?” – kérdezte. „Nem tudod, hogy gyermekünk a Szentlélek temploma lett, és a Szentháromság lakik benne?!” – válaszolt férje. Igaza is volt, mert minden megkeresztelt emberben – a megszentelő kegyelem folytán – bennlakik a Szentháromság. A Szentháromság hitünk legnagyobb titka. Felfoghatatlan. Valamit azonban megsejthetünk azáltal, ha e titkokhoz önmagunkon keresztül közelítünk. Tudjuk, hogy mi nem tudjuk elmondani, kik vagyunk. Egész életünkön keresztül próbáljuk elmondani, de nem megy. Ha kimondom, ami bennem van, az nem azonos azzal, amit ki akartam mondani. Azért nem tudjuk elmondani azt, hogy kik vagyunk, mert nem is ismerjük magunkat. Vannak tudat szélén lévő dolgok, sőt, fejlődésben vagyunk, meglepő húzásaink vannak. Mi magunk is titkok vagyunk magunk előtt. Az Atyaisten az, aki teljesen ismeri önmagát. Ő ki tudja önmaga mondani, és egy az egyben tudja kimondani önmagát. Méghozzá úgy, hogy amit kimond, az azonos azzal, ami benne van. A kimondó isteni lényeg az Atya és a kimondott isteni lényeg a Fiú. És mivel birtokolja, teljesen át tudja adni önmagát úgy, hogy benne semmi nem marad, marékitalanul át tudja adni önmagát. Az átadó isteni lényeg az Atya, az átadott és befogadott isteni lényeg a Fiú. Mi nem birtokoljuk önmagunkat, nem is tudjuk átadni önmagunkat. Ezért nem is tudunk eggyé lenni senkivel. Csak közelítünk másokhoz, a szeretet nem egység, hanem egységre törekvés, és mindig visszahullunk önmagunkba. Az Atya teljesen birtokolja önmagát, és teljesen át tudja adni önmagát. Teljesen ismeri önma-

gát, teljesen ki tudja mondani önmagát, és az átadó, a kimondó isteni lényeg az Atya, a befogadott és kimondott isteni lényeg a Fiú. Kettőjük szeretete olyan eleven, hogy az egy valóság, kettőjükkel azonos Szentlélek. Olyan ez, mint amikor a gyerekek labdázni, és olyan gyorsan dobják a labdát, hogy nem is tudják, kinél van. De amikor nem labdát dobni, hanem önmagukat adják, és a másikat befogadják, ehhez hasonlít a Szentháromság. Az Atya teljesen átadja önmagát, teljesen kimondja önmagát, úgy adja át, hogy nem is marad benne semmi, és amit kimondott, az azonos azzal, aki kimondja. A fiú pedig maradéktalanul befogadja. És ő nem is más, mint ugyanannak az isteni lényegnek a befogadottsága, kimondottsága, s kettőjük szeretete olyan eleven, hogy az a Szentlélek.

A Szentháromság titkának ez csak egy nagyon gyarló megközelítési módja. Minden hasonlat eltörpül a titok mérhetetlensége mellett. Amikor Szent Ágoston a tengerparton azon tipródott, hogyan tudná megérteni mindezt, meglátott egy kisgyermeket, aki a tenger vizét egy kis gödörbe hordozta. Megkérdezte tőle, hogy mi a célja, mire azt válaszolta: a mérhetetlen tenger vizét hordom ebbe a kis gödörbe. Erre Szent Ágoston rávágta: „Ez lehetetlen!” Amint ezt kimondta, akkor értette meg, hogy éppoly lehetetlen megérteni a Szentháromság titkát. EGY Isten van, és az egy isteni lényeg három isteni személy birtokolja, az Atya, a Fiú és a Szentlélek, akinek kegyelme legyen mindnyájunkkal! Ámen!

Áradjon túl a kegyelem!

**SEGÍTSÜNK
A HÁBORÚ MIATT
SZENVEDŐKÖN!**

Pénzbeli adomány:

Magyarországi Sajtójogú Metropolitai Egyház
10702071-69121841-51400006 ■ IBAN: HU75 10702071-69121841-51400006
SWIFT kód: CIBHHUHB ■ Közlemény: „Ukrajna”

Tartósélelmiszer és egyéb felajánlás:

Minden parókiánk gyűjtőpont!
Minden oktatási intézményünk gyűjtőpont!
Minden szociális intézményünk gyűjtőpont!

GÖRÖGKATOLIKUS METROPÓLIA

info: adomany@gorogkatolikus.hu
[WWW.GOROGKATOLIKUS.HU](http://www.gorogkatolikus.hu)

Pünkösd a húsvéti időszak megkoronázása

Pünkösd ünnepe húsvét után a legrégebbi ünnepünk, amelyet idén június 5-én ünnepelünk. Története visszanyúl az Őszövetség világába. Mózes korától kezdve húsvét után hét héttel tartották a „hetek ünnepét”, melyet hellenista hatásra ógörögül pentekoszténak (ötvenedik) neveztek. Nyelvünk – számos más nyelv között – ebből származtatja az ünnep ma használatos nevét.

Az Őszövetségben kétféle értelmezése volt pünkösd ünnepének. Kezdetben a hetek ünnepe volt, aratási ünnep, amely során az első termést felajánlották Istennek, de később, s Jézus korában már bizonyos, hogy új értelemmel gazdagodott: a törvényadás és a Sínai-hegyen kötött szövetség ünnepe lett. Azáltal, hogy a Szentlélek azon a napon áradt ki, amelyen az Istentől kapott törvényt ünnepelték, jelzi, hogy ennek az addigi ünnepnek a tartalmát gazdagítja: a törvény már nem csak köztábla van írva, hanem az Őt befogadó emberek szívébe is.

A keresztények kezdettől fogva a húsvéhoz kötötten tartották meg az ötvenedik napot. Ókeresztény szokás szerint pünkösd a húsvéti időszak megkoronázása, amelyet Keleten és Nyugaton egyaránt ünnepeltek. Vannak, akik Szent Pál apostol megjegyzésében – „pünkösdig maradok Efezusban” (vö. 1Kor 16,8) – már a keresztény pünkösdöt értik. Az azonban biztos, hogy az Elvirai zsinat (313) tanítja: ha valaki nem tartja meg pünkösd ünnepét, új tévtanítást vezet be az Egyházba. A IV. században már egyre többször említik az ünnepet. Például pünkösd napjának jeruzsálemi megünnepléséről a IV. század végén Eteria zárandoknő is megemlékezik.

Pünkösd ünnepi napján három fontos esemény történt: a Szentlélek eljövetele mint Krisztus megváltó tettének gyümölcse és beteljesítője; az Egyház alapítása, és az egész világra kiterjedő missziós munka kezdete. Ezek az események Urunk, Jézus Krisztus ígérete alapján történtek.

A Szentlélek kiadásának történetét az Apostolok Cselekedetei (ApCsel 2,1-11) rögzíti. A leírás szerint, miután a Szentlélek eltöltötte őket, az apostolok mindenkinek a saját nyelvén hirdették az evangéliumot. Isten a nyelvek csodájával mutatja meg azt az egységet, amely a közös hit megvallásával kapcsolja össze a különböző nyelven beszélő embereket. Ezáltal született meg az első pünkösdkor az Egyház, amely egy, szent, katolikus és apostoli.

Pünkösd vigiliáján, előestéjén szerte a világban a Szentlélek eljövetelét kéri virrasztva és imádkozva a hívek, többek között egy ősi Szentlélek-várási himnusz szavaival:

*Teremtő Lélek, szállj reánk,
ragyogd be lelkünk, tiszta láng,
ki alkotsz, éltetsz szíveket,
hozd nekik bő kegyelmedet!*

*Kit úgy hívunk: Vigasztaló,
kit ad nekünk az Alkotó,
te élő forrás, égi láng,
szent kenet, égből szállj le ránk!*

Rómában hagyományosan a város püspöke, azaz a pápa vezetésével tartják a pünkösd-i virrasztást. A Ferenc pápa által vezetett vigília mise és az azt követő szertartás szombaton este 6 órakor kezdődik Szent Péter téren.

Forrás: MKPK sajtószolgálat; hd.gorogkatolikus.hu

Pünkösöd az ikonfestészetben

„Jöjj, kifejezhetetlen valóság, jöjj, felfoghatatlan arc,
jöjj, örökkévaló örvendezés, jöjj, alkony nélküli világosság!”

A pünkösdi ikonok a Szentlélek kiáradása utáni pillanatokat örökítik meg, de – mint minden ikon – önmagukon, emberi világunk határain túl Isten világába engednek betekintést.

Az első ábrázolások Szíriából és Palesztina területéről maradtak ránk, képszerkezetük megegyezett a Mennybemenetel kompozíciójával: a távozó Krisztus helyén a Szentlélek tüzes lángja száll le a Mária körül álló apostolokra.

Ahogy pünkösöd ünnepének mint az Egyház születésnapjának jelentése letisztult, megváltozott képi ábrázolás is. A modell a mester körül ülő bölcsek csoportjának kompozíciója lett. Ez kifejezi a Mária köré egybegyűlt apostoli testület tagjainak egyenlőségét, közösségét.

Ezt a modellt vette át mind a keleti, mind a nyugati egyház: a székesegyházak belső elrendezésében: a papság félkör alakú „szünthronon” ült a püspök körül, aki a központi helyet foglalta el.

A SZENTLÉLEK A pünkösdi ikon legfontosabb, mégis visszafogott alakja a Szentlélek, aki az isteni transzcendenciát jelképező felső sötét félkörből szétáradó sugarak formájában jelenik meg.

A sugarak száma megegyezik az ikonon ábrázolt személyek számával: a Szentlélek

„mindegyikükre” szállt (ApCsel 2,3); hiszen ajándéka személyes, minden egyes tanítvány személyesen kapja. Sugarai beragyogják és átváltoztatják az egész valóságot, Isten bölcsességében részesítik az embert. A lángnyelvek Isten nyelvét jelképezik: a tanítvány, akire száll, Isten szavát fogja hirdetni.

A TANÍTVÁNYOK A félkörben elhelyezkedő tanítványok közt középen leggyakrabban ott találjuk Mária alakját, az Anyaszentegyház kifejezőjét: imádkozik, s a Szentlélek templomaként, a Szentháromság jegyeseként szemléli a valóságot. Felemelt, kitárt karjai alázatos, befogadó magatartását jelzik, ahogy az isteni megjelenést fogadja.

Az apostolok félkörben helyezkednek el, ami Krisztus titokzatos Teste, az Egyház egységét jelképezi. Ott találjuk közöttük Mária jobb oldalán Szent Pált is: az ikon ugyanis nem a történelmi pillanatot ábrázolja, hanem Isten idejébe enged bepillantani. Azt jelzi, hogy az Egyház a Szentlélek kiáradásával hirdetni kezdi Isten igéjét, aminek Pál is tevékeny résztvevője. Az evangélisták könyvet tartanak a kezükben, a többi apostol közül néhányan pedig a Krisztustól kapott tanítói tekintélyt jelképező tekercest.

A háttérben látható építészeti motívumok az emeleti teremre utalnak, az utolsó vacso-

ra termére, ahol a tanítványok Jézus mennybemenetele után összegyűltek, s amely Pünkösdkor kitárul a világ felé.

A VILÁG Az apostolok, a most születő Egyház vonala mintegy körülölel az ikon előterében egy sötét mezőt, amelyből egy koronás öregember alakja lép elő: ő a Kozmosz, aki a bűn sötétségében járó világot személyesíti meg (vö. Iz 9,1). Kezében fehér kendőt tart, annak jeléül, hogy a Lélek ajándékait fogadja. A kendőben tizenkét tekercs: az apostolok tanítása, akik az egész világra elvitték Krisztus evangéliumát.

Más ikonokon a sötét ívből a világ népeit jelképező férfiakat látunk előlépni a világosságra. Alakjuk, ahogy Kozmosz kendője is, korré egészíti ki az apostolok félkörét. A Krisztus-hívók közössége és egysége mutatkozik meg a Szentlélek kiáradását várók figyelmében és szemlélődésében.

Pünkösöd ikonja az ígélet teljesülését ábrázolja: Krisztus kiárasztotta Szentlelkét az apostolokra, akik elindulnak, hogy tanít-

sák a népeket, és megkeresztelik őket a Szentháromság nevében. A Szentlélek egybegyűjti és erővel tölti el Krisztus Testét, az Egyházat.

Forrás: magyarkurir.hu

Ferenc pápa levele a családoknak

A SZENTATYA DECEMBER 26-ÁN, A SZENT CSALÁD ÜNNEPÉN LEVELET KÜLDÖTT A HÁZASPÁROKNAK AZ „AMORIS LAETITIA CSALÁDÉV” ALKALMÁBÓL, MELYET AZ APOSTOLI BUZDÍTÁS KÖZZÉTÉTELÉNEK ÖTÖDIK ÉVFORDULÓJÁN HIRDETETT MEG, S AMELY 2021. MÁRCIUS 19-ÉN KEZDŐDÖTT, ÉS 2022. JÚNIUS 26-ÁN ÉR VÉGET A CSALÁDOK TIZEDEK VILÁGTALÁLKOZÓJÁVAL RÓMÁBAN. EZT A LEVELET OLVASHATJÁK TÖZSÉR ENDRE PIARISTA ATYA FORDÍTÁSÁBAN.

KEDVES FÉRJEK ÉS FELESÉGEK A VILÁG MINDEN TÁJÁN!

Az „*Amoris laetitia családév*” alkalmából fordulok hozzátok, hogy kifejezzem szeretetemet és közelségemet ebben a különleges időszakban, amelyben élünk. Mindig szem előtt tartottam a családokat imáimban, de még inkább a világjárvány idején, amely mindenkit próbára tett, különösen a legkiszolgáltatottabbakat. Ez az időszak, melyen keresztül megyünk, arra késztet, hogy alázattal, szeretettel és elfogadással közeledjék minden emberhez, minden házaspárhoz és minden családhoz, abban a helyzetben, amelyben éppen van.

A különleges helyzet arra hív bennünket, hogy megéljük a szavakat, amelyekkel az Úr arra hívja Ábrahámot, hogy hagyja el földjét, atyja házáat, és menjen egy ismeretlen földre, melyet ő maga fog mutatni neki (vö. Ter 12,1). Mi is minden eddigénél jobban megtapasztaltuk a bizonytalanságot, a magányt, szereteteink elvesztését, és arra kényszerültünk, hogy elhagyjuk biztonságunkat, az „*irányításunk alatt tartott*” teret, szokásainkat, ambícióinkat, hogy ne csak családjunk javával törődjünk, hanem a társadalomával is, mely szintén személyes viselkedésünktől függ.

Az Istennel való kapcsolat alakít, kísér és mozgásba hoz bennünket mint személyeket, és végül segít, hogy „elhagyjuk földünket”, sok esetben bizonyos tartózkodással, sőt az ismeretlentől való félelemmel, de keresztény hitünknek köszönhetően tudjuk, hogy nem vagyunk egyedül, mert Isten bennünk van, velünk és közöttünk van: családjunkban, lakókörnyezetünkben, munkahelyünkön, iskolánkban és a városban, ahol élünk.

Ábrahámhoz hasonlóan minden házastárs elhagyja földjét attól a pillanattól kezdve, hogy meghallja a házastársi szeretetre szólító hívást, és úgy dönt, hogy fenntartás nélkül odaadja magát a másiknak. Tehát már az eljegyzés magában foglalja a saját föld elhagyását, mivel a házassághoz vezető utat együtt kell végigjárni. Az élet különböző helyzetei – a napok múlása, a gyermekek érkezése, a munka, a betegség – olyan körülmények, amelyekben az egymás iránti elköteleződés megkívánja, hogy mindenki maga mögött hagyja tétlenségét, bizonyosságait, nyugalmat biztosító tereit, és elinduljon a felé a föld felé, amelyet Isten ígér: ketten lenni Krisztusban, kettő az egyben. Egyetlen léletté, egy „mi”-vé válni a Jézussal való szeretetközösségben, aki ott él és jelen van léteitek minden pillanatában. Isten kísér benneteket, feltétel nélkül szeret benneteket! Nem vagytok egyedül!

Kedves házaspárok, tudjátok, hogy gyermekeitek – különösen a kisebbek – nagyon figyelnek benneteket, és egy erős és megbízható szeretet tanúságát keresik bennetektől! Milyen fontos, hogy a fiatalok saját szemükkel lássák az élő és jelen lévő Krisztus szeretetét a házastársak szeretetében, akik konkrét életükkel tesznek tanúságot arról, hogy a szeretet örökké lehetséges! A gyermekek mindig ajándékot jelentenek, megváltoztatják a család történetét. Szeretetre, elismerésre, megbecsülésre és bizalomra szomjaznak.

Az apaság és az anyaság arra hív benneteket, hogy teremtő módon tudjatok adni, hogy gyermekeiteknek megadjátok annak örömteli felfedezését, hogy ők Isten gyermekei, egy olyan Atya gyermekei, aki az első

pillanattól kezdve gyengéden szerette őket, és minden nap kézen fogja őket. Ez a felfedezés hitet ébreszthet gyermekeitekben, és képessé teheti őket arra, hogy bízzanak Istenben.

Természetesen a gyermeknevelés nem könnyű. De ne felejtjük el, hogy ők is nevelnek minket. Az első nevelési környezet mindig a család marad, a szavaknál beszédesebb apró gesztusokban. Nevelni mindenekelőtt azt jelenti, hogy kísérjük a növekedési folyamatokat, sokféleképpen jelen vagyunk, hogy a gyermekek minden pillanatban számíthassanak szüleikre. A nevelő olyan személy, aki szellemi-lelki értelemben „teremt”, és mindenekelőtt aki „kockára teszi magát” azáltal, hogy kapcsolatot létesít. Apaként és anyaként fontos, hogy a napról napra megszerzett tekintély révén kapcsolódjatok gyermekeitekhez.

Biztonságra van szükségük, hogy legyen bizalmuk bennetektől, életük szépségében, és az a bizonyosság töltse el őket, hogy sosincsnek egyedül, bármi történjék is.

Továbbá, ahogy már volt alkalmam megjegyezni, nőtt a világiak identitásának és küldetésének tudatossága az Egyházban és a társadalomban. Az a küldetés, hogy a munka világában való jelenlétetekkel átalakítsátok a társadalmat, és elérjétek a családok igényeinek figyelembevételét.

A házastársaknak is kezdeményező szerepet kell vállalniuk a plébánián és az egyházmegyei közösségen belül javaslataikkal és kreativitásukkal, követve a karizmák és hivatások komplementaritását mint az egyházi közösség (kommunio) kifejeződését; a

házastársaknak különösen feladatuk, hogy pásztoraikkal karöltve együtt járjanak más családokkal, hogy segítsék a gyengébbeket, és hirdessék, hogy Krisztus a nehézségekben is jelenvalóvá teszi magát.

Ezért arra buzdítalak benneteket, kedves házaspárok, hogy vegyetek részt az Egyház életében, különösen a családpassztorációban. Mert „a küldetésért való közös felelősség arra hívja (...) a házastársakat és a felszentelt szolgálattevőket, különösen a püspököket, hogy gyümölcsözően együttműködjenek a családegyházak gondozásában és megőrzésében”. [4.] Ne feledjük, hogy a család „a társadalom alapsejtje” (Evangélii gaudium apostoli buzdítás, 66). A házasság valóban a „találkozás kultúrájának” építésére irányuló projekt (Fratelli tutti enciklika, 216). Ezért a családok feladata, hogy hidakat építsenek a nemzedékek között, hogy átadják az emberiséget építő értékeket.

Új kreativitásra van szükség ahhoz, hogy a mai kihívások között kifejezzük azokat az értékeket, amelyek néppé tesznek bennünket a mai társadalomban és az Egyházban, Isten népében.

A hivatás a házasságra arra hív bennünket, hogy egy ingatag – de a szentség valósága miatt biztonságos – hajót kormányozzunk egy néha viharos tengeren. Hányszor szeretettétek volna az apostolokhoz hasonlóan azt mondani, vagy inkább kiáltani: „Mester, nem érdekel, hogy elve-szünk?” (Mk 4,38) Ne felejtsük el, hogy a házasság szentsége által Jézus jelen van ebben a hajóban. Neki gondja van rátok, veletek marad minden pillanatban, a hullámok verdeste hajó ringatózásában is. Egy másik evangéliumi szakaszban a nehéz helyzetben lévő tanítványok látják közeledni Jézust a viharban, és felveszik őt a csónakjukba; így ti is, amikor tombol a vihar, engedjétek be Jézust a csónakba, mert amikor „beszállt hozzájuk a csónakba (...) a szél elállt” (Mk 6,51).

Fontos, hogy együtt Jézusra szegezve tartsátok szemeteket. Csak így lesz békétek, csak így kerekedtek felül a konfliktusokon, és csak így találhatok megoldást sok problémátokra. Nem úgy, hogy ezek eltűnnek, hanem úgy, hogy más szemszögből tudjátok nézni őket.

Csak akkor lesztek képesek arra, ami lehetetlennek tűnik, ha az Úrra hagyatkoztok. A követendő út az, hogy elismerjétek a törékenységet és az erőtlenséget, melyet a körülöttetek lévő sokféle helyzettel szemben tapasztaltok, ugyanakkor biztosak legyetek abban, hogy ily módon Krisztus ereje nyilvánul meg gyengeségeitekben (vö. 2Kor 12,9). Az apostolok épp a vihar közepén ismerték fel Jézus királyi és isteni voltát, és akkor tanultak meg bízni benne.

E bibliai utalások fényében szeretném megragadni az alkalmat, hogy megemlítsék néhány nehézséget és kedvező lehetőséget, melyeket a családok a mostani világjárvány idején tapasztaltak. Például több idő lett arra, hogy együtt legyetek, és ez egyedülálló lehetőséget nyújtott a családon belüli párbeszéd ápolására. Ez persze különleges türelemgyakorlatot igényel. Nem könnyű egész nap együtt lenni, amikor ugyanabban a házban kell dolgozni, tanulni, játszani és pihenni. Ne hagyjátok, hogy a fáradtság legyőzzön benneteket! A szeretet ereje tegyen képessé arra, hogy jobban tudjatok figyelni másokra – házastársatokra, gyermekeitekre –, mint saját fáradtságotokra! Emlékeztetek benneteket arra, amit az *Amoris laetitia* apostoli buzdításban írtam (vö. 90–119).

Fotó: magyarkurir.hu

ha kevés eszközzel rendelkeztek is, mindig bízzatok a Gondviselésben, mert „időnként épp a nehézségek hozzák elő azokat az erőforrásainkat, amelyekről azt se gondoltuk, hogy vannak” (Patris corde apostoli levél, 5). Támaszkodjatok bátran családotokra és barátaitokra, az egyházi közösségre, a plébániára, hogy jövőbeni házassági és családi életeteket azoktól tanulva éljétek meg, akik már végigjárták az utat, amelyen ti most elkezdtétek járni.

Mielőtt befejezném, szeretném külön üdvözölni a nagypapákat és nagymamákat, akik az elszigeteltség idején nem láthatták unokáikat, és nem lehettek velük; valamint szeretném üdvözölni az időseket, akik még inkább szenvedtek a magánytól. A család nem nélkülözheti a nagyszülőket, ők az emberiség élő emlékezte, és ez az emlékezet segíthet egy emberibb, befogadóbb világ építésében.

Szent József inspiráljon minden családot arra a teremő bátorságra, amelyre oly nagy szükség van ebben a korszakváltásban, amelyben élünk, és a Szűzanya kísérje házasságaitokban a találkozás kultúrájának megszületését, mely oly sürgetően szükséges a korunkat elsőtétítő viszonytárságok és ellentétek leküzdéséhez!

A sok kihívás nem foszthat meg bennünket annak tudatától és örömétől, hogy az Úrral járunk! Intenzíven éljétek meg hivatásotokat!

Ne hagyjátok, hogy a szomorúság megváltoztassa arcotokat! Házasársatoknak szüksége van a mosolyotokra! Gyermekieteknek szükségük van bátorító tekintetetekre! A lelkipásztoroknak és más családoknak szükségük van jelenlétetekre és az örömtökre: arra az öröme, amely az Úrtól származik!

Szeretettel köszöntelek, és arra buzdítalak benneteket, hogy haladjatok előre a Jézus által ránk bízott küldetés teljesítésében, állhatatosan kitartva az imádságban és „a kenyértörésben” (ApCsel 2,42)!

És kérek benneteket, ne feledkezzetek el imádkozni értem; én mindennap imádkozom értetek!

Róma, Lateráni Szent János,
2021. december 26.,
a Szent Család ünnepe

Testvéri szeretettel:

Ferenc

pontok), felidézve Szent Pál szeretethimnuszát (vö. 1Kor 13,1–13). Kitartóan kérjétek ezt az ajándékot a Szent Családtól! Olvasátok újra a szeretet dicséretét, hogy döntéseiteket és tetteiteket az inspirálja (vö. Róm 8,15; Gal 4,6)!

Igy az együttlét nem büntetés lesz, hanem menedék a viharok közepette.

A család legyen a befogadás és a megértés helye!

Örizzétek szívetekben a tanácsot, melyet a házaspároknak adtam a három szóval: „szabad?”, „köszönöm”, „bocsáss meg!” [5.] És ha viszály támadna, „sose fejezzétek be a napot kibékülés nélkül!” [6.] Ne szégyelljétek együtt térdelni az Eucharisziában jelen lévő Jézus előtt, hogy békés percekre találjatok, és hogy gyengéd jósággal tudjatok egymásra tekinteni! Vagy fogd meg a másik kezét, amikor kicsit dühös, hogy mosolyt csalj az arcára! És ha lehet, este, lefekvés előtt mondjatok el egy rövid imát közösen, hangosan, a köztetek jelen lévő Jézus társaságában!

Igaz, egyes párok számára különösen nehéz volt a karantén alatti kényszerű együttélés. A már meglévő problémák súlyosbodtak, és olyan konfliktusokat szítottak, amelyek sok esetben szinte elviselhetetlenné váltak. Sokan kapcsolatuk felbomlását is átélték, amikor már olyan súlyos válságot vonszoltak magukkal, amelyet nem tudtak leküzdni. Nekik is szeretném kifejezni közelségemet és szeretetemet.

A házastársi kapcsolat felbomlása sok szenvedést okoz, mert látjuk megannyi várakozásunk kudarcát. A meg nem értés vitákat és sebeket okoz, melyeken nem könnyű túl-

lépni. A gyerekeket sem kíméli a fájdalom, amikor látják, hogy szüleik már nincsenek együtt. Még ezekben az esetekben se hagyjátok abba a segítségkérést, hogy a konfliktusok valahogy leküzdhetők legyenek, és ne okozzanak további szenvedést sem nektek, sem gyermekeiteknek! Az Úr Jézus végtelen irgalmasságában megmutatja majd, hogyan haladjatok előre a sok nehézség és bánat közepette. Ne mulasszátok el segítségül hívni őt, és keressetek nála menedéket, fényt az úthoz, a közösségben pedig „atyai házat, amelyben mindenkinek helye van a maga fáradságos életével” (Evangelii gaudium, 47)!

Ne felejtsetek el, hogy a megbocsátás minden sebet begyógyít. Az egymásnak való megbocsátás egy olyan belső döntés eredménye, amely az imádságban, az Istennel való kapcsolatban születik meg. Ajándék, mely abból a kegyelemből fakad, amellyel Krisztus tölti be a házaspárt, amikor hagyják őt cselekedni, amikor hozzá fordulnak. Krisztus ott „lakik” a házasságotokban, és várja, hogy megnyissátok neki szíveteket, hogy szeretetének erejével támogathasson benneteket, mint a tanítványokat a csónakban. A mi emberi szeretetünk gyenge, szüksége van Jézus hűséges szeretetének erejére. Vele valóban „sziklára építhetitek házatokat” (vö. Mt 7,24).

Ezzel kapcsolatban hadd szóljak néhány szót a házasságra készülő fiatalokhoz! Ha a világjárvány előtt a jegyespároknak nehéz volt jövőt tervezniük, mert nehéz volt állandó munkahelyet találni, most még nagyobb a munkahelyi bizonytalanság. Ezért arra biztatom a jegyespárokat, hogy ne csüggedjenek el, legyen meg bennük az a „teremő bátorság”, amely Szent Józsefet jellemezte, akinek emléke előtt szerettem volna tisztelni ebben a neki szentelt évben. Ti is, amikor el kell indulnotok a házasság útján, még

„TE MINDEN ERŐNÉL
ERŐSEBB ERŐ:
ANYAI SZERETET!
TE EMBERI TESTBE ÖLTÖZÖTT
NAPFÉNY! TE ISTEN SZÍVÉBŐL
LESZÁLLOTT SZENT LÁNG,
HALÁLTÓL NEM FÉLŐ,
ERŐS GYÖNGESÉG!”

/Gárdonyi Géza

A következő történettel az édesanyákat szeretnénk köszönteni anyák napja alkalmából.

Angyali történet az anyai szeretetről

Egy legenda szerint az Úr anyala egy gyönyörű napon elindult a mennyből e régi világ irányába. Itt végigment a mezőkön és városokon, és napnyugtakor megigazgatva aranszárnyának tollait, ezt mondta: „Most már vissza kell térnem a világosság világába, vajon mit vigyek magammal itteni látogatásom emlékéül? Ó, mily gyönyörűek és illatosak a virágok! Leszakítom azokat és csokorba fogom.”

Elhaladva egy falusi otthon mellett, a nyitott ajtón át meglátott egy csecsemőt, aki édesanyja arcára mosolygott. Az angyal így szólt:

„E kisbaba mosolya szebb, mint a kezemben levő rózsák, ezt is magammal viszem.”

Aztán föltekintett a bölcső mellett álló édesanyjára, aki szeretetét árasztotta kicsinyére, mint kiapadhatatlan forrást, és megcsókolta gyermekét.

„Ó – mondta az angyal –, ennek az édesanyjának a szeretete a legértékesebb, amit láttam az egész világon. Ezt is magammal viszem.”

E három kincssel a kezében visszarepült a gyöngykapuk felé, és mielőtt belépett volna, elhatározta, hogy megvizsgálja emlékeit.

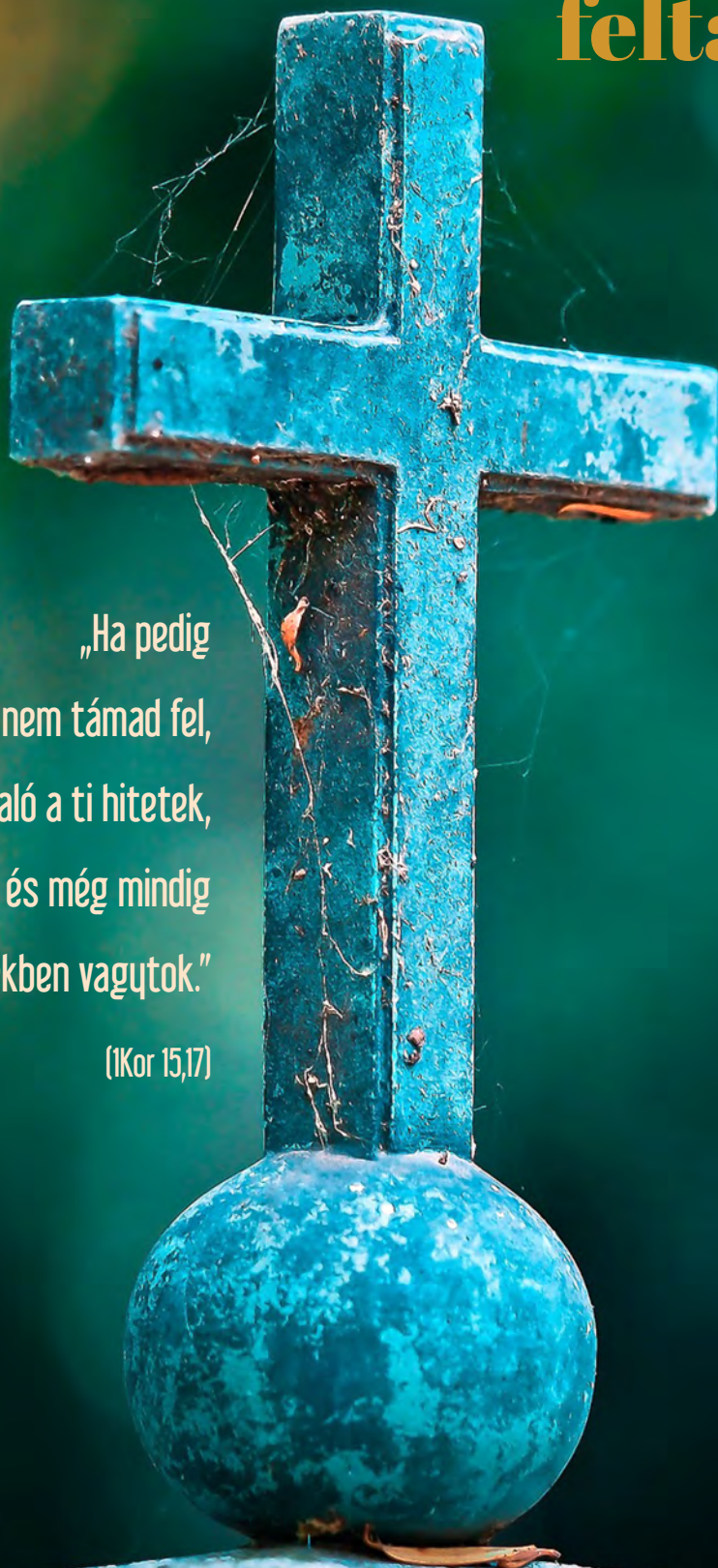
Legnagyobb meglepetésére a virágok már elszáradtak, és nem látszottak szépnek. A kisbaba mosolya is eltorzult, de az édesanyai szeretet megőrizte teljes frissességét, szépségét és illatozását.

Eldobta az elszáradt rózsákat, az eltorzult mosolyt, és a kapukon áthaladva köszöntötték a menny seregei, amelyek összegyülekeztek, hogy meglepetésük, mit hozott magával.

Így szólt: „Ezt az egyetlen kincset találtam a földön, amely megőrizte illatát és szépségét a menny felé vezető úton. Az egész világon a legdrágább kincs az édesanya szeretete.”

Személyes halálom és feltámadásom

„Ha pedig
Krisztus nem támad fel,
hiába való a ti hitetek,
és még mindig
bűneitekben vagytok.”

(1Kor 15,17)

Gyermekkoromban olvastam egy templomban: „Ha Krisztus fel nem támad, hiábavaló a ti hitetek”. Jól eső érzés volt e sorokat olvasni, egyfajta biztonságot éreztem, mindig arra gondoltam, hogy Krisztus feltámadt, és így mi is fel fogunk támadni. Nem könnyű megfogalmazni a személyes halálomat, a feltámadásom pedig egy olyan titkos csoda, amit szavakba önteni szinte elképzelhetetlen. Talán azért is, mert szerintem ez az elképzelés a korról változik, és függ az élethelyzetünktől is. Tizenegy évesen találkoztam először a halál okozta fájdalommal. 19 éves, mozdulatlanul fekvő testvérem koporsója mellett állva arra vártam, hogy felébredjen. Láttam az összetört szüleimet, éreztem a fájdalmat, de nem értettem, hogy mi történik. Anyukám arra kért, hogy imádkozzam, és én szót fogadtam. Huszonkét évesen apukám koporsója mellett kellett állnom, és akkor már értettem, hogy mi történik, de okosabb nem lettem.

Az évek alatt megtanuljuk elfogadni az elfogadhatatlant. Néha azt mondjuk, „kész vagyok, Uram, elfáradtam”. Máskor meg reszketünk attól, hogy menni kell. Amikor a gyerekek még nem repültek ki a fészekből, akkor is maradni akar, de már nem is önmegett, hanem meg akarja kímélni a gyermeket a fájdalomtól. Vagy még a szüleiről gondoskodik, akiket ápolni kell, és azért maradna még. Kedvenc filmem az *Ostrov (Sziget)*, amiben a főszereplő azt mondja: nem a haláltól fél, hanem Krisztus elé állni. Ezzel én is így vagyok, hiszen a halál, ha szerencsések vagyunk, egy pillanat, de Krisztus elé állni teljesen más kérdés. Magam sem tudom, hogy meghalni könnyebb egy pillanat alatt, vagy jobb haldokolni, amikor talán még van lehetőség a megbánásra, a szentgyónásra, az Eucharisziára és betegek kenetére. Isten jól tervezte meg azt is, hogy maga választja meg a halálunkat, mert mi, emberek, ha ebben az egyben nem is lennénk kapzsik, de biztos, hogy nem jól választanánk.

AZ ELMŰLÁS

Kérdés: „Egyszer majd a ládába fektetik a testem, szépen megsiratnak, kiket hordozott a lelkem. // Marad utánam egy, s más – név, tavasz, emlékek, bútorok, // De majd akkor, ha ládába fektetik a testem, // Mi lesz azzal, aki én vagyok!”

Dalanics Zoltán atya verse mélyen rávilágít arra, hogy a szeretteink megsiratnak, mindig emlékezni fognak ránk, de azt nem tudjuk, mi lesz velünk. Túl mély a halál szó, mindig megrendít, ha meghallom. Tele van ürességgel, fájdalommal, harccal, főleg a gyászoló részéről. Teljesen más a megfogalmazás, ha még nem ment el közeli hozzátartozó, és teljesen más, amikor már tudjuk, hogy a család megosztott, és fentről és lentől is vigyáznak ránk. A saját halálomat elképzelni számomra olyan, mint a torpedó, mert az én koromban, és főleg ebben a világjárványban bármikor bekövetkezhet, és az ember inkább elhessegeti a gondolatot. Ha mégis elmélyülök benne, akkor félelmet érzek, és azt, hogy nem vagyok készen, de elfogadom Isten döntését. „Legyetek tehát éberek, mert nem tudjátok, mely napon jön el Uratok.” (Mt.24,42) Gyakorolnom kell Máté szavait, mert az ember, ha napi kapcsolatban is van Istennel az imádságban, nem jelenti azt, hogy kész is elé állni. A halál számomra egyenlő az Istennel való találkozással.

VAN ÉLET A HALÁL UTÁN

Fontos, hogy tudatosan éljük az életünket. Sokszor elnézünk a fontos dolgok felett, és ha bármi tragédia történik környezetünkben, pillanatnyilag megrendülünk ugyan, de hamar folytatjuk sokszor haszontalannak tűnő teendőinket. Krisztus arra buzdít bennünket, hogy figyeljünk egymásra, segítsük egymást, segítsük a szenvedőt. Sokszor hallani sem akarunk a halálról, eszünkbe sem jut, hogy hányan halnak meg percenként a világon. Fogtam már haldokló ember kezét, leírhatatlan érzés, hogy mekkora erővel kapaszkodnak az életbe, de már nem a földibe, hanem Krisztuséba. A haldoklók két kézzel kapaszkodnak a keresztre, amit a pap gyónásuk után a szájukhoz értet. Ha tudatuknál is vannak, már nem akarnak figyelni a világi zajokra. Tudják, hogy Krisztus a szenvedésük balsamja, a megváltásuk reménycsillaga. Érezhetik Isten jelentését, érezhetik, hogy szól hozzájuk, hogy ne féljenek. Tudományosan bizonyított tény, hogy az emberek a klinikai halál állapotában érzékelnek különböző dolgokat. Akiket újraélesztettek, és átéltek halálközeli élményeket, boldogan számolnak be arról, hogy milyen melegséget éreztek, hangot hallottak vagy fényt láttak, és nem vágytak vissza földi testükbe. De még senki sem számolt be arról, hogy találkozott volna Istennel. Egyet kell értenünk Szent Pállal, amikor azt írja:

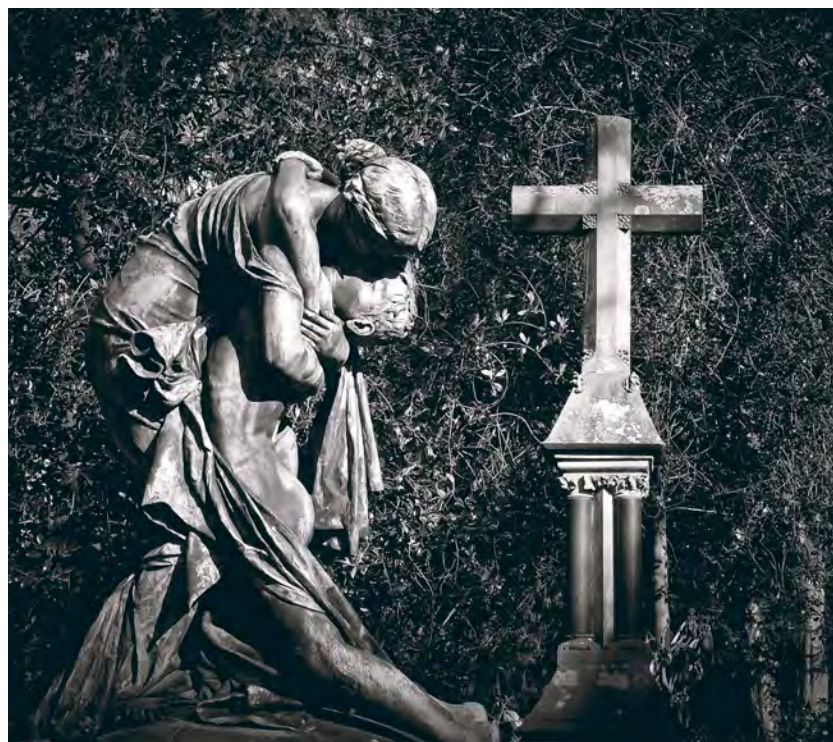
„Most ugyanis tükör által, homályosan látunk,
akkor pedig majd színről színre.
Most töredékes az ismeretem,
akkor pedig úgy fogok ismerni,
mint ahogyan én is ismert vagyok.” (1kor 13,12)

FELTÁMADÁSOM REMÉNYE

A feltámadás kérdése örömmel tölt el. Egyszer egy atya mesélte, hogy az édesanyját felszentelése előtt egy héttel temették el, és csak úgy tudta elviselni a veszteségét, hogy a feltámadásra gondolt. Arra, hogy fognak még találkozni. Anyukámmal együtt én is abban a tudatban élek évtizedek óta, hogy fogunk még a testvéremmel találkozni. Isten annyira szeret bennünket, hogy ha az egész életünket bűnben éltük is le, akkor is van visszaút, akkor is megengedi, hogy vele együtt éljük mennyei életünket. Abban a tudatban élem az életem, hogy amikor meghalok, találkozom Istennel, a testvérem és apukám elé jönnek, átöleljük, és csak szorítjuk és szorítjuk egymást. Az ölelésben benne lesz a sok év, amit egymás nélkül töltöttünk el. Lehet, hogy túl gyermeki módon képzelem el a feltámadást, de ez a tudat éltet és segít elviselni szeretteim hiányát. Amikor egy atya azt mondta nekem, hogy a feltámadás csak egy örömrész, és amit én gondolok róla, az nem létezik, akkor azt éreztem, hogy elvett tőlem mindent. Becsapva éreztem magam, és megfosztva a feltá-

madásba vetett hitemtől. A feltámadás kérdésében nem szeretnék felnőni, szeretnék róla álmodni, és így hinni benne, hogy lesz találkozás. „Jézust ezt felelte nekik: E világ fiai házasodnak és férjhez mennek. Azok pedig, akik méltók lesznek elnyerni a másik világot és a halálból való föltámadást, nem házasodnak, és férjhez sem mennek, hiszen többé már meg sem halhatnak. Hasonlóak lesznek ugyanis az angyalokhoz, és Isten fiai lesznek, mert a feltámadás fiai” (Lk.20,34–36). A feltámadásnak az emberiségről kell szólnia. Természetesen egyedül állunk meg Isten előtt, egyedül halunk meg, de mégis fontos, hogy mind Istenhez kerüljünk. A mennyországot én közösségi feltámadásnak szeretném megélni, ahol egy lélek sem vész el, egy lélek sem jut a pokolba. Ezért is fontos a halottakért végzett imádság és a Szent Liturgia, mert ha nem tudták megbánni vétkeiket, mi ugyan nem tehetjük meg helyettük, de talán besegíthetjük őket a mennyországba.

A FELTÁMADÁS AZ Ó- ÉS ÚJSZÖVETSÉGBEN

Isten az Ószövetségben kinyilatkoztatta magát az embernek. „Életre kelnek majd halottaitok, és holttestük feltámad. Keljeteek föl, és üjongjatok mind, akik a porban nyugsztok! Mert világosság harmata a te harmatod, és az árnyak országa szülni fog” (Iz 26,19). Az életet Isten adja, és ő veszi vissza. Istennek hatalma van az életünk felett, születésünk és halálunk vezérfonala. Életre hívott, mert szeret bennünket, halálra hívott, mert azt akarja, hogy örökké éljünk. Már az Ószövetségben megígérte, mielőtt kiküldte az embert a paradicsomból, hogy küld egy szabadítót az ember számára. Már az Ószövetségben felcsillant az üdvösség reménysugara, amely teljesen csak az Újszövetségben teljesedett be, Krisztus kereszthalála által.

„Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Krisztus Jézusban, a mi urunkban” (Róm 6,23). Maga Jézus Krisztus tett tanúbizonyságot arról, hogy a remény, amit a keresztények szívébe ültetett, egyetlen, igaz, élő hit. Hinni benne olyan, mint lélegzethez jutni. A bűntől teli világtól megszabadulva, kilépni emberi testünkből, az Isten színe elé járulva élni a mennyben, mi más, ha nem az örök boldogság, mely újjászületésünk örök záloga? Az ember az egyetlen élőlény a földön, amelynek van haláltudata. Van, aki a biológiai létezés velejárójaként tekint a halálra, mások keresik a válaszokat arra, hogy mi célból jöttünk a világra, hiszen ha minden odatesz, mi értelme a létünknek? A keresztények tudják, hogy a halál egy új élet kezdete, ahol a szeretet kiteljesedik. Az Isten országába való bejutás, az emberi boldogság kiteljesedése. Elmúlásunkkal megszabadulunk a bűn állapotától, közösségbe lépünk az angyalokkal, mert maga a bűn az, ami elválaszt minket Teremtőnkől. Az Evangéliumi tanítás rávilágítja az embert arra, hogy van örök élet. Rajtunk áll, hogy melyik utat választjuk.

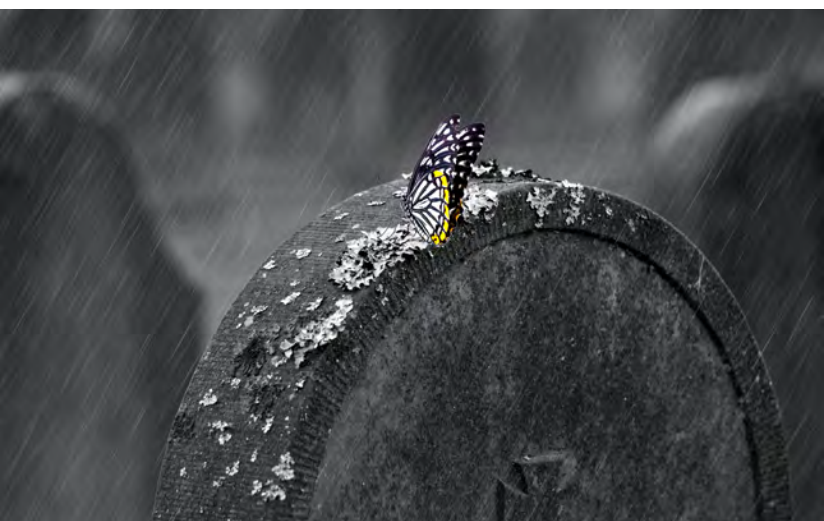
Isten már a teremtésünkkel látta, hogy olyan szeretettel lesz, lett és van az ember iránt, hogy földi életét az örökkévalóságig emeli. Jézus eljövetele, kereszthalála, feltámadása az emberért volt. Krisztus váltotta meg bűneinket. Az evangéliumban számos helyen arról beszél, hogy az Atya mennyire szeret bennünket, és mennyire akarja az üdvösségünket. Az Evangélium adja meg az ember üdvösségének alapját. Nekünk, embereknek a keresztest életünk középpontjába kell helyeznünk. Isten országa létezik, egy reménység az örök életre. „Azzal a feltétellel lehet részünk ebben, ha változtatunk életünkön, vagyis ha nap mint nap megtérünk, mindennap teszünk egy lépést előre” /Ferenc pápa/.

Félek Isten elé állni, és mivel ezt csak a halállal érhetem el, így az is félelmetes számomra. De talán nem is a halál, hanem a találkozás Istennel, ami félelmet okoz, mert bűnös vagyok. Ha egy pillanatra arra gondolok, hogy magához ölel az Isten, akkor béke és szeretet veszi át a szívemben. Elképzelni a halálot nem igazán tudom, de minden reményem Istensébe vetem. A feltámadásom számomra egyenlő a születéssel, a világ legnagyobb csodája, amit nem egyénileg élek meg, hanem az emberiséggel. A mennyek országa a célom, és tudom, hogy bárhol is éltem vagy élek, sosem lennék méltó rá. Ez maga Isten ajándéka, és bár a temetési ének azt mondja, hogy nagy lesz a mi csalódásunk, mégis gyermekként várom ezt a csodát.

KRISZTUS LEGKEDVESEBB ÜZENETÉT OLVASHATJUK
MÁTÉ EVANGÉLIUMÁBAN:

„Menjeteek tehát, és tegyeteek tanítvánnyá minden népet. Kereszteljeteek meg őket az Atya és a Fiú és Szentlélek nevében, és tanítsátok meg őket arra, hogy megtartsák mindazt, amit parancsoltam nektek! És íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Mt 28,19–20).

10 dolog, amit tudni kell XVI. Benedek emeritus pápáról

XVI. BENEDEK PÁPA 2005 ÉS 2013 VOLT „ISTEN SZOLGÁINAK SZOLGÁJA”, AZ EGYHÁZ 265. PÁPÁJA. 1927. ÁPRILIS 16-ÁN A NÉMETORSZÁGI BAJORORSZÁGBAN, MARKTL VÁROSÁBAN JOSEPH RATZINGER NÉVEN LÁTTA MEG A NAPVILÁGOT. 95. SZÜLETÉSNAPJA ALKALMÁBÓL OSZTJUK MEG AZ ALÁBBI ÉRDEKESSEGEKET OLVASÓINKKAL.

1. Szereti a macskákat, szeret zongorázni, és rajong Mozartért.

Amikor bíborosként Rómában élt, a kóbor macskáknak tálakon ételt tett ki. Ha a vatikáni irodáinak közelében élő barátságos macskák valamelyike megsérült, saját maga kötözte be sebeit. 2005-ben, pápává választásakor Benedek bajorországi otthonában volt egy fekete-fehér, rövidszőrű macskája, Chico, ám a vatikáni rezidenciába költözésekor be kellett tartania a szabályt: macskát vagy kutyát nem vihetett a Vatikánba.

A volt pápa a macskák mellett a zongorát is nagyon szerette, évekig játszott ezen a hangszeren. A zeneszerzők közül Mozart a kedvence. *„Mozart zenéje még mindig nagyon mélyen meg tud érinteni, mert olyan fényes, és ugyanakkor olyan mély”* – vallott erről Peter Seewaldnak, a *„Salt of the Earth”* (A Föld sója) című 1996-os könyvében. *„Mozart zenéje több mint pusztán szórakozás; benne van az emberi lét egész tragédiája.”*

Testvére, Georg szintén pap lett, de emellett zenei karriert is befutott: a bajor város, Regensburg Szent Péter-székesegyházában volt kórusvezető.

2. Fiatalon besorozták a német hadseregbe. A náciak gúnyolódtak azon, hogy pap szeretne lenni.

A későbbi XVI. Benedek a dél-németországi Traunstein nevű kis faluban nőtt fel abban az időben, amikor az ország a náci uralma alá került. A Ratzinger család náciellenes volt. Rendőr édesapja előfizetett egy náciellenes újságra, amelynek szerkesztőjét, Fritz Gerlichet a náciak meggyilkolták. Ratzinger 14 éves Down-szindrómás unokatestvérét elvitték, és hamarosan meghalt. Feltehetően meggyilkolták, ahogyan azt az általuk „hibásnak tartott emberek” elleni embertelen kampányukban hangoztatták is.

A gimnázium diákjai közül azokat, akik nem csatlakoztak önként a Hitlerjugendhez, megfosztották tandíjkedvezményüktől. A nem túl

jómódú Ratzinger család is nehéz helyzetbe került, Joseph mégsem csatlakozott a náci ifjúsági szervezethez, a tandíjat apja kérésére az érsekség fizette. Nővére azért nem volt hajlandó tanárként dolgozni, mert akkor arra kényszerítették volna, hogy nácibarát tananyagot oktasson.

A seminaristáknak nem tiltották meg a Hitlerjugend-tagságot, 1939-ig egyetlen hallgatójuk sem lépett be. 1939 márciusától azonban az összes 14-18 év közti fiatal fiút kötelezték belépésre, míg a 10-14 éves korosztályt a Deutsches Jungvolk várta. A traunsteini szeminárium igyekezett egy ideig elszabotálni a dolgot. Joseph Ratzinger végül 1941-ben, a 14. születésnapján került a Hitlerjugendbe. A náciak a felvonulásokat és gyakorlatokat szándékosan mindig az ima- és a miseidőkre tették.

1941-ben tábori kórházzá alakították az internátust, a seminaristákat szélnak eresztették. Joseph Ratzinger is hazaköltözött, amíg 1943-ban nem rendelték Münchenbe légvédelmi kisegítőnek. Tudták róla, hogy pap szeretne lenni, ezért gúnyolták és élcelődtek rajta. Még ebben az évben Magyarországra küldték, ahol tankcsapdákat kellett felállítania, majd dezertált, ami halálbüntetést vont volna maga után, ha elfogják. Amerikai hadifogságba esett, ahonnan néhány hónap múlva szabadult.

ami halálbüntetést vont volna maga után, ha elfogják. Amerikai hadifogságba esett, ahonnan néhány hónap múlva szabadult.

A New York állambeli Yonkersben található St. Joseph szeminárium-ban tett 2008. áprilisi látogatása alkalmával Benedek a náci Németországot olyan baljós és sötét rezsimeknek nevezte, amely *„azt hitte saját magáról, hogy mindenre van válasza”*.

„Befolyásuk egyre nőtt – beszivárgott az iskolákba és a civil szervezetekbe, valamint a politikába és még a vallásba is –, mielőtt felismerték volna, micsoda szörnyeteggel állnak szemben. Száműzte Istent, és ezáltal áthatolhatatlan lett minden igaz és jó dologgal szemben.”

Noha a nácizmus vereséget szenvedett, Benedek figyelmeztette hallgatóit, hogy még mindig rendelkezik romboló erővel. *„Jézus Krisztus azonban mindentől a rettenettől megszabadít”* – mondta.

„Ő, aki megmutatja nekünk, hogy van élet a halál után, ugyanaz, aki megmutatja nekünk, hogyan győzhetjük le a pusztítást és a félelmet. Tehát Jézus az élet igazi tanítója.”

3. Mivel átélte a náciizmus gonoszságát, Benedek számára az igazság szükségessége a hiteles szabadságban rejlik.

Óva intette az amerikaiakat a szív sötétségétől. Ilyenkor „a szív közönyössé, érzéketlenné válik, ezért először figyelmen kívül hagyja, majd neveltségessé teszi az ember Istentől kapott méltóságát”. Az elmének egy „különösen baljós” sötétsége is van – mondta –, amely manipulálja az igazságot, eltorzítja a valóságról alkotott képünket, és bemocskolja képzeletünket és törekvéseinket.

„De mi célja van annak a »szabadságnak«, amely az igazságot figyelmen kívül hagyva csak azt nézi, mi hamis vagy mi helytelen?” – kérdezte. „Hány fiatallal fordult elő az, hogy a szabadság vagy a tapasztalat nevében kaptak olyan segítséget, amely aztán szenvedélybetegséghez, erkölcsi vagy intellektuális zűrzavarhoz, bánatásokhoz, önbecsülésük elvesztéséhez, sőt, teljes kétségbeeséshez vezetett, akár olyan tragikus és szomorú következményekhez, mint saját életük kioltása?”

„Kedves barátaim, az igazság soha nem jelenthet kényszerítést. És nem is csak szabályok összessége. Inkább fel kell fedoznunk Őt, aki soha nem hagy cserben minket, akiben mindig megbízhatunk. Az igazság keresése során eljutunk oda, hogy a hit szerint éljünk, mert az igazság végső soron egy valaki: Jézus Krisztus. Éppen ezért az autentikus szabadság semminek sem az elutasítása. Inkább

belépés, részesülés valamiben, ami nem kevesebb, mint önmagunk átadása, és annak engedése, hogy Krisztus magához, lénye bensőjébe vonzzon minket, másokért.”

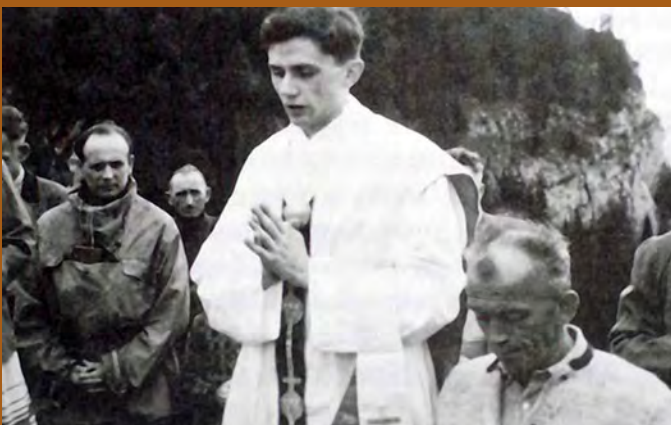
4. A pápa Szent Benedek tisztelete miatt választotta nevét.

Nem sokkal 2005. áprilisi megválasztása után, egy szerdai általános audiencián kifejtette, hogy azért választja a Benedek nevet, mert így kapcsolódik XV. Benedek pápához, aki „az egyházat az első világháború viharos időszakában vezette”. Elmondta, hogy a név Nursiai Szent Benedek hatodik századi rendalapítója is utal, akit „az európai kultúra és civilizáció megdönthetetlen keresztény gyökereinek” alakításáért tisztelünk.

Benedek pápaként gyakran beszélt arról, mennyire fontos az evangelizálás. „Nincs ennél nagyobb prioritás: ismételten lehetővé kell tennünk korunk embereinek, hogy találkozhassanak Istennel. Azzal az Istennel, aki azért, hogy boldogságban éljünk, minden nap szól hozzánk, és árasztja ránk szeretetét” – mondta 2010-ben a Verbum Domini kezdetű apostoli buzdításában.

5. Jelentős lépéseket tett a gyermekeket bántalmazó papokkal szemben.

Benedek pápasága alatt több száz szexuális zaklatást elkövető papot mentettek fel szolgálatuk alól. Ez tulajdonképpen a Hittani Kongregációnál végzett korábbi munkájának folytatása volt, amelynek 2002-ben megnőtt a tekintélye a papság által elkövetett szexuális visszaélések kezelésében.

Pápai működésének megkezdése után alig két hónappal Benedek komolyan megfenyítette Marcial Maciel atyát, a Krisztus Légiója karizmatikus és befolyásos alapítóját. Az atyával kapcsolatban régóta keringtek a szeminaristák szexuális zaklatásáról szóló hírek. Később kiderült, hogy a pap botrányos kettős életet élt.

Voltak idők, amikor felmerült, hogy XVI. Benedek München és Freising érsekeként 1977 és 1982 között rosszul kezelt egy ügyet, vagy ami még rosszabb, fedezett egy sorozatos szexuális zaklatót. Ezek a súlyos vádak Peter Hullermann atyával mint sorozatos szexuális visszaélések elkövetőjével kapcsolatban röppentek fel. A Vatikán és Benedek, Georg Gänswein érsek azonban ezeket határozottan visszautasította.

Ennek eredményeképpen az akkori általános helynök teljes felelősséget vállalt azért a döntésért, hogy az egyházmegyén kívülről érkező papot minden lelkipásztori korlátozás nélkül kinevezzék szolgálatra egy plébániára, ahol Hullermann ismét a bántalmazást követett el.

A müncheni érsekség január 20-án tette közzé az 1945-től 2019-ig tartó visszaélésekkel kapcsolatos valamennyi panasz vizsgálatát tartalmazó, várva várt jelentést. A német sajtó szerint Benedek 82 oldalnyi észrevételt küldött a jelentést összeállító nyomozóknak.

6. Csaknem 600 év után ő volt az első pápa, aki lemondott.

A 85 éves Benedek 2013. február 11-én sokkolta a világot, amikor latin nyelven bejelentette visszavonulását. Okként előrehaladott korát és erőtlenségét említette, és úgy vélte, emiatt alkalmatlan hivatalának gyakorlására. Február 28-án, azon a napon, amikor lemondása hatályba lépett, Benedek Vatikánvárosból helikopterrel Castel Gandolfoba repült. „Nem vagyok más, mint egy egyszerű zarándok, aki megkezdte földi zarándokútjának utolsó szakaszát” – ezek voltak pápaként utolsó szavai. „Induljunk hát előre, az Úrral együtt, az Egyház és a világ javára!”

Szokatlan helyzet alakult ki azzal, hogy a volt pápa, Benedek gyakorlatilag „társszerzőként” írt enciklikát utódjával. Ferenc pápa ugyanis beépítette Benedek befejezetlen szövegét 2013-ban megjelent Lumen Fidei kezdetű enciklikájába, és „négy kéz munkájának” nyilvánította.

XVI. Benedek enciklikái, a Deus Caritas Est (2005), a Spe Salvi (2007) és a Caritas in Veritate (2009) a szeretet és a remény keresztény erényeiről szólnak.

7. Ferenc pápa Benedeket igazi nagyapának nevezte.

Ferenc pápa szerint Benedek „minden nagyapák nagyapja”. A jelenlegi pápa 2014. szeptember 28-án a világ minden tájáról érkezett idős emberek találkozóján – amelyen Benedek is ott volt –, ezekkel a szavakkal szólt elődjéhez: „Sokszor mondtam már, hogy milyen nagy öröm számomra, hogy itt él a Vatikánban, mert olyan, mintha egy bölcs nagypapa lenne otthonunkban. Köszönöm!”

8. Benedek mély gondolkodó, aki egyszerre hangsúlyozza a hit és az értelem fontosságát a keresztény életben és a nyugati kultúrában.

A 2005-ös, öt pápának választó konklávé előtt tartott homíliájában Ratzinger bíboros a relativizmus diktatúrájáról beszélt, amely semmit sem ismer el véglegesnek, és amelynek végső célja kizárólag a saját ego és vágyainak kieléje. Hangsúlyozta, „az igaz humanizmus mértéke Jézus Krisztus”. Az érett hit és az Istennel való barátság az „igazit a hamistól és a hazugságot az igazságtól” való megkülönböztetés kritériumát jelenti.

9. Pápasága célja a megújulás volt.

Benedek pápaságát a kulturális, szellemi és lelki megújulásra irányuló erőfeszítések jellemezték, beleértve a liturgikus reformot is. Segítette az egyház megerősödését a Vatikáni Zsinat reformtörekvései nyomán. Benedek maga is részt vett a II. Vatikáni Zsinat ökumenikus ülésein, amelyen Joseph Frings bíboros, kölni érsek szakértőjeként szolgált. Benedek elutasította a zsinat azon értelmezését, amely a „törésre és szakadásra” helyezte a hangsúlyt. Szerinte a nagy jelentőségű zsinatot a „folytonosság” és a „reform” szellemében kell szemlélni.

Pápasága végéig mindig mindent megtett a Vatikáni Zsinat helyes értelmezéséért. 2013. február 14-én azt mondta, a zsinatot eleinte rosszul, „a média szemszögéből” értelmezték, mivel az egyházon belüli különböző áramlatok „politikai harcokként” ábrázolták. Ez a „médiaszinát” „sok bajt” és „rengeteg nyomorúságot” okozott, amelyek eredményeként szemináriumok és kolostorok zártak be, a lényegyet, a liturgiát pedig „elbagatelizálták”.

Könyvei közé tartozik a *Bevezetés a kereszténységbe*, az egyetemi előadásából készült összeállítás, és a *Názáreti Jézus*, amely arra törekszik, hogy magyarázatot adjon a modern világnak Jézus Krisztusról. Pápává választása előtt két híres interjút adott Peter Seewald német újságírónak, amelyek a *Ratzinger-jelentés* és *A Föld Sója* címmel jelentek meg.

10. Szent II. János Pál közeli munkatársa volt.

Az akkor még bíboros Ratzinger több mint 20 évig szolgálta Szent II. János Pált a Hittani Kongregáció prefektusaként. „A közelében voltam, és egyre jobban tiszteltem őt” – mesélte Benedek. „Lelkének mélysége és meglátásainak gazdagsága szolgálatomnak óriási erőt adott. Imádságos élete folyamatosan lenyűgözött, és rám is építően hatott.”

Benedek részt vett a Katolikus Egyház Katekizmusának elkészítésében és a katolikus tanítás tisztázásában. Nézetei időnként szembe mentek az Egyesült Államok és Nyugat-Európa befolyásos szakadár katolikusainak elképzeléseivel. Ezek később, a pápaválasztás során, negatív reakciókat váltottak ki.

II. János Pál boldoggá avatásán, 2011. május 1-jén XVI. Benedek pápáként elnökölt. „II. János Pált erős, nagylelkű és apostoli hite tette áldottá” – mondta akkor XVI. Benedek. „Hitéről, szeretetéről és apostoli bátorságáról tett tanúságtételével, amelyhez nagy emberi karizma párosult, Lengyelország e példamutató fia szerte a nagyvilágon a hívők támasza volt. Buzdította őket, hogy ne féljenek keresztényeknek lenni, merjenek az Egyházhhoz tartozni, és az evangéliumról beszélni.”

Egyszóval: segített nekünk abban, hogy ne féljünk az igazságtól, mert a szabadságot az igazság biztosítja. Még tömörebben fogalmazva: erőt adott, hogy higgyünk Krisztusban, mert Krisztus a „Redemptor hominis”, az ember Megváltója.

Catholic News Agency nyomán.
Fordította: Kántorné Polonyi Anna

Ferenc pápa köszönti Benedek emeritus pápát
2020. november 28-án

A Görögkatolikus Metropólia vendége volt a Püspöki Szinódus altitkára

A Görögkatolikus Metropólia meghívására Hajdúdorogra érkezett Nathalie Becquart, a Püspöki Szinódus altitkára. NATALIE NÖVÉR, akit Ferenc pápa 2019-ben nevezett ki altitkárnak, az első nő, aki szavazati joggal rendelkezik a Püspöki Szinódusban.

A 2021-2023-as szinódusi út szerves részét képező ünnepi alkalom Szent Liturgiával kezdődött történelmi központunk székes-egyházában, melyet Fülöp metropolita vezetett az egyházmegye papsága és diakónusai, valamint népes ministránsereg kíséretében.

A Szent Liturgián jelen voltak mindhárom egyházmegye szinódusi csoportjainak képviselői – idősek, fiatalok, férfiak, nők –, akik közös ebéd után Nathalie Becquart nővér előadásán vettek részt. Az angol nyelvű előadást tolmácsolva hallgatták a résztvevők. Ám nemcsak hallgatták, hanem aktív részesei is voltak, hiszen – ahogy Natalie nővér mondta – a szinódus maga olyan folyamat, mely az egyház szinodalitásáról szól, minden egyes szereplő aktív részvételével.

Nathalie Becquart nővér elsőként megkérte a résztvevőket, hogy egy egyperces elcsendesülés közben gondolják végig, mi az, ami eszükbe jut a szinódus szóról, illetve a szinódusi munkáról. Ezután arra kérte a hallgatóságot, hogy két percen keresztül kettesével beszéljessenek egymással arról a szóról, ami eszükbe jutott. Nathalie nővér ezzel az interaktív bevezetővel hívta fel a figyelmet arra az egész előadásán átívelő alapgondolatra, hogy a szinódusi folyamatnak az egyház minden tagja résztvevője, a mindannyiunkban ott munkálkodó Szentlélek minden egyes ember véleményére kíváncsi, s ezeket a gondolatokat kell elkezdenünk megosztani egymással ezen a közös úton.

Nemcsak beszélni kell azonban, hanem meghallgatni is egymást, és nemcsak meghallgatni, hanem cselekedni is kell. Mind ezt közösségekben – különböző közösségekben ugyan, de 2021 októbere óta mégis együtt tesszük az egész világon. „A II. Vatikáni Zsinat óta ez a Katolikus Egyház legjelentősebb történelmi eseménye” – hangsúlyozta Nathalie nővér – s kétezer év óta nem volt olyan szinódus, amelyben minden ember részt vett volna. Az egyház mélyebb értelméről és működéséről szól ez a szinódusi út, amely során fontos megértenünk, hogy egyházunk akkor lehet olyan, amilyennek mi szeretnénk, ha mindannyiunk vállán nyugszik, megosztjuk egymással, és meg is hallgatjuk egymás gondolatait. A szinódus tehát **cselekvés** és aktív **részvétel**, melynek mi főszereplői vagyunk, s melynek tükröznie kell, hogy létezésünk és

SZENTBESZÉDÉBEN FÜLÖP ATYA A NAGYBÖJT SORÁN MEGTETT LELKI UTAZÁSRÓL ÉS AZ EGYHÁZ EBBEN NYÚJTOTT SEGÍTSÉGÉRŐL BESZÉLT.

Nagyböjt minden vasárnapján egy-egy kapaszkodót ad az anyaszentegyház, hogy támaszt nyújtson böjti megpróbáltatásainkban. Nagyböjt felénél járva kereszthódoló vasárnapot ünnepeljük, amikor is a templom közepére kihelyezett kereszt látványával, érintésével, csókolásával meríthetünk erőt a böjtöléshez. Noha a kereszt első ránézésre egy rideg, száraz kivégzőeszköz, ha hittel tekintünk rá, észrevesszük rajta a legcsodálatosabb gyümölcsöt, aki értünk tanúsított odaadó szeretetből nem tud leszállni a keresztről. Csak hitünkön múlik, hogy egy darab fát vagy az élet forrását látjuk benne.

Az egyház a kereszt kihelyezésével arra is fölhívja a figyelmünket, hogy a böjtölés nemcsak az eltérő étrend, a lemondás ideje, hanem az intenzív imádságé, a böjtölés középpontjában Jézus Krisztus áll. Mert imádság nélkül a böjtölés semmit sem ér. Testtől-lelkestől kell kapcsolódnunk Krisztushoz. Ma ez egyre nehezebb, mert a világ szüntelen eltávolít Krisztustól kimeríthetetlennek tűnő színes, csábító eszközeivel. De az egyház ezen a vasárnapon is segít Krisztusra figyelni, Krisztushoz közelíteni. Nagyböjt második vasárnapjának szentje, Palamasz Szent Gergely megtanít bennünket a világ legegyszerűbb imádságára, a Jézus-imára: Uram, Jézus Krisztus, Isten fia, könyörülj rajtam, bűnösön! Használjuk, gyakoroljuk ezt az imádságot szüntelen, hogy egész nagyböjti utunk és egész életünk során ne távolodjunk, hanem közeledjünk Istenhez, s a keresztre nézve egyből a megváltó Krisztust lássuk!

Nagyon sok múlik azon, hogy kereszthódoló vasárnap után hogyan folytatjuk nagyböjti utunkat. Megpihentünk a kereszt árnyékában, erőt merítettünk a keresztben függő Krisztusból, vagy maradt egy rideg fakereszt a sok közül?

Az egyház vezetni, segíteni akar. Hagyjuk, hogy vezessen, fogadjuk el segítő kezét, mert sokkal könnyebb a böjt, ha nem saját magunk vívjuk meg, hanem Isten gyermekeként, akinek fogják a kezét! S akkor eljutunk arra a pontra, mint Ádám és Éva: nagypénteken mi is eltemetkezünk Krisztussal, leszállunk vele együtt a poklokba, de nem engedjük el a kezét, s akkor harmadnapon mi is vele együtt támadunk föl – mert ő emel ki minket az örök élete – zárta gondolatait Fülöp atya.

hitünk alapja a Szentháromság. Ha ezzel a lelkülettel állunk hozzá, személyes megtérést eredményezhet hitünkben.

A szinódus mindenki felé nyitott. Ferenc pápa célja ezen felül az, hogy a nyitott kapukon keresztül, azokon túl is nyújtsuk ki a kezünket, és szólítsuk meg az embereket a kapukon kívül is.

„A szinódusban a generációk között is párbeszédnek kell kialakulnia. Nagyon fontos résztvevői a fiatalok, akik égnék a vágytól, hogy hallathassák hangjukat” – emelte ki Nathalie nővér.

A szinódus két fontos kulcsszava a **meghallgatás** és a **párbeszéd**. Ezeknek bármikor bármilyen helyzetben létre kell jönniük, mert minden résztvevőnek éreznie kell, hogy meghallgatják, s hogy fontos a véleménye.

A Szentlélek ereje a szinódusi út folyamán nemcsak a vezetőkben, hanem minden egyes emberben, csoportban ott munkálkodik. Ferenc pápa megfogalmazása szerint a szinódus Isten akarata. A szinódusi munkában résztvevőként tehát Isten akaratát teljesítjük, s általa a ma egyházát hozzuk létre. Ezen az úton mindenkinek meg-

van a maga szerepe, pozíciója, karaktere, az atyák felelőssége ezen az úton, hogy minden egyes embert ennek megfelelően hívjanak meg a számára legmegfelelőbb feladatra. A felelősségünk a mások meghallgatásában is igen nagy, mert ebben a folyamatban mindannyian tanulunk egymástól.

A ma egyházának létrehozása – Ferenc pápa szerint – a II. Vatikáni Zsinat gyümölcse, mert ez nem egy új dolog, hanem visszatérés az őskeresztény egyház állapotához, amikor még jellemzően ilyen formában folyt a munka. Az egyház évszázadok során piramisszerűen kialakult hierarchiáját ebben a munkafolyamatban el kell felejteni. A szinódusi úton a vezetők és hívek összetartozására kell helyezni a hangsúlyt.

A fenti gondolatok szellemében mindenről lehet és kell is beszélni, amihez három fontos sarokpont szükséges csupán:

1. TALÁLKOZÁS/MEGSZÓLÍTÁS
2. MEGHALLGATÁS/FIGYELEM
3. TISZTÁNLÁTÁS/FELISMERÉS

„Legyünk bátrak véleményünk elmondásában, kövessük Krisztus példáját mások meghallgatásában, s engedjük, hogy mások észrevételezzék gondolatainkat! Hagyjuk, hogy ne értsenek velünk egyet, mert ez is az út része!” – kérte a hallgatóságtól az előadó.

A fenti gondolatok jegyében Nathalie nővér még számos, a hallgatóság soraiból érkező kérdésre, észrevételre válaszolt az előadást követően. Legfontosabb talán az volt: honnan tudjuk, hogy a szinódusi munka során valakin, valaki hangján keresztül a Szentlélek munkálkodik? Nathalie nővér szerint erre nincs konkrét válasz, iránymutatás. Fontos, hogy figyeljük a kérések, hozzászólások megvitatását és annak kimenetelét. Ha az szeretetteljes, őszinte és gyümölcsöző, akkor az biztosan a Szentlélek műve.

KIRÁLY ANDRÁS

Ti vagytok a görögkatolikus egyház jövője!

Az országos hittan- és liturgikusének-verseny döntője

Igazi görögkatolikus ünnep volt Mária-pócson az országos liturgikusének- és hittanverseny országos döntője március 31-én. A kerületi, majd egyházmegyei döntőkből az országos fináléba jutó 243 versenyző, felkészítőik és családtagjaik töltötték meg nemzeti kegyhelyünk központját a borongós tavaszi napon.

Borúra derű volt a sok izgalommal teli arc, az egymást üdvözlő régi barátok, az egymást biztató iskolatársak látványa. Az Emmánuel Zarándokközpont és a Családvár egy órán keresztül fogadta a regisztráltakat. Tíz óra-
kor a zsűfólasig megtelt kegytemplomban Ábel püspök atya által vezetett imádsággal vette kezdetét a megmérettetés, melyhez a legszentebb Istenszülő segítségét kérték a résztvevők.

A legmesszebről a szegediek, a kecskemé-
tiei és a budapestiek érkeztek, de a legtávo-
labbi versenyzők a szombathelyiek voltak:
ők a technika segítségével online vettek
részét a döntőn. Az ország 110 legjobb hit-
tanosa kezdte meg a döntő feladatsorának
írását, miközben négy helyszínen egyszerre
kezdődött a liturgikusének-verseny négy
korcsoportjának döntője.

A helyszíneket folyamatosan látogatva
megdöbbenve tapasztaltam, micsoda él-
ményben van részem: ezek a gyerekek cso-
dálatosan énekelnek! Görögkatolikus dal-
lamvilágunk csodaszép imádságai két órán
keresztül 137 torokból szálltak az ég felé.
Külső szemlélőként is biztos lehetett benne
az ember: a zsűrinek igen nehéz dolga lesz,
mert ezek a gyerekek csordultig telt szívvel,
imádságos lélekkel jöttek el, hogy tanúságot
tegyenek, nemcsak tudásukról és hangjuk-
ról, de görögkatolikus örökségükről, kultu-
rális és lelkiismereti kincsükről is. Az ebéd alatt
a zsűri tagjain és a versenylapokat javító
hittanárokon volt a sor. Meg kellett hozniuk
a legnehezebb döntést: rangsorolni az or-
szág legjobbait.

Az énekverseny eredményhirdetése a figyel-
mes szemlélő számára a verseny által nyúj-
tott lelki élménnyel vetekedett. Az eredmé-
nyek már a zsűritagok kezében lapultak, a
Családvár nagytermét izgalomtól piros arcú,
izgó-mozgó gyermekek töltötték meg. Mivel
az országos döntőbe a legjobbak jutottak
be, minden résztvevő arany, ezüst vagy
bronz fokozatú minősítést kapott. Ahogy
Radics Teréz, az első korcsoport zsűrijének
tagja mondta, nemcsak azért volt nehéz a
döntés, mert mindenki ügyes, hanem, mert
ez nem csupán verseny: imádság és liturgi-
kus zenei örökségünk ápolása is. „*Belőletek
kerülnek ki az új énektanárok, kántorok –
de ha mégsem, annyit mindig tegyetek meg,
hogy a templomban énekeltek!*”

Könny futott az ember szemébe attól a lel-
kesedéstől, ahogy egy-egy iskola versenyzői
üdvívalásban törtek ki bármelyik társuk
díjazásakor. Mindenki örült mindenkinek,
mindenki boldogan vette át oklevelét, hogy
aztán helyére visszaérve társai ölelgessék,
vállalt veregessék. Ugyanilyen megható volt
az a szeretet, amit főlkészítő tanáraik iránt
tanúsítottak a gyerekek, amikor őket is meg-
jutalmazták. A leghangosabbak a nyíregy-
házi Szent Miklós Görögkatolikus Általános
Iskola diákjai voltak, akik úgy örültek felké-
szítő tanáruk nevét hallva, mintha a lottó
ötöst nyerték volna meg.

Az énekverseny eredményhirdetését köve-
tően az Emmánuel Zarándokközpont eme-
leti termére szegeződött minden tekintet.
Itt vette ugyanis kezdetét a hittanverseny
várva várt eredményhirdetése. A díjkiosz-
tót követően az ablakok mindkét oldalán
vízcseppek csorogtak. Kint a tavaszi eső
cseppjei vánszorogtak a párás ablakon,
odabent az öröm és bánat könnyei folytak
az arcokon. Voltak, akik nem hitték el, hogy
nyertek, másoknál a hatodik hely miatt tört
el a mécses. Obbágy László atya, a versenyt
idén lebonyolító Nyíregyházi Egyházmegye
hitoktatási referense azonban azt mondta:
„*Senki ne sírjon, senki ne bánkódjon, hisz
ma itt mindenki nyertes. Ti vagytok az or-
szág legjobbjai!*”

Búcsúzó szavaiban Fülöp metropolita fel-
idézte, csodálkozva kérdezték tőle többen
is a verseny előtt, hogyan sikerült mindhá-
rom püspök atyának egy egész napot erre
a versenyre szánni. Mint mondta: „*Nem volt
nehéz. Hogyan is lett volna nehéz, hiszen a
görögkatolikus egyház jövője a tét. Ti vagy-
tok a görögkatolikus egyház jövője, ti
vagytok a jövő görögkatolikus egyháza!*”

E sorok szerzőjének nemcsak mun-
ka, de közösségi élmény, lelki program,
görögkatolikus ünnep volt ez a nap. Kívá-
nom, hogy jövőre még több résztvevőnek és
nézőnek legyen része ebben a csodálatos
élményben!

Köszönet és elismerés illeti a liturgikusének-
verseny lebonyolítóit és zsűrijének tagjait:
Vadász Viktóriát, Papp Valériát, Polyák Re-
bekát, Kökényessy Zsófiát, Hoskó Imolát,
Sütőné Görgényi Mónikát, Nemes Józsefet,
Királyné Kocsis Magdolnát és Radics Terézt,
a hittanverseny lebonyolítóit: Obbágy Lász-
ló atyát, Orosz Beátát és Markos Kittit.

A liturgikusének-versenyen arany fokozatot
elért versenyzők ingyen vehetnek részt a
nyári liturgikusének-táborban!

A liturgikusének-verseny végeredménye

I. korcsoport (1-2. osztály)

EGYÉNI

ARANY FOKOZAT

Erdei Csenge (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)
Gál Dávid (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)
Nagy Flóra (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)
Smidt-Selmeczki Adél (Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola)

EZÜST FOKOZAT

Gulybán Sára (Gödöllői Görögkatolikus Parókia)
Miknyóczki Nikolett (Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola)

BRONZ FOKOZAT

Sveda Hanga (Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola)
Szőllősi Noel (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)

CSAPAT

ARANY FOKOZAT

Angyali kar (Artemenko Kíra, Gáll Polett, Miknyóczki Nikolett, Kiss Hanna, Smidt-Selmeczki Adél, Ujvárosi-Kovács Ramóna) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola
Aranyszájú Szent János (Baranyi Vazul, Gál Dávid, Seszták István) – Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen
Énekesmadárkák (Kosza Ágnes, Balogh Boglárka, Simon Sára, Gulyás Hanna) – Szent Bazil Görögkatolikus Általános Iskola, Hajdúdorog

Hozsanna (Bartha Hunor, Éles Bendegúz, Szilágyi Ábel) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola
Szentlélek hárfája (Bucsku Lilla, Erdei Csenge, Papp Veronika, Pilka Sára, Tóth Zselyke) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola

EZÜST FOKOZAT

Csengettyű (Barnucz Evelin, Garamvölgyi Napsugár, Halász Zsombor, Jurkinya Lilla, Radócz Katinka, Urbán Mira) – Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza

BRONZ FOKOZAT

Atya, Ige és Lélek (Vanczer Eszter, Pecséri Emília, Vágányik Johanna) – Móríz Zsigmond Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskola, Mátészalka
Csillámpónik (Bem Liza, Kovács Karina, Patak Lilla, Szója Panna, Viszóczki Laura) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola

II. korcsoport (3-4. osztály)

EGYÉNI

ARANY FOKOZAT

Mikló Anna (Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola)
Szabó Johanna (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)
Szabó Katalin (Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola)

EZÜST FOKOZAT

Antal Veronika (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)
Bárdos Bejke (Miskolc-Görömbölyi Görögkatolikus Parókia)
Gerner Zselyke (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)
Hajós Mária (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)
Kerekes Borbála (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)
Tóth Nimród (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)

*A versenyzők
olyan magas színvonalon
szerepeltek, hogy
bronz fokozatot nem osztottak
a zsűri tagjai.*

CSAPAT

ARANY FOKOZAT

Efrém húrjai (Hajós Mária, Szabó Johanna, Tajta Léna) – Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen

Éneklő csillagok (Komjáthy Rozi, Szabó Sándor, Kovács Regina, Cserkúti Patrik, Rácz Patrícia, Kása Liliána) – Istenszülő Oltalmáról Elnevezett Görögkatolikus Általános Iskola, Újfehértó

EZÜST FOKOZAT

Daloló Angyalok (Spitzmüller Flóra, Sztankai Fruzsina, Dudra Fruzsina, Nagy Emília, Mikló Anna, Kardos Mira) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola

Mennyei kórus (Besenyei Zsófia, Csehil Tünde, Jeviczki Emma, Szabó Katalin, Varga Ádám) – Miskolci Görögkatolikus Általános Iskola

BRONZ FOKOZAT

Harmónia (Jákó Lili Mária, Maros Gréta, Monok Kinga) – Sátoraljaújhelyi Görögkatolikus Parókia

Szent Cecília (Dervishaj Melódia, Kiss Kinga, Mráz Léna, Orosz Anna) – Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen

Szent Mihály Angyalai (Karosán Áron, Laczkó Bence, Mészáros Marcell, Nagy Noel, Simon Botond, Vass Bendegúz) – Szent Mihály Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíradony

III. korcsoport (5-8. osztály)

EGYÉNI

ARANY FOKOZAT

Lovász Katalin (Szegedi Görögkatolikus Parókia)

Simon Kristóf (Szent Bazil Görögkatolikus Általános Iskola, Hajdúdorog)

Tóth Zsófia (Szent Imre Katolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)

EZÜST FOKOZAT

Gánicz Annamária (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)

Piros Abigél (Szegedi Görögkatolikus Parókia)

BRONZ FOKOZAT

Bárdos Bercel (Miskolc-Görömbölyi Görögkatolikus Parókia)

Horváth Hanna (Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza)

Jármi Dorottya (Sajószentpéteri Görögkatolikus Parókia)

CSAPAT

ARANY FOKOZAT

Glória csapat (Asztalos Kincső, Fazekas Dorottya, Grósz Annamária, Hlatky Luca, Krajnyák Hanna, Németh Viola)

– Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza

Tömjénfűst csapat (Fejes Lujza, Fedor Judit, Havellant Petra, Markovits Koppány, Paksai Patrik, Szalai Gréta)

– Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza

EZÜST FOKOZAT

Papp Rebeka, Telenkó Zsófia, Terdik Berta (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)

Kaszoni Zsuzsanna, Kártik Hanna, Lukács Lilla Mária, Nyirán János, Seszták Dóra (Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen)

BRONZ FOKOZAT

Imádság csapat (Aros Vivien, Gánicz Annamária, Gyurkovics Kíra, Klepács Karina, Molnár Kolos) – Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Nyíregyháza

Kapin Léda, Nyirán Rozália, Tóth Dorottya, Bodnár Zelina, Lőrinczi Teodóra – Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola, Debrecen

IV. korcsoport

(gimnazisták, felnőttek)

EGYÉNI

ARANY FOKOZAT

Apáti Nándor (Szent Imre Katolikus Gimnázium/Nyíregyháza-belvárosi Egyházközség)

Sivadó Zita Dorottya (Zrínyi Ilona Gimnázium/Nyíregyháza-Sóstóhegyi Görögkatolikus Parókia)

Vajda Zsanett (Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola/Nyíradonyi Görögkatolikus Parókia)

EZÜST FOKOZAT

Jármi Szófia (ELTE/Sajószentpéteri Görögkatolikus Parókia)

Urbán Tamás (Mechwart András Gépipari és Informatikai Szakközépiskola/Debreceni Görögkatolikus Parókia)

BRONZ FOKOZAT

Manzák Sára (Szent Miklós Görögkatolikus Gimnázium/Nyíregyháza-belvárosi Parókia)

Béres Máté (Fráter György Katolikus Gimnázium, Miskolc/Szikszói Görögkatolikus Parókia)

Prepuk Inez (DSZC Péchy Mihály Építőipari Technikum/Hajdúnánási Görögkatolikus Parókia)

CSAPAT

ARANY FOKOZAT

Fiatalok nyíregyházi kamarakórusa (Manzák Sára, Kocsis Balázs, Fazekas Mihály)

Szent Pál Görögkatolikus Kamarakórus (Szombathely)

A HITTANVERSENY VÉGEREDMÉNYE AZ EGYHÁZKÖZSÉGEK VERSENYÉBEN:

5-6. osztály

1. **Bekecs:** Kelecsen Fanni, Sárossy András, Szabó Zsófia; Felkészítő: Szabóné Bulátkó Mónika
2. **Nyíregyháza-Kertváros:** Szakó Ádám, Bunya Botond, Gégenyi Gábor; Felkészítő: Markos Adrienn Kitti
3. **Bököny:** Buczi Zsófia, Dudás Benedek, Virágos Zsolt; Felkészítő: Szokira Jánosné
4. **Csegöld:** Varga Jázmin, Kovács Márk, Kiss Csenge; Felkészítő: Ft. Gajdos László
5. **Nyírbéltek:** Sebők Sándor, Daku Tímea, Horváth Hanna Elizabeth; Felkészítő: Ft. Aranyics Arnold
6. **Ózd:** Antal Ottó, Bodnár Zsófia, Szabados Szonja; Felkészítő: Hevér Teodóra Anna

7-8. osztály

1. **Nyíregyháza-Belváros:** Kepics Veronika, Páll Csaba, Páll Adél; Felkészítő: Prekup Erzsébet
2. **Nyírvásvári:** Bakos Petra, Jónás Szimonetta, Rostás Dorina Csilla; Felkészítő: Majoros Mária
3. **Debrecen:** Herczog Gábor, Kóte Glória Anna; Felkészítő: Ft. Szaplanczay Márk
4. **Nyíracskád:** Vajda Lilla, Simon Mihály; Felkészítő: Simonné Czentye Anikó
5. **Eger:** Buday Soma Vendel, Demeter Attila; Felkészítő: Ft. Demkó Balázs
6. **Hodász:** Kanyó Izabella, Gulyás Eszter, Kanyó Zsófia; Felkészítő: Ft. Kanyó Árpád

AZ EGYHÁZI ISKOLÁSOK VERSENYÉBEN:

5-6. osztály

1. **Kálvin János Református Ált. Iskola – Mátészalka:** Alexa Máté, Lakatos Márton, Székely Erik; Felkészítő: Szabóné Cseppentő Ildikó
2. **Nyíracskád:** Bródi Berta, Szabó Gréta, Magyar Janka; Felkészítő: Simonné Czentye Anikó
3. **Nyírszőlős:** Szilágyi Anna, Fedor Judit, Grajczárik Noémi; Felkészítő: Dr. Véghseőné Papp Zsuzsanna
3. **Szent Miklós Görögkat. Ált. Iskola – Nyíregyháza:** Kovács Zselyke, Kegyer Zsófia, Németh Viola; Felkészítő: Ft. Kovács Csaba, Bodnár Bernadett
4. **Szent Mihály Görögkatolikus Óvoda, Ált. Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola – Nyíradony:** Kiss Hédi, Simon Lili; Felkészítő: Ft. Szikora József
5. **Jókai Mór Református Ált. Iskola – Nyíregyháza:** Gönczi Gergő, Káplár Lilien, Becze László; Felkészítő: Kocsik Krisztina

6. **Bolyai János Katolikus Ált. Iskola – Szerencs:** Csejoszki Csanád, Nagy Szonja, Nagy Levente; Felkészítő: Szabóné Bulátkó Mónika

AZ EGYHÁZI ISKOLÁSOK VERSENYÉBEN:

7-8. osztály

1. **Korányi Frigyes Görögkatolikus Ált. Iskola, Gimnázium és Kollégium – Nagykálló:** Barta Dorottya, Boros Lili, Trella Eszter; Felkészítő: Seres Péterné
2. **Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium, Kollégium és Óvoda:** Olajos Orsolya, Mázik Zsófia, Fülöp Mihály; Felkészítő: Ft. Boronkai József
3. **Szent Miklós Görögkatolikus Ált. Iskola – Nyíregyháza:** Gánicz Annamária, Gyurkovics Kira, Klepács Karina; Felkészítő: Ft. Kovács Csaba
4. **Kálvin János Református Általános Iskola – Mátészalka:** Balogh Ákos Dániel, Járvas Tege Tamás; Felkészítő: Szabóné Cseppentő Ildikó
5. **Budapest-Rózsák tere:** Kozák Jázmin, Lovas Rozina, Blunck Kristóf; Felkészítő: Kaskötő Miklós
6. **Bocskai István Református Oktatási Központ:** Husain Anna Sabao, Taligás Dóra Anna, Török-Ilyés Petra; Felkészítő: Prodán Gáborné

GRATULÁLUNK A TÖBBI DÖNTŐBE JUTOTT VERSENYZŐNEK IS A SZÉP TELJESÍTMÉNYHEZ:

- **Debrecen:** Szabolcs Emese, Bíró Péter Gordon, Dobi Ábel; Felkészítő: Szilágyi Gáborné
- **Hajdúdorog:** Nagy Panna, Kiss Bernadett, Pásztor Lívia; Felkészítő: Ft. Dalanics Zoltán

- **Hajdúnánás:** Fekete Szofi, Kuru Henrietta, Kovács Dorottya; Felkészítő: Hollik György
- **Homrogi Görögkatolikus Általános Iskola és Óvoda Tagóvodájának Selyebi Telephelye:** Horváth Zsolt, Merucza Erika Katalin, Nagy Zsófia; Felkészítő: Ft. Kondás András
- **Kazincbarcika:** Deák Dávid, Stadler Enikő, Szabó Alex; Felkészítő: Mészáros Marianna
- **Kecskemét:** Pénzes Marcell, Sánta Zsombor, Ruszinkó Bernát; Felkészítő: Ft. Balázs Mihály
- **Miskolc-Szirma:** Galajda Emma, Polgári Dániel, Hegyesi Tamara; Felkészítő: Stefán Zoltán
- **Móricz Zsigmond Görögkatolikus Kéttannyelvű Ált. Iskola – Mátészalka:** Juhász Zsófia, Szántó Ádám, Oláh Mónika; Felkészítő: Szabóné Cseppentő Ildikó
- **Ózd:** Bodnár Dániel, Szilágyi Annamária, Szilágyi Krisztina; Felkészítő: Hevér Teodóra Anna
- **Szeged:** Borka Hunor, Tóth Árpád, Retek Viktória; Felkészítő: Ft. Szaplanczay Miklós
- **Szent Efrém Görögkatolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola:** Nyírán Rozália Viola, Tóth Dorottya, Tóth Kamilla; Felkészítő: Szaplanczay Márk
- **Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola:** Ivancsó Máté János, Zsignár Ákos István; Felkészítő: Béné Zsoltné
- **Tolcsa:** Milik Flóra Luca, Pásztor Fédra, Pávási Boglárka; Felkészítő: Ft. Ivancsó Bazil
- **Tompa Mihály Református Általános Iskola – Kazincbarcika:** Frecskó Eszter, Illés Ildikó, Márton Hanga; Felkészítő: Szepesi Szilárdné

Újszentelt papjaink első szolgálati éve

EGY ÉV. HA VÁRAKOZÁSSAL TELIK, AKKOR HOSSZÚ IDŐ. HA OLYASMIVEL TÖLTJÜK, AMI ÖRÖMET OKOZ SZÁMUNKRA, AKKOR HAMAR ELREPÜL. HA VALAKI TELJES ÉLETÚTJÁT FIGYELJÜK, AKKOR CSAK EGY APRÓ SZELET A NAGY EGÉSZBEN. HA EGY KÜLÖNLEGES IDŐSZAKRÓL VAN SZÓ, AKKOR AKÁR TEKINTHETÜNK RÁ ÚGY IS, MINT EGY KORSZAK. MOST INDULÓ ROVATUNKBAN FIATAL PARÓKUSAINK ÉLETÜK KÜLÖNLEGES IDŐSZAKAIRÓL, A HIVATÁSUKRA TÖRTÉNŐ FELKÉSZÜLÉSRŐL ÉS A PAPSZENTELÉS ÓTA ELTELT EGY ESZTENDŐRŐL MESÉLNEK.

TROSZT ÁKOS: „A hit ajándék”

Troszt Ákos 1992. március 20-án született Budapesten. Kisgyermekként a Rákosmenti Görögkatolikus Parókia közösségéhez tartozott, ide járt templomba is. Középiskolai tanulmányait a budapesti Ward Mária Általános Iskola és Gimnáziumban végezte, itt is érettségizett 2011-ben. Ugyanebben az évben felvételt nyert a Nyíregyházi Papnevelő Intézetbe és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolára. Teológiai tanulmányait 2018-ban fejezte be, még ebben az évben megházasodott.

A SZEMINÁRIUMTÓL A PAPI HIVATÁS SZENTSÉGÉIG

Lassan négy éve annak, hogy befejeztél a szemináriumot. Hogyan alakult ezután az életed, hivatásod?

Dr. Orosz Atanáz megyéspüspök Homrogdra nevezett ki. A helyi általános iskolában és az óvodában hitoktatóként és napközis tanárként dolgoztam. Emellett kezdetben Papp Zoltán atya, majd később Trescsula László atya oltári szolgálatát segítettém kántorizálással, felolvasással, ministrálással, egy-egy vasárnapon vagy ünnepnapon az evangéliumhoz kapcsolódóan tanúságtétellel, valamint a helyi és környező iskolai közösségeknek egy-egy nagyobb ünnepre való felkészüléséhez lelki útvalóval.

Mivel a feladataim jelentős részét a hitoktatás ölelte fel, pedagógiai ismereteim bőví-

tése céljából elkezdtem a Szent Atanázon a hittanár-nevelőtanár szakot. A szemináriumi évek alatt sosem gondoltam, hogy valamilyen is a pedagógia ismeretébe leszek kénytelen belemélyülni. Annyi bizonyosságom volt, hogy a gyerekeket a teremő Istenhez vezessem. A hittanár szak befejezése után

valóban megtapasztaltam, és most is tapasztalom, hogy az ismeretek átadását és a nevelést megkönnyíti a pedagógiai módszerek ismerete. Egyre inkább érzékelem, hogy a hit továbbadása nem úgy működik, hogy a gyerekek bejuttatjuk a bibliai ismeretet és a hitet az egyik oldalon, és az eredmény kijön a másikon. A hit ugyanis ajándék; a pap, a hitoktató feladata pedig az, hogy segítse a hit ajándékának befogadását, az Istenbe vetett bizalom elmélyítését. Erre törekszem én is.

Nemcsak az első szolgálati és hitoktatói tapasztalatok kötnek téged Homrogdhoz...

Atanáz püspök atya itt szentelt diakónussá 2019 júniusában. Nagy élmény volt a közösségben együtt ünnepelni azokkal a hívekkel, akik a kezdeti szolgálatomat kísérték Homrogdon és Rákoscsabán. És nagy öröm volt számomra, hogy az addigi feladatokat kiegészítette a diakónia, vagyis az oltár körüli tevékeny jelenlét, ami által már egyre közelebb érezhettem magam a papi szolgálathoz.

Pappá szentelésem is a homrogd-i szolgálatom idején, 2020 júniusában, Miskolcon történt. A pandémia miatt a szentelés időpontja és az azt követő agapé megszervezése nem kis fejtörést okozott püspök atyának és a családomnak. Hála Istennek a nehezített körülmények ellenére is – az előírt szabályokat betartva és betartatva – sokan el tudtak jönni, mások mellett az anyaegyház-községem hívei közül is néhányan.

Az első papi élményem tehát Homrogdhoz köthető, hisz végzett papnövendékből a diakónusi szolgálatomon keresztül egy kedves, segítő, támogató közegben itt jutottam el a papi hivatás szentségéhez. Azt gondolom, hogy ez életem végéig meghatározó élmény marad számomra.

ISTENI ÖRÖMÖK A MINDENNAPOKBAN

Mi történt a szentelésedet követően?

A dispozió a már meglévő helyemre, Homrodra szolt. Itt még bő fél évig hitoktatónak és napközis tanárnak dolgoztam a görögkatolikus általános iskolában, valamint segédlelkészként Trescsula László atya mellett szolgáltam, aki a papi szolgálatom kezdetén is tapasztalataival, tanácsaival, atyai gondoskodással látott el. 2021 március idusától püspök atya Sátoraljaújhelyre nevezett ki segédlelkésznek, ahol jelenleg is szolgálom parókusom, Tóth Ferenc atya mellett.

Milyen érzés volt ennyi év után egy teljesen új helyre kerülni?

Sátoraljaújhely számomra különösen kedves város. Nemcsak azért, mert a Zemplén szépsége mindig is elvarázsolt, hanem mert családi kötődésem is van ehhez a településhez. Anyai nagymamám, Béres Miklósné (szül. Szokira Júlia) ugyanis erről a vidékről, Mikóházáról származik. Gyerekoromban többször is elhaladtam a családommal a parókia előtt, amikor a dédszüleimet látogattuk. Sosem gondoltam, hogy egyszer ide kerülök.

Az egyházközségi feladatom Tóth Ferenc atya szolgálatának támogatása, mely az itteni szertartásokon és közösségi programok szervezésén túl a Sátoraljaújhelyhez tartozó filiák – Alsó- és Felsőberecki – ellátást is magában foglalja. Számos közösségi programot szervezünk egyházközségünkben, melyek állandó vagy alkalmi jellegűek. Állandó jellegű például a parókián tartott ifihittan vagy az énekkar. A színóduzi út meghirdetésével egyházközségünkben is számos csoportfoglalkozásban fejthetik ki gondolataikat, javaslataikat a hívek.

ÖRÖMTELI ÉS FÁJDALMAS ÉLMÉNYEK, EMBERI KAPCSOLATOK

Mit tartasz a saját hivatásod legszebb pillanatainak?

Eddigi rövid szolgálatom megtapasztalása, hogy a papi élet teli van isteni örömmel. Persze azt is megélem, hogy vannak szomorú, fájdalmas pillanatok, vannak keresztek, melyeket nehéz elfogadni. De a szolgálatban inkább az isteni és az emberi szeretet fényét látom erősebbnek.

Csodálatos élmény átélnem a szentségek kiszolgáltatását, ezen belül is a bűnök alóli feloldozást és az Eucharisziát. Betegágnál ez különösen megható. Ehhez egy nem feledhető, közeli történet fűz. Tavaly tavasszal, amikor még csak pár napja szolgáltam Sátoraljaújhelyen, megkerestek, hogy siessek a parókia közelében fekvő kórházba egy haldoklóhoz, akihez a kórházlelkész nem tudott elmenni. A halálos beteg férfi gyónt, áldozott. Mikor már a búcsúzáshoz értem, a mellette fekvő ágyról egy csendes, idős férfihang szólt hozzám: „Atya, én is gyónhatok, áldozhatok? Évtizedekkel ezelőtt gyóntam utoljára, templomba se jártam az utóbbi időben”. Ő is meggyónt, megáldozott. Másnap megtudtam, hogy hajnalban mindketten megtértek Teremtőjükhöz. Sokáig hatása alatt tartott ez a történet.

A hittanos gyerekekkel hogyan sikerült megtalálni a közös hangot?

Szívhez szóló lelkipásztori élmény számomra, amikor egyéni problémáikkal keresnek meg az emberek. Mivel a hitoktatás Sátoraljaújhelyben is meghatározó feladatom, és hetente sok órát töltök iskolákban, így a diákokkal szorosabb a kapcsolat, sokat beszélgetek velük. A hittanóra anyagához köthetően is szeretek beszélgetni a gyerekekkel, és az órán kívüli személyes kapcsolattartást is igyekszem erősíteni.

Úgy érzem, a személyes élmény, a konkretizálás segít a hétköznapi dolgok megértésében. Ezáltal a gyerekek sokkal jobban tudják kötni a tanultakat, a hitet, az életet, az irányítást. Ezért az óráimon saját életemből, gyerekeimből, eddigi tapasztalataimból vett pozitív-negatív példák is elhangzanak. Igyekszem olyan légkört kialakítani, ahol a diákok kérdései, érzései, véleményei, tapasztalatai is megfogalmazódnak. Úgy gondolom, ha van kérdésük, véleményük, az azt jelenti, hogy gondolkodnak. Ha pedig az érzéseikről tudnak beszélni, az azt jelenti, hogy van kihez fordulni, van kitől tanácsot kérni, nincsenek egyedül. Bizonyára ez is hozzájárul ahhoz, hogy a diákok sokszor keresnek személyes problémáikkal, kérdéseikkel. Előfordult már az is, hogy pályaválasztáshoz kért valaki lelki támogatást.

Hogyan foglalmaznád meg papi küldetésedet?

Papszenteléssel egy fontos állomáshoz érkezett az életem. Úgy követhetem Krisztust, hogy részesítet az Ő papságában. Ezért is választottam jelmondatomul:

„Aki nekem szolgál, az engem kövessen”
(Jn 12.26).

Abban a szellemben kezdtem meg lelkipásztori munkámat, és ahhoz próbálom azóta is tartani magam, hogy a Jóisten iránti szeretetből és Őt szolgálva embertársaimnak, a rám bízottaknak az üdvösségre való eljutását segítsem. A küldetésem, a hivatásom, hogy szeressem Istent mindenekfelett, és szeressem az embereket. Arra törekszem, hogy olyan legyek, mint a Jó Pásztor, aki ismeri a nyáját, és a nyáj is ismeri őt. Ezért az emberekkel való találkozást, a meghallgatásukat, a rájuk figyelmet, a megértésüket nemcsak feladatommak tekintem, hanem ez számomra is örömforrás, amiből a hétköznapi napokban táplálkozom.

DEBRECENI ZOLTÁN:

„Kapocs akarok lenni Isten és az ember között”

Debreceni Zoltán a miskolci Fáy András Közgazdasági Szakközépiskolában érettségizett 2008-ban. Ezt követően került a nyíregyházi szemináriumba, ahol 2016-ban diplomázott. Tanulmányi ideje alatt kezdte el a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola hittanár–nevelőtanár szakát, amit 2019-ben fejezett be. Jelenleg két folyamatban lévő tanulmánya is van: a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen kánonjog, a Szent Atanáz-főiskolán pedig közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga továbbképzési szakon tanul. Szeretné minél magasabb szinten ismerni a pedagógia tudományát és a közoktatás intézményét, hogy jobban átlássa, miként tud részt venni egy oktatási intézmény munkájában egy lelkivezető.

A PAPI HIVATÁST NEM MEGTANULNI KELL, HANEM MAGUNKÉVÁ TENNI

Miért a papi hivatást választottad?

Állt előttem jó példa, olyan emberek, aki vonzóvá tették számomra ezt az életformát. Ezekkel az atyákkal ifjúsági hittanon találkoztam, valamint a vasárnapi szertartások alkalmával. Nem is az volt a fontos, hogy mi szeretnék lenni, hanem az, hogy hogyan szeretnék élni. A jézusi út és a papi életforma motivált. Hogy az emberek segítségére lehessenek, közelebb tudjam őket hozni Istenhez és az egyházhoz. Papként egyfajta szócső, segítség, kapocs akarok lenni Isten és az ember között.

A felkészülés egy különleges időszaka a szociális év. Milyen tapasztalatokat szereztél?

A külföldi félévet Ausztriában töltöttem. Néhány hónapot egy ferencesek által fenntartott lelkigyakorlatos házban, a Csened Házban töltöttem. Ide zárandokok, elcsendesedni vágyók jöttek hetekre, hónapokra. Az ő útjukat kísérhettem, figyelhettem, segíthettem. Az ott szerzett tapasztalatokat igyekszem hasznosítani a szolgálati helyemen. Később Mariazellbe, egy bencés szerzetesek által ellátott zárandokhelyre kerültem. Szerzetes atyákkal éltem és dolgoztam együtt. Igyekeztem segíteni az idősebb atyák mindennapjait és a nemzeti kegyhellyel kapcsolatos feladatokat. A szociális év magyar-

országi félévét pedig Tolcsván, a házi segítségnyújtó szolgálatnál és egyházmegyénk karitátsközpontjának feladataival töltöttem. Itt láthattam, milyen egy kis borsodi településen élni, szolgálni. A külföldi, nagyvilági lételem összehasonlíthatom az itthoni realitással, azzal a hellyel, ahol majd szolgálnom kell az embereket.

Mi történt a szeminárium elvégzését követően?

Az első szolgálati helyem az Emődi Görögkatolikus Szervezőlelkészség volt. Kocsis István atya mellé helyeztek hitoktatónak. Ő és a felesége, Tubi néni segítettek a munkámat. Ott szembesültem először azzal, hogy milyen valójában a pap élete. A képzés idején egyfajta elzárt módon próbáljuk megtanulni a papi életvitelt. De ezt nem megtanulni kell, hanem elsajátítani, magunkévá tenni. Nagy kihívás volt, hogy a hétköznapi nehézségei között is nyugalomban kell szolgálni. Ez teljesen más embert igényel, mint a szemináriumi lét.

Az Emődön töltött két évben főleg gyerekekkel foglalkoztam. Igyekeztem arra motiválni őket, hogy rendszeresen járjanak templomba. Közös készítettünk egy pásztorjátékot. Emellett az én ötletemre jött el hozzánk a kispapok kórusa, és volt nálunk népi énekes előadás is.

2018-ban Atanáz püspök titkára lettem. Ez év októberében megházasodtam, nem sokkal később pedig diakónussá szenteltek. Püspök atya mellett szertartó, sofőr, diakónus is voltam egy személyben, ha a szükség úgy hozta. Nagyon jó iskola volt, hogy miként lehet többféle munkát egyszerre elvégezni. Ez hasznos tapasztalat volt a papi életet illetően.

2020. június 27-én szenteltek pappá a Miskolci Székesegyházban, s augusztusban Pácinba helyeztek. Ez egy kis határszéli falu. Az egyházközséghez több település, Karos, Karcsa, Becske, Cigánd, Tiszacsermely és Nagyrozmány tartozik. Korábban egy felvidéki parókiáról látták el itt a lelkesítő szolgálatot. A görögkatolikus közösség nem nagy, de annál inkább tevékeny. Az itt élők vágnak a szeretetre, a közösségi alkalmakra és a szertartásokra. Sok idő van a közösségben, de vannak gyerekek is, akiket meg lehet hívni a templomba.

Hogyan tudsz ellátni ennyi települést?

Pácinban és Karosban minden vasárnap van liturgia, a többi településen pedig felváltva. Így minden vasárnap három liturgiát tartok. Igyekszem mindenhol szervezni valamilyen alkalmat a szertartások mellé, ahol van templomunk, infrastruktúránk. Karosban pünkösdváros alkalmat szerveztünk tavaly. Cigándon egy egyesület

segítségével nyári tábor. De az olyan hétköznapi teendőket is lehet közösségi alkalmámmá szervezni, mint a kerítésfestés. A fiatalok pedig egy közös szalonnasütésnek is nagyon örülnek. Mindegyik közösségi alkalomra megszólítjuk mindegyik település tagjait.

Ha több helyen szolgál, biztosan az élmények terén is van miről mesélned...

A legfontosabb alkalmak, amik valóban beivódnak az ember lelkébe, azok a szentség-kiszolgáltatások. A szentségek az Egyház küldetésének megvalósulását segítő jelek és eszközök. Életünk és kapcsolataink fontos részei a jelek, amelyek segítségével egymással érintkezünk, és kapcsolódunk Istenhez.

A szentségek kiszolgáltatása alkalmával általában tudok találkozni a hozzátartozókkal, vagy olyanokkal, akik nem igazán járnak templomba. Örülök, ha valakit megismerhetek, jó élményt adhatok számukra azzal, hogy kapcsolódhatunk egy kis időre. Találkozhat az egyházzal a templomon kívül is, és amikor már a templomban találkozunk, szinte barátokként köszönhetjük egymást ismét. A keresztség kiszolgáltatása alkalmával nagy öröm fiatal családokat megismerni.

Igyekszem mindenkire időt szánni. Főként, ha felkeres a parókián. Elhozza gondját vagy örömeit. Még sohasem laktam ilyen közel Máriapócsra. Ezért is jó Pácinban szolgálni, szinte csak karnyújtásnyira van tőlünk a nemzeti kegyhely. Amikor van egy kis időnk, szívesen megyünk hétköznapi imádkozni. Egy alkalommal éppen oda igyekeztem, és megszólalt a telefonom, félreálltam, felvettem és egy hölgy szólt bele. Nagyon kérte, hogy siessek az édesanyjához, mert nagyon beteg, a halálán van. Elég messze voltam, nagyon aggódtam, hogy vajon időben odaérek-e, de még éppen tudtunk közösen imádkozni az éjszakai órában. Érdekes módon a családból szinte mindenki odajött azon az estén. Nagyon sokan voltunk a ház körül. Jól esett látni, hogy milyen összetartó, szép család. Azt gondolom, mindannyian boldogok lennének, ha ennyien összegyűlnének a betegágyunk mellett. Eltelt pár nap, nem akartam tapintatlan lenni, de csak felhívtam a hölgyet, hogy hogy van az édesanyja. Elmondta, hogy Istennek hála jól lett, és nagyon köszöni az imádságot, amit azon az estén elmondtunk. Hozzá kell tenni, hogy annyira megerősödött, hogy a mai napig a nyolcvanhárom éves néni húzza a templom előtt álló harangot a Szent Liturgia előtt.

Az idén jubilál a Pácsi Görögkatolikus Parókia, hetvenöt éve alapították ezt az egyházat. Isten segítségével folyamatosan újul meg az épület, de ami talán még ennél is fontosabb, hogy újult erővel

próbálunk a közösségünkbe tartozókkal összekapaszkodni. Pácin, Karos, Karcsa, Cigánd települések görög hívei szemmel láthatóan élni szeretnének és hűek maradni vallásukhoz, őseikhez, hagyományaikhoz. Tavaly először szerveztünk Pünkösdváros alkalmat, napközis gyermektábort, öt alkalomból álló előadássorozatot, adventikoszorú-készítést. Ezeket az idén is szeretnénk megvalósítani. A 2022-es esztendő nagyböjtjében, hála a Bodroglakban szolgáló atyáknak és híveiknek, elindítottuk a Bodroglaki Előszenteltek alkalmait is, amelyen eljutunk egymás templomaiba, megtapasztalva, hogy van még hívó lélek a Bodroglakban.

MOLNÁR DEZSŐ: „Úgy éreztem, Isten kiválasztott valamire”

Molnár Dezső 1990. december 18-án született Budapesten. Családjával együtt a Rózsák terei templom hívei közé tartozott. Itt keresztkelgett, ide járt legtöbbször szertartásokra, hittanra, itt részesült az elsőáldozás szentségében is. Fiatalkori éveit a budapesti piarista gimnáziumban töltötte. Papi szolgálatára pedig a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán és Rómában, a Pápai Gergely Egyetemen készült.

MEGHATÁROZÓ ÉLMÉNYEK A HIVATÁS FELÉ Vezető úton

Mindig is pap akartál lenni, vagy voltak más terveid?

Sok minden vezetett a papság felé. A családomban katolikus hit szerint nevelkedtem, a vasárnapjainkat a templomba járás határozta meg. Összesen kétszer fordult elő az életemben, hogy a saját lustaságom vagy a dac miatt kihagytam a vasárnapi liturgiát, és emiatt sok év elteltével is szégyellem magamat. A szertartások alkalmával ministráltam is. Tetszett, hogy közösségben vagyunk, a Rózsák terei templomban egyszerre akár húszan is voltunk az oltár körül. Ezt nagyon komolyan vettük. Ha el is kalandozott néha a figyelmünk, akkor is mindig tudtuk, mikor mit kell csinálni. Figyeltük a papot, a mozdulatait, a ruháját, minden egyes éneket. Azt nem állítom, hogy ez lett volna a legmeghatározóbb a hivatásom alakulásában, de mindenképpen fontos eleme, ahogy a gyerek- és fiatalkori papjaim személye is, akiket nagyon szerettem.

Később a gimnáziumban kötelező hittanórák és misék miatt egy időre kiszakadtam a Rózsák terei közösségből. Kovács István hatására tértem vissza. Halottas liturgiára mentem valamelyik nagyszülőmért, amit Istyu atya tartott. Megismerkedtünk, beszélgettünk és elhívott ifihittanra. Így kapcsolódtam vissza a közösségbe. Az ő személye is hozzájárult a hivatás iránti vonzódásomhoz.

Egy időben vasárnaponként nyelvvizsgafelkészítő foglalkozásokra jártam, és saját indítatásból elkezdtem az óra után újra eljárni a Rózsák terei templomba. Egyszer csak azon kaptam magamat, hogy már nemcsak megszokásból vagy a családi háttér miatt járok, hanem mert én akarok menni. Ekkor, 16-17 éves korom körül döbentem rá, hogy tényleg hiszem és értem, amit az Evangéliumban hallok. Már nem gyerekfejjel gondoltam rá, nem a neveltetés miatt, hanem fel is fogtam. Rájöttem, hogy szeretem Istent, és hálás vagyok neki. Ez az életemnek egy olyan időszakában fogalmazódott meg, amikor nehéznek éreztem az aktuális helyzetemet. Az egyik szertartás alatt egyedül ültem hátul, és a Beteszda-füldönél történt gyógyítás evangéliumi története olyannyira megfogott, hogy sírtam. Rájöttem, hogy míg nem volt önálló, érett döntés és érdeklődés bennem Jézus iránt, addig én sem találkoztam vele igazából. Egyszerre volt ez szomorú sírás, mert nehéznek éreztem a terheimet. Másrészt boldog, mert rádöbentem, mennyire szeretem az Istent, mennyire szeret ő is engem, és hogy ezért mennyire hálás vagyok. Egymásra találtunk. Mint a béna a történetben, én is személyesen találkozhattam Jézussal. Engem is megérintett, megszólított, nemcsak közvetve a szülők, papok, megszokások által, hanem eljött a személyes találkozás pillanata.

Innentől nem is volt kérdés, hogy a papi hivatást választod?

Itt még nem volt képből a papi hivatás, legalábbis tudatosan biztosan nem. Meghatározó pillanat volt ez az életemben, de nem ez volt a fordulópont. Folytatódott a gimnáziumi hittanórák, a templomba járás. Azt terveztem, hogy gazdasági vonalon folytatom a tanulmányaimat, esetleg nyelvekkel foglalkozom majd. És egyszer csak jött a papság gondolata, amit hónapokon keresztül próbáltam elhessegetni. De napról napra újra rám tört, nem hagyott nyugodni. Próbáltam magamnak is azt mondani, hogy ez nem komoly. Utolsó éves gimnazistaként aztán volt egy istenélményem. Ez tette egyér-

telművé, hogy mégis ezt az utat kell választanom, mert ez nemcsak egy véletlenül jött, buta gondolat, hanem Isten egyre gyakrabban szól és hívogat. Úgy éreztem, hogy kiválasztott valamire.

SZOLGÁLAT A HÍVEK NÉLKÜLI TEMPLOMBAN

Hogyan teltek a tanulmányi éveid?

A nulladik évet Budapesten töltöttem a központi szemináriumban. Aztán két évet Nyíregyházán tanultam, majd Rómába kerültem. Az ott töltött éveket megszakította egy szociális év, amit a Vakok Bathyány László intézetében teljesítettem. Rómában három évet az alapképzéssel, kettőt a licenciával töltöttem, amin biblikus teológiát tanultam. A licenciát nem fejeztem be, mert szerettem volna már hazajönni, családot alapítani és elkezdni a szolgálatot. 2019 júniusában tértem vissza Rómából, és a következő hónapban volt az esküvőnk. Augusztus 20-án diakónussá szenteltek a Rózsák terén, és Máriapócsra neveztek ki.

Érdekes tapasztalat lehet rögtön egy nemzeti kegyhelyen kezdeni a szolgálatot. Mi volt a feladatod Máriapócsra?

Elsősorban a kegyhely diakónusa voltam, de hitoktattam és irodai munkát is végeztem. Nagyon szép élmény volt, hogy diakónusként és később rövid ideig papként is szolgálhattam a pócsi Istenszülőnél, ahol személyesen, a saját bőrömmön éreztem és tapasztaltam meg a csodát. Itt kezdtük el a családi fészekrakást feleségemmel, Veronikával, aki szentelés előtt és után is a legnagyobb kapocs volt Istenhez és a hivatásomhoz. Egy jó papi közösségbe kerültem, belekóstoltam abba, hogy milyen, ha többen vagyunk a lelkipásztori feladatokban, tanulhattam a többiektől, és abból hozhattam magammal ide, ahol már egyedül vagyok. Jó alapokat kaptam a szertartások végzéséhez, az adminisztratív teendőkhöz és egyéb lelkipásztori feladatokhoz, de élesben, egyedül azért még jó darabig kapkodtam fejem.

Nem kellett sokat várnod a papszentelésre.

2020. június 28-án szenteltek pappá, augusztus 1-jével pedig Komlósikára neveztek ki helyettes lelkésznek. Máriapócsra önállóan nem végezhettem szertartást, de annyi tapasztalatot mindenképp szereztem, hogy már „nem voltam teljesen vakon” e téren.

Máriapócsra sokáig teljesen üres templomban diakonizáltam a járvány miatt. Nagyon furcsa és szomorú volt hívek nélküli templomban énekelni, tömjénezni. Már Komlósikán voltam, amikor mi is megbetegedtünk. Sokáig nem mehettem be a templomba, nem végezhettem Szent Liturgiát, nem találkozhattam az egyházközség

tagjaival. Ez nagyon letört, ugyanakkor volt némi jó is a rosszban. Egyrészt megtapasztaltam, milyen lehetett az, amikor a hívek nem járhattak templomba. Az üres templomban való diakonizálásnál sokkal rosszabb volt, amikor én magam sem szolgálhattam Istent a templomban. Másrészt rádöbbenhettem, hogy mennyire hiányzik nekem a templom, és hogy az Ő házában szolgálhassam Istent.

A TALÁLKOZÁS ÉS A SZENTSÉG EREJE

Papként jelenleg is Komlóskán szolgálsz, illetve te látod el a lelkesítő feladatokat Erdőhorvátiban is. Milyen ezeken a településeken élni, szolgálni?

Komlóska kicsi falu. A legutóbbi adatok szerint 230 lakója van, de ez azóta már jócskán csökkent. Általában 50-60 hívő jön el a vasárnapi Szent Liturgiára. Nagyobb ünnepek alkalmával akár hetvenen is vagyunk, és akad egy-két ministráns is. Rögtön megtapasztaltam itt is Isten ajándékait és csodáit: a hely gyönyörűségében és az emberek szeretetében rögtön, majd időközben a gyermekünk születésében.

A kezdet eleve nem könnyű. Bele kellett jönnöm a feladataimba, de a kezdő papság egy elég nagy csipet járványhelyzettel megfűszerezve nem kevés fejtörést és vívódást okozott. Az eddig alap és általános dolgok, azt hiszem, újraértékelődtek. Nagy dolog volt, hogy 10-20-30 emberrel, eljuthattunk ide-oda. Például a pócsi Illés-búcsúra, ami a Covidos kihagyások miatt már nagyon hiányzott a híveknek. Voltunk a sajópálfalai ruszin búcsún, a pápai misén, közösségünkkel ruszin zárandoklatra is mentünk Szentkútra és Egerbe, egy szerezény főzőcskézést is összehoztunk. Szeretetszolgálatunknak is volt két kirándulása, pár fiatallal a Forráspontra, valamint hittanos találkozóra is eljutottunk, és hittanversenyen is hőiesen képviselte egy szorgos és kitartó ministránsunk az egyházközséget.

Októberben az erdőhorvátai közösség szervezésében a baskói búcsúba is elzarándokoltunk, egy darabon traktorral, majd gyalog folytatva az utat imádságban, jókedvvel és meghatottsággal, örömeinkkel és bánatainkkal szívünkben. Ez a zárandoklat még előttem pár évvel éledt fel újra, a régi hagyományt egy hosszabb kihagyással folytatva. Ennek emlékére a testvérközösségek összefogva egy úti ikont állítottak a zárandokútvonalon, melyet nagy öröm volt megszentelni és ott együtt imádkozni. Nagy dolognak és kegyelemnek éltük meg ezeket a programokat együtt.

Ami még kevésbé tűnhet különlegesnek, én mégis úgy tekintek rá, hogy voltak búcsúk, volt elsőáldozás 4 fővel, voltak keresztelők,

köztük Klára lányunké is, és volt 2 esküvőnk is! Milyen jó volt a szentségekből erőt meríteni mindnyájunknak!

Most karácsonykor bátrabbak voltunk, és hála a támogató szülőknek és ügyes gyerekeknek, pásztorjátékot is rendeztünk, és a hagyományos betlehemes sem maradt el. A karácsonyi böjt vasárnapjain este összegyűltünk gyertyagyújtásra és éneklésre. Persze voltak nagy veszteségeink, egy piciny faluhoz képest sok temetéssel, melyekhez a gyönyörű november 1-jei temetői megemlékezésünk remény és hitet ad.

Tavaly elmaradt a Jordánnak becézett patak megszentelése a rossz időjárás miatt, de idén már megtapasztalhattam az élővízszentelés szépségét is. A húsvéti pászkaszentelés szintén nagy boldogság volt, ami tavalyelőtt a járványügyi rendelkezések miatt nem volt lehetséges. Öröm volt továbbá a többi kisebb ünnepünk is: búza- és gyümölcsszentelés, gyogyfűvek megáldása stb.

A visszafogottabb nyári események is örömet okoznak nekünk: a gyermek- és felnőttcsoportok falu- és templomlátogatása, és ilyen volt a Zempléni Fesztivál keretében szervezett Szent Efrém Férfikar emlékkoncertje is a komlóskai templomunkban, mellyel falunk és egyházközségünk kiemelkedő, sajnós elhunyt tagja, Köteles László előtt is tisztelegtünk.

Van olyan különleges élményed ezeken kívül, amit szívesen megosztanál?

A hitoktatás kapcsán is értek apró örömök, amikor megtapasztaltam a Szentlélek működését. Elmentünk a templomba a gyerekekkel, és utána egy olyan gyerek mondta, hogy menjünk máskor is, aki nem annyira templomjáró. Nem is gondoltam volna, hogy így megfogja őt, hogy megnézzük a templomot, beszélünk róla, imádkozunk. Elmondta, hogy ez milyen jó volt a lelkének, és hogy menjünk máskor is. Ez megmutatta nekem, hogy mennyire szüksége van az embernek az Istenre és az imádságra.

Elképesztő és megdöbbentő élményem kötődik egy betegek kenete szentségkiszolgáltatáshoz. Egy haldokló nénihez mentem el. Imádkoztam, megkentem olajjal, áldozott, és bár beszélni nem tudott, de még felfogta, hogy mi történik, és láttam, hogy mozog a szája, próbál magában mondani minden imát, amit csak tud. Áldozás után már tudott keresztet vetni is, és a köszönésemre is egy halk „Dicsőség mindörökké!”-vel felelt. Látszott, hogy mennyire fontos volt ez neki. Erőre kapott tőle. Én pedig átéltem, mit tud kihozni az emberből a szentség ereje, ha komolyan veszi.

A járvány következményei a Magyar Görögkatolikus Egyház életében

MIT EREDMÉNYEZETT A KORONAVÍRUS-JÁRVÁNY EGYHÁZUNKBAN, ÉS A PANDÉMIÁT KÖVETŐEN MERRE MENJÜNK TOVÁBB? ERRŐL AZÉRT IS NEHÉZ BESZÉLNI, MERT EGYÁLTALÁN NEM TUDJUK, HOGY MI VÁR RÁNK, A JÁRVÁNYNAK HÁNY ÉS MILYEN ERŐS HULLÁMA LESZ MÉG. PERSZE REMÉNYKEDÜNK, HOGY LECSILLAPODNAK EZEK A HULLÁMOK, MOST MÁR NEM FOGJÁK SZÉTZILÁLNI IDEGEINKET, DE HOGY VALÓJÁBAN MI KÖVETKEZIK, NEM TUDHATJUK.

Ha görögkatolikus szempontból nézzük a jelenséget, érdemes fölfigyel-nünk arra, hogy a járványnak mind a négy hulláma minden esetben egy-egy böjti időszakhoz kötődött. Így volt ez tavaly is: a nagyböjtben, március derekán indult el az első hullám, aztán lecsillapult, és karácsony előtt, november közepén indult újra, amely karácsonyi böjti időszakunk kezdete. Ebben az esztendőben aztán a harmadik hullám szintén nagyböjtre esett, a negyedik pedig megint a karácsonyi böjtünkre. Ezen mindenképp el kell gondolkodnunk. A megszorítások és lemondások, melyeket ez az egészségügyi katasztrófa eredményezett, a roppant súlyos helyzet szinte rákényszerítették az embereket, hogy böjtöljenek és mondjanak le bizonyos dolgokról. Ezzel egyáltalán nem akarom a járvány okát, mint egy ostort a Jóisten kezébe tenni, hogy lám, ő irányít mindent, még ezt a járványt is az egyházi naptárhoz igazítja. Bár igaz, hogy mindent ő irányít, de ez inkább azt jelenti, hogy amit mi elrontunk, ő azt is kézbe tudja

venni, képes hozzáigazítani üdvözítő szándékához. Amennyiben az ő szemével nézzük mindent, akkor jobb esélyünk van arra, hogy meglátjuk a velünk történő események értelmét, célját. Sokkal inkább ezzel érdemes foglalkozni, mint a kiváltó okokkal, akár biológiai, szociológiai vagy politikai szinten. Mit lehet, mit akar Isten kihozni mindebből?

Úgy látom, hogy minket, görögkatolikusokat érintett talán legerőteljesebben a járvány. Mégpedig azért, mert mi az „érintés egyháza” vagyunk. Hitéletünkben, vallási gyakorlatunkban az érintésnek egészen különleges jelentősége van. Márpedig ez a járvány éppen ezektől fosztott meg minket fájó módon, vagy legalábbis ezt vonta meg tőlünk jelentős mértékben. Maga a Mária-pócshoz kötődő „értetközés” kifejezésünk is erre utal. Mondhatni, ezért megyünk Mária-pócra, hogy ott megérintsük az Istenszülő ikonját vagy a kendőcskét tartó szelencét, s közben mi is ebben az érintésben részesüljünk. Ezért visszaható igével jelezzük azt

a cselekményt, ami Máriapócson történik, amit teszünk, s ami történik velünk. S még ennél is többről van szó. Hiszen mindez nem csak Máriapócson van így. Egész egyházi életünk szerves és hangsúlyos része ez az érintés.

Hamvas Béla *Titkos jegyzőkönyvében* fejti ki, hogy az „ér” szavunk mennyire gazdag tartalmú szógyök, melyből sok, egészen különböző jelentésű, persze egymással rokon tartalmú kifejezés bontható ki. Nyilván a legkézenfekvőbb az értelem, amely az emberi gondolkodás kifejezése, és az érzelem, amely szívünk indulatait fejezi ki. Sokszor szembeállítják ezt a két emberi valóságot, holott a közös szógyök elárulja, hogy nagyon is közel állnak egymáshoz. Inkább párhuzamba kell őket állítanunk. Továbbá legalább ilyen súllyal kezelhetjük az érzékelést, amely annak a fizikai valóságát fejezi ki, hogy ami az embert megérinti, ami elér hozzá, az nem csak felszíni jelenség, hanem sokkal mélyebb, belső érzékenységet is indít benne: fizikai valóság, amely egyszerre külső és belső hatással bír. Főként ezt a három nagy fogalomcsoportot hívom segítségül, hogy érzékeltessem, érthetővé tegyem, megéreztessem, miért látom úgy, hogy görögkatolikus egyházunk az érintés egyháza, s ebből fakadóan miért értem, érzem, érzékelem úgy, hogy talán mi veszítettünk – vagy veszíthetünk – legtöbbit a járvány követelte távolságtartás miatt.

Számunkra az érzékelésnek rendkívüli fontossága van. Amikor az ikonokat szemléljük, akkor a látványuk nagyon sok mindent megmozdít bennünk. Az érzelmeink mellett az értelmünkre is hat. Az ikon tanít. Sőt, az ikonnak elsősorban tanító szerepe van, nem pedig pusztán az, hogy ábrázoljon. Ezért kell kerülnünk a nem hiteles ikonábrázolásokat, mert tévtanítást közvetítenek. Mondok egy példát. Ismerjük az úgynevezett Szent Család-ikont, amely sajnos teljesen félrevezető. Minthogy használja az ikonok festészeti nyelvezetét, a szemlélőjét becsapja azzal, hogy igazi ikonnak mutatja magát, jöllehet,

egyetlen keleti püspök sem hagyta jóvá. Megmagyarázom, mi a hiba benne. Amikor nyugati stílusban megfestik a Szent Családot, amint Mária gyermekét a karjában tartja, és József átöleli őt és a gyermeket, ebben nincs semmi baj. Ez egy emberi elképzelés, akár így is lehetett, sőt, valószínűleg így is volt, ahogy ez a bájos jelenet ábrázolja. De mihelyst ikonok nyelvezetével jeleníti meg valaki ugyanezt, egyszerűen tanítássá válik az az érzelmi kapcsolatrendszer, amelyet megjelenít. Azt készíti, hogy természetes családot látunk: édesapát, édesanyát és közös gyermeküket, holott Szent József nem természetes édesapja Jézus Krisztusnak, teológiai kapcsolat nincs közöttük. Ezzel csupán jelezni kívánom, hogy amikor egy ikont látunk, az nem úgy hat ránk, mint bármilyen más kép. Ha van is érzelmi hatása, annál sokkal mélyebben érint, vele együtt az értelemre, sőt az akaratra is hatással bír.

Persze egy más jellegű műalkotás, egy igazi művész által megalkotott kép is rengeteg gondolatot ébreszt bennünk, ám ezek többnyire szubjektív gondolatok, melyek a művészről és az alkotást szemlélőtől származnak. Az ikonon keresztül azonban az Egyház tudatosan akar hatni az értelemre, tanítani akar, mintegy előadásként tárja fel azokat a teológiai igazságokat, amelyeket hordoznia kell az adott ikonoknak.

Tehát amikor ikonokkal körülvesszük magunkat akár a templomban, akár otthonainkban vagy másutt, például intézményeinkben, talán magunk sem gondoljuk, hogy ezeknek micsoda formáló ereje, milyen erős átalakító hatása van. Ráadásul az ikont nemcsak szemléljük, hanem meg is hajlunk előtte, leborulásokat végzünk előtte, megcsókoljuk. Így teljesen beengedjük a saját életterünkbe azt a kinyilatkoztatott tanítást, amit az egyház azon az ikonon keresztül adni akar. Ezt a tanítást egészen mélyen, a többi érzékszervükön keresztül is magukévá tesszük. Erre vezet bennünket a keleti egyház vallási gyakorlata.

Milyen kedves látni azt, amikor a kisgyermek is úgy veti a keresztet, ahogy a nagyoktól látja, legalábbis igyekszik azt követni, vagy amikor ő is csókolja az ikonokat. Egészen beszédes, amikor a diakónusnak vagy a papnak a gyermeke kendőt vesz magára palást gyanánt, és valamelyik láncos játékával ő is tömjénezik. Persze erre más családokban is láttam példát. Apró, de nem elhanyagolható jele ez annak, hogy a gyermek magától értődően átveszi a látott viselkedést. Nem is kell tanítani imádkozni, magukba szívják a gyermekek az egyházi ismeretét.

Tehát a templomi történetek, a gyertyák, az ikonok világa nemcsak az értelmünket érinti, hanem fizikai valóságában mélyen belép az életünkbe úgy, hogy azt sokszor észre sem vesszük.

A járvány idején a megszorítások eredményeként megfosztattunk attól, hogy a templom a maga természete szerint lehessen jelen az életünkben. Sok esetben be is vettük a keresztet, az ikonokat a templom közepéről, nehogy megcsókolják a hívek. Ezzel azonban jelentősen megcsonkult az egyházi gyakorlatunk és az Istenhez való

viszonyulásunk. Legalábbis abban a formájában, ahogyan szüleinktől, ősieinktől átvettük. Megfosztattunk a lelkünkre ható érintésektől. Mivel ez az érintés a tőlünk nyugatra lévő egyházaknál kevésbé hangsúlyos, náluk ennek elmaradása sem jelentett olyan súlyos megpróbáltatást, mint a keleti egyházakban.

Hogy ettől az érzékeléstől megfosztattunk, ezt az érzelmeink is megszenvedik. Ahogyan említettük is: az érintés a lelkünkre is hatást gyakorol. Amikor Máriapócson vagyunk, és megcsókoljuk a kegyképet ábrázoló ikont

S akkor is csak a lehető legkisebb mértékben. Amennyire csak lehetett, igyekeztünk keresni a módját, hogy az érintés, a találkozás, az érzékelés ne tűnjön el teljesen az életünkéből. Hogy ezek után mi lesz, nem tudhatjuk. Ha hosszú távon így maradnak a korlátozások, ha a keleti világunknak ezeket a sajátosságait el kellene hagynunk, annak nagyon súlyos következményei lehetnek.

Azonban ezen okfejtésből, s az itt vázolt súlyos hátrányokból, amelyeket a járvány okozott, igen fontos tanulságot is levonhatunk. Ebben a helyzetben még élesebben rajzolódott ki, hogy mennyire fontos nekünk az érintés, az érzékelés Isten titkainak megértésében, a vele való érzelmi viszonyunkban. Egyáltalán nem mindegy tehát, hogy mi történik velünk a templomban, az imádásainkban, mi történik velünk a szertartásainkon. Nem mindegy hogyan imádkozunk, hogyan viszonyulunk az imához, az énekekhez és a szertartásokhoz.

Egy példával szeretném ezt megvilágítani, egy nem éppen vonzó példával. Egyik alkalommal ökumenikus istentiszteletre készültünk. Igyekeztünk megbeszélni a részleteket, a bevonulást, a sorrendet, az elhelyezkedést. A helyi előljáró azonban lehűtött minket: „mindegy, hogy megyünk be, csak az a fontos, hogy senki ne üljön két szék közé”. Ezzel a tréfával jelezte, hogy a bevonulás módjának semmi jelentősége nincsen. Van ebben valami, hiszen igaz, hogy nem ez a lényeg. Ám a templomban lévő embereknek mégsem mindegy, hogy mit látnak, milyen élmény vezet be az imádásukat. A szertartás minősége lesz más, ha egy szép bevonulás indítja el annak rendjét. Ma sokan mondják, hogy túlzásba visszük ezeket a lényegtelen elemeket – főleg mi, keleti rítusúak, – és hogy a 21. században már sokkal lazábban kell vennünk a külsőségeket. Én azonban azt mondom, hogy a legapróbb mozzanatok is erősen hatnak az érzelmeinkre, áttételesen pedig az értelmünkre is. Még ha nem is mindig tudjuk, hogy milyen módon. Meggyőződésem, hogy nagyon is fontos, hogyan építjük az egyházi életünket, hogyan szólnak az énekeink, hogyan folynak a szertartások. Hitünk szempontjából egyáltalán nem lényegtelen, hogy hol helyezkednek el az ikonok, milyen rendben, hogyan tömjénezzük meg őket, hogyan gyújtunk gyertyát előttük stb.

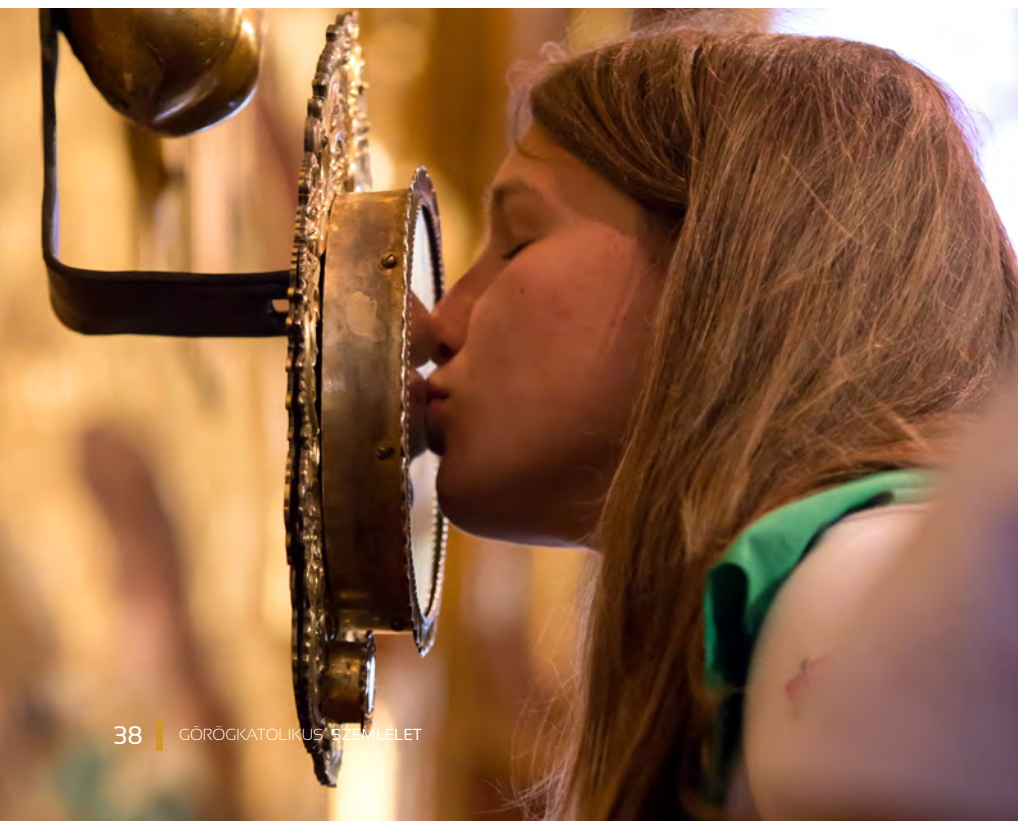
Isten gondviselése folytán az előttünk álló esztendő jelentős változásokat hoz a metropóliánkban. Mind a három székes-egyházunk hamarosan gyönyörű ikonokkal lesz ékesítve. Rendkívül fontos, hogy ezek az ikonok hogyan helyezkednek el, milyen

vagy a Mária könnyeit felfogó kendőcske ereklyetartóját, ez olyan gesztus, amely nem csak kifejezi az érzelmet, de növeli, fokozza is azt. A csóknak kiemelt szerepe van az érzelmi kifejezők sorában. Csak olyan emberek felé szoktuk ezt tenni, akiket a legjobban szeretünk. Ez az ajkunkkal érintés, miként a szereteteinknek kézfogása, ölelése érzelmet ébreszt bennünk. A csók tehát a hódolaton túl az Isten iránti szeretet kifejezése. Ha hosszú időn át nem mehetünk oda megcsókolni az ikont, akkor óriási hiányságot élünk meg az Istennel való szeretetkapcsolatunkban.

Ebben a szűkebbre szabott lehetőségi körben egyházunk keresi a lehetséges megoldásokat. A szertartások közvetítése a világhá-

lón keresztül valamennyit mégiscsak elvisz az otthonokba. Csakhát kétdimenzióssá válik az, ami addig nem is három, hanem összetett hatása miatt inkább négydimenziós élmény volt. Nagyon ellaposodik a szertartásokba való bekapcsolódásunk, ha csupán a képernyőn keresztül lehet belekóstolni abba a teljességbe, ami ott, a templomban megmutatkozik. Mi lesz ennek a következménye? Vajon ellaposodik az egyházi életünk, ha beszűkülünk erre a kétdimenziós képernyőre? Hosszú távon mindenképpen fennáll ennek a veszélye.

Ez is okozta, hogy mi, görögkatolikus püspökök az utolsók között voltunk, akik a templomainkban bevezettük a korlátozásokat. Igen nehezen szántuk rá magunkat.

azoknak egymáshoz való viszonya, hiszen – mint láttuk – nagyon erősen hatnak ránk. S természetesen roppant fontos az is, hogy ezen ikonok világában hogyan folynak a szertartások, rendjükben, szépségükben hogyan igazodnak ehhez az ikonográfiához. S persze a székesegyházak csak mintát adnak, annak értékes rendjét minden templomunkban követnünk kell. A „jó lesz az úgy is” igénytelensége sokkal rombolóbb, mint gondolnánk. Ha öletszerű öszszevisszaság uralkodik a templomunkban, akkor ugyanez ivódik át a hitünkbe, az Istennel való kapcsolatunkba is. Hiába prédikálunk szépen, ha a tanítás környezete Istenhöz és emberhöz egyaránt méltatlan. Nyilván megvan a helye a szabadságnak, a lazaságnak az életünkben – ezt én is vallom és gyakorlom. De amikor imádkozunk, amikor Isten színe elé állunk, s még inkább, amikor mások imádságát vezetjük, olyan cselekményeket vezetünk, melyek másokra, kivált az istenkapcsolatukra hatnak, akkor óriásivá nő a fontossága annak, hogyan történik mindez. Ilyenkor szörnyű felelőtlenség egyéni ötletekre hagyatkozni, a lelkeket henye pontatlansággal összevarni.

Ez az elhúzódó járvány, az ebből fakadó súlyos egészségügyi helyzet sok mindentől megfosztott, és továbbra is megfoszthat bennünket. Gondoljuk végig ennek következményeit, mérjük föl és tanuljunk belőle! De ne csak a veszteségeket lássuk! Lássuk meg azt is, milyen áldás fakadhat ebből a megpróbáltatásból! Hiszem, hogy van mondanivalónk a katolikus egyháznak és az egész egyetemes egyháznak, a magyar, sőt, az európai társadalomnak is. Mi így tudjuk megélni az istenkapcsolatunkat, ezt örököltük őseinktől, akiknek – lássuk be – még fontosabbak voltak ezek a dolgok, mint ma nekünk. Ne féljünk attól, hogy visszatérjünk ezekhez az ősi értékekhez! Induljunk ezek nyomába, kutassuk ezek gyökereit, a magunk gyökereit, és tanuljunk ezekből! Sok olyan dolog van, amit kiaknázhathatunk, megismerhetünk, és amit tovább is kell adnunk.

Látva, hogy mi az érintés egyháza vagyunk, azaz nálunk az érintésnek, érzékelésnek kiemelt szerepe van, akkor ennek tudatosítása még jobban megérteti velünk a járvány miatti megszorítások okozta hiányainkat. Még tudatosabbá válik, hogy mit veszítünk, mit veszíthetünk. De a törekvésünk ne csupán a rendkívüli helyzetre szorítkozzék, hogy az átmeneti időt hogyan töltjük.

NÉZZÜNK JÓVAL MESSZEBBRE,
GYERMEKEINK,
UNOKÁINK HITÉRE,
VALLÁSOSSÁGÁRA,
IMAÉLETÉRE!
A MOST MEGSZENVEDETT
HIÁNYOK KÉSZTESSENEK
MÉG NAGYOBB
IGÉNYESSÉGRE!

Amit most megtapasztaltunk, annak messze ható tanulságát adjuk tovább az utánunk következőknek! Ha szép templomokat hagyunk rájuk, akkor adjuk tovább ezekkel együtt az őseinktől ránk hagyott mély, tartalmas, szívünket-lelkünket, értelmünket, érzelmeinket átjáró hitéletet is. Építsünk tovább ezekre az ősi kincsekre, értékekre, hiszen ez van ránk bízva! Építeni: ezt várja el tőlünk az egyház, ezt tegyük – a járvány miatt és a járvány után – még nagyobb tudatossággal és még nagyobb igényességgel!

Mit tegyek a szomorúság ellen?

Vannak olyan napok, amikor elönt minket a szomorúság. Olyan napok ezek, amikor képtelenek vagyunk leküzdeni valamilyen belső szenvedést vagy a ránk telepedő depresszív érzéseket. Így más embertársainkhoz is nehezebben tudunk kapcsolódni. Létezik bármilyen megoldás a bánat legyőzésére és mosolyunk visszacsalogatására? Aquinói Szent Tamás öt olyan gyógy-módot javasol a szomorúságra, melyek meglepően hatékonynak bizonyulnak.

AZ ELSŐ MEGOLDÁS az, ha megadunk magunknak valamit, amit szeretünk. Mintha a híres teológus már hét évszázaddal ezelőtt ráértett volna arra, hogy „a csoki igazi antidepresszáns”. Ez talán kissé materialistának tűnhet, de senki sem tagadja, hogy egy nehéz nap jól is végződhet, ha például legurítunk egy finom sört. Nehéz ezt az evangéliumra hivatkozva cáfolni, hiszen maga Jézus is örömmel vett részt az ünnepeken és lakomákon. Az egyik zsoltár még azt is mondja, hogy a bor megörvendezteti az emberi szívet (ugyanakkor a részegséget a Biblia egyértelműen elítéli).

A **MÁSODIK** orvosság a sírás. Szent Tamás azt mondja: „egy fájdalmas dolog még jobban fáj, ha elzárva tartjuk, mert a lélek még inkább arra összpontosít; míg ha hagyjuk, hogy kiszabaduljon, a lélek szándéka mintegy szétszóródik a külső dolgokra, így a belső bánat enyhül”. A melankóliánk csak fokozódik, ha nincs módunk arra, hogy bánatunknak hangot adjunk. A sírás a lélek útja a bánat feloldására, amely bénítóvá válhat. Emlékezzünk: Jézus is sírt! Ferenc pápa pedig azt mondta, hogy „bizonyos igazságokat az életben csak könnyektől megtisztult szemmel lehet látni. Arra kérek mindenkit, hogy tegye fel magának a kérdést: megtanultam-e sírni?”

A **HARMADIK** orvosság az, ha megosztjuk bánatunkat egy barátunkkal. Így ír erről egyik regényében egy olasz költő és író, Manzoni: „ami történt, az szörnyű, olyasmi, amiről soha nem gondoltam volna, hogy megélem; elég ahhoz, hogy az ember egész életére elvegye az örömet. De egy baráttal beszélni ezekről a dolgokról nagy segítség”. Amikor szomorúak vagyunk, hajlamosak vagyunk mindent szürke, sötét árnyalatban látni. Nagyon hatásos ellenszer, ha megnyitjuk szívünket egy barát előtt. Néha egy rövid üzenet vagy telefonhívás is elég ahhoz, hogy ismét fényteljes legyen az életre való rálátásunk.

A **NEGYEDIK** gyógy mód az igazság szemlélése. A fulgor veritatis, ahogy Szent Ágoston írja, az igazság nagyszerűségének szemlélése a természetben vagy egy műalkotásban, zenében hathatós balszam lehet a szomorúság ellen. Egy híres irodalomkritikusnak pár nappal egy kedves barátja halála után konferencián kellett előadnia.

Azzal kezdte: „annyira vigasztaló számomra, hogy szép dolgokról beszélhetek olyanoknak, akiket érdekel...”

A Szent Tamás által javasolt **ÖTÖDIK ORVOSSÁG** talán alyasmi, amit nem várnánk egy középkori gondolkodótól. A teológus szerint a szomorúság ellen csodálatos orvosság a fürdés és az alvás. Egy forró fürdő és a pihenés csodákra képes! Kifejezetten keresztényi álláspont, hogy egy lelki betegség enyhítése érdekében néha testi gyógy módhoz kell folyamodni.

Elterjedt tévedés, hogy a kereszténység a lélek és a test közötti el-lentétre épül, és a testet tehernek vagy akadállyal tekinti a szelle-mi életben való előrehaladásban. A keresztény humanizmus helyes felfogása azonban az, hogy az emberi személy (test és lélek egy-aránt) teljesen „lelkivé válik” azáltal, hogy az Istennel való egyesü-lésre törekszik. „Senki sem furcsállja, ha valaki lelki bajával elmegy egy orvoshoz, aki a testét gyógyítja” – írja Morus Szent Tamás. Szerinte „a test és a lélek oly szorosan van összekötve, hogy együtt egyetlen embert alkotnak, ezért az egyiknek a betegsége mindkettő betegsége is jelentheti.”

Forrás: 777blog.hu

Az emberszerető Isten gondviselésében bízva tudatjuk mindazokkal,

akik ismertek és szerették, hogy

Maklár Zsolt ikonfestő

életének 55. esztendejében, hittel és türelemmel viselt súlyos betegségének végén

2022. március 31-én szentségekkel megerősítve visszaadta lelkét Teremtőjének.

Maklár Zsoltot Sárospatakon helyezték végső nyugalomra.

BÚCSÚZNAK TŐLE: FELESÉGE, GYERMEKEI ÉS SZERETTEIK, TESTVÉREI ÉS CSALÁDJAİK, BARÁTAI,
KITERJEDT ROKONSÁGA, OSZTÁLYTÁRSAI,
A SÁROSPATAKI EGYHÁZKÖZSÉG ÉS A WASS ALBERT KÖR TAGJAI.

Zsolt utolsó nagy munkája a nyíregyházi szeminárium kápolnájának festése volt.

ÁLDOTT VAGY TE, KRISZTUS ISTENÜNK,
KI A HALÁSZOKAT BÖLCSEKKÉ TETTED, LEKÜLDVÉN
NEKIK A SZENTLELKET, S ÓÁLTALUK HÁLÓDBA EJTETTED
AZ EGÉSZ FÖLDET, EMBERSZERETŐ URUNK,
DICSŐSÉG NÉKED.

Pünkösdi tropár

DR. SZABÓ IRÉN

Pünkösdi hagyományok, szimbólumok

Pünkösdkor egyházunkban egy hosszantartó ünnepi időszak zárul le. A borongós téli napokban indulunk, majd a húsvét előtti böjti időszakon át eljutunk a feltámadás hegyére. Innentől az egyház ötven napot ad nekünk, hogy megérkezzünk pünkösdhöz, a Szentlélek eljövetelének ünnepéhez.

A pünkösdeknek keresztény egyházunkban ószövetségi gyökerei vannak. Ahogy Mózes könyvében is meg van írva: a kivonulás ünnepe, a Pészah után a hetedik héten, tehát az ötvenedik napon tartják a törvény átadásának ünnepét. Az ötvenes szám a keresztény ünneplésben is jelen van. Pünkösöd neve a Pentekoszté szóból származik, ami ötvenet jelent. Vagyis a Krisztus feltámadása utáni ötvenedik napon jön el a Szentlélek. A Szentlélek, ami mindent megelevenít, ami mindig itt van velünk, de mégis várjuk az érkezését.

A keresztény hagyományban a nagy ünnepeinket, mint a karácsony, a húsvét, szemléletesen tudjuk megjeleníteni. A keresztény egyházakban számtalan változatos, szépen átélethető szokás alakult ki ezek körül, amelyek nemcsak megjelenítik, de még átélhetőbbé teszik az ünnepeket a közösség számára. Pünkösöd ünnepe ebből a szempontból kicsit nehezebb, hiszen hogyan tudjuk láthatóvá, jelenvalóvá tenni a Szentlelket? Hogyan tudjuk egyedileg megjeleníteni a mindenhol jelenlévőt? Nagyon szép, a teremtés rendjével harmóniában lévő szokásunk, hogy görögkatolikus templomainkat pünkösdkor zöld ággal díszítjük. A zöld ág a

megújuló természet, a Szentlélek, a megelevenítő tűz szimbóluma. Nemcsak az egyházi tradícióink és imáink, de legjelesebb gondolkodóink, költőink is hasonlóan fogalmazzák ezt meg. Hamvas Béla a tavaszi újjáéledést zöld tűznek nevezi. A természet éledése, a rügyek fakadása valahogy összekapcsolódik a tűzzel, a megelevenedéssel, az éltető lélek jelenlétével.

Azok az emberek vagy közösségek, akik a természet közelségében élnek, nem tudják nem észrevenni a bontakozó természetet. Látják, hogy májusban vissza se lehet már tartani a földből kibúvó fűszálakat. Ellenállhatatlanul növekszik ilyenkor minden. Ez természetes módon hozta azt a szokást, hogy a zöld gallyakat, ágakat beviszik a templomba. Nagyon sok görögkatolikus közösségben tölgyfa-, nyírfa-, hársfaágakat vágnak le ilyenkor. A férfiak kimennek a mezőre, erdőbe, összegyűjtik az ágakat, és azokkal díszítik a templom bejáratát, a templombelsőt és a temetőket. Sokféle szokás volt az is, hogy nem egyszerűen csak az ikonosztázt, a templom padjait, bejáratát díszítették fel. Azért, hogy még átélhetőbb legyen az ünnep szépsége és lényege, a templom körüli területeken lekaszálták a fűvet és azzal szórták le a templom padozatát is. Ennek célja, hogy ahol megfordulnak a hívek a templomban, ott mindenütt érezzék az elevenítő lélek jelenlétét. Sátoraljaújhegyen az élővizetekhez mentek ki, sást vágtak, és azt szórták a padlóra. A természettel együtt élő embert a lélek ereje éppúgy megeleveníti, mint a természetet.

Nemcsak a templomainkat, hanem otthonainkat, a házak kapuit is zöld ággal díszítjük pünkösöd ünnepére. Hogy mennyire fontos ez a szimbólum? Miután a szertartást elvégezték, a pünkösdi szentlélek kiadását a templomban megünnepelték, sokfelé a zöld ágakból, zöld levelekből is téptek, és ezzel díszítették az otthonokat.

A Szentlélek eljövetelének nagyon fontos jellemzője, hogy egybekapcsolja az éledő természetet az emberrel. De az elevenítő és egységbe fogó lélek összekapcsolja a közösségek tagjait is. Sőt, nem is csak az élőket. Nagyon szépen mutatja ezt liturgikus életünk. A húsvét előtti szombatokon emlékezünk meg az elhunytjainkról, és az utolsó halottak szombatja pont a pünkösöd előtti vasárnapon van. Ez gyönyörű szimbolikája annak, hogy a lélek az élőket és a holtakat is összekapcsolja. Ahogyan a lélek eljövetelével teljessé válik a tél végével induló és májussal záruló ünneplésünk, úgy válnak egységgé Isten színe előtt a lélek jelenlétében az élők és a holtak egyaránt.

A dolgok, amelyeket megtanultam az életről

Hogy nem számít, mennyire jó valaki, mindegyképpen fájdalmat okoz neked olykor. És ezért meg kell bocsátanod neki.

Hogy évek kellenek a bizalom kiépítéséhez, de elég néhány másodperc a lerombolásához.

Hogy nem kell megváltoztatnunk barátainkat, ha megértjük, hogy a barátok változnak.

Hogy a körülmények és a környezet hatnak ránk, de magunkért csakis mi vagyunk felelősek.

Hogy vagy Te tartod ellenőrzés alatt a tetteidet, vagy azok fognak Téged.

Megtanultam, hogy a hősök olyan emberek, akik azt tették, ami szükséges volt, szembenézve a következményekkel.

Hogy a türelem rengeteg gyakorlást igényel.

Hogy vannak emberek, akik szeretnek bennünket, de egyszerűen nem tudják, hogyan mutassák ki.

Hogy olykor az, akire azt hinnéd, hogy megadja neked a kegyelemdöfést, ha már a földön fekszel, egyike azon keveseknek, akik segíteni fognak neked felállni.

Hogy csak azért mert valaki nem úgy szeret téged, ahogyan te szeretnéd, ez nem azt jelenti, hogy nem szeret téged teljes szívvel.

Hogy sosem szabad azt mondani egy kisgyermeknek, hogy az álmok balgaságok: tragédia lenne, ha ezt elhinné.

Hogy nem mindig elég, ha megbocsát nekünk valaki. Az esetek többségében te vagy, akinek meg kell bocsátani magadnak.

Hogy nem számít, hány szilánkra tört a szíved: a világ nem áll meg, hogy megvárja, míg összeragasztod.

Talán Isten úgy akarja, hogy találkozzunk sok nem hozzánk illő emberrel, mielőtt találkozzunk az igazival. Így mikor végre találkozzunk vele, tudunk majd hálásak lenni ezért az adományért.

Amikor a boldogság kapuja bezáródik, egy másik kinyílik, de sokszor olyan hosszán nézzük a zárt kaput, hogy nem vesszük észre a számunkra kinyitott kaput.

A legjobb fajta barát az, akivel sétálhatsz vagy beülhetsz egy kapualjba, anélkül, hogy egy szót is váltanátok, és amikor elváltok, úgy érzed, hogy ez volt életed legjobb beszélgetése.

Igaz, hogy nem tudjuk igazán, mink van, amíg el nem veszítjük, de az is igaz, hogy nem tudjuk, mi az, ami hiányzik, amíg nem birtokoljuk.

Egyetlen perc kell, hogy megsértsünk valakit, egy óra, hogy megkedveljen minket, egy nap, hogy megszeressük, de egy egész élet, hogy elfelejtsük.

Ne a külsőségekre adj, becsapnak.

Keresd meg azt az embert, aki mosolyt csal az arcodra, mert csak egyetlen mosoly kell ahhoz, hogy fantasztikussá tegyen egy rossz napot. Találd meg azt, akitől a szíved mosolyogni fog!

Vannak olyan pillanatok az életben, hogy annyira nagyon hiányzik neked valaki, hogy szeretnéd kiszakítani az álmaidból a valóságba, hogy megőlelhess.

Álmodj, amit csak akarsz; menj, ahova szeretnél; légy az, aki szeretnél, mert csak egy életed van és csak egy lehetőség, hogy olyan dolgokat csinálj, amit szeretnél.

Kaphatsz elég boldogságot, hogy kedvessé tegyen, elég nehézséget, hogy erőssé tegyen, elég fájdalmat, hogy emberivé tegyen, elég reményt, hogy boldog lehess.

Képzeld magad mindig a másik helyébe. Ha szűkösen érzed magad a bőrében, valószínűleg neki is szűk. A legboldogabb embereknek nem szükségszerűen van mindenből a legjobb: csak mindenből a legjobbat hozzák ki, amivel életük során találkozhatnak.

A boldogság csalóka azoknak, akik sírnak, azoknak, akik fájdalmat okoznak, azoknak, akik már megélték. Csak így lehet igazán megbecsülni az embereket, akik életünk részei voltak.

A szerelem egy mosollyal kezdődik, egy csókkal nő, és egy teával végződik.

A legjobb jövő az elfelejtett múlton alapszik. Nem élhetsz jól, ha előbb nem felejtet el a múlt csödejait és fájdalmait.

Amikor megszületél, sírtál, és mindenki körülötted mosolygott.

Éld úgy az életed, hogy mikor meghalsz, te legyél az egyetlen, aki mosolyog, és mindenki körülötted sírjon.

KÁNTORT KERESÜNK!

**A Miskolc-belvárosi Görögkatolikus Parókia
állást hirdet székesegyházunk főkantori
és karnagy feladatainak ellátására
2022. szeptember 1-jei kezdéssel.**

Szertartásainkat szerető, elkötelezett katolikus személy
jelentkezését várjuk.

SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK: zenei alapképzettség, kántori
képesítés, gyakorló vallásos élet. Előnyt jelent a kórusvezetői
képesítés, valamint a hitoktatói végzettség.

ÉRDEKLŐDNI, felvilágosítást kérni a következő elérhetőségeken is lehet:
30/219-7586; szemerszki.m@gmail.com
(Szemerszki Mihály parókus atya)

A pályázat benyújtását követően, egyeztetett időpontban személyes meghallgatásra kerül sor.

A pályázati kérelemhez a következőket kérjük csatolni:

- keresztlevele,
- parókusi/papi ajánlás,
- önéletrajz,
- képesítések igazolása (diploma, oklevél).

A munkakörbe tartozó feladatok:

- a székesegyházi szertartásokon való kántorizálás
- énekkar vezetése
- besegítés az egyházközség irodai munkájába

Illetmény és juttatások: megegyezés szerint

A pályázatokat **2022. június 15-ig**

a következő címen lehet benyújtani:

**Miskolc-Belvárosi Görögkatolikus Parókia,
3526 Miskolc, Szeles u. 43.**

buzatergorkat.miskolc@gmail.com

HITOKTATÓT KERESÜNK!

**A Miskolc-Belvárosi Görögkatolikus Parókia
pályázatot hirdet
főállású hitoktatói állás betöltésére
2022. szeptember 1-jei kezdéssel.**

A PÁLYÁZATHOZ BENYÚJTANDÓ IRATOK:

- keresztlevele,
- önéletrajz
- motivációs levél
- a hitoktatói végzettséget igazoló dokumentum
másolata
- lelkipásztori ajánlás

ÉRDEKLŐDNI, felvilágosítást kérni a következő elérhetőségeken is lehet:
30/219-7586; szemerszki.m@gmail.com
(Szemerszki Mihály parókus atya)

A pályázat benyújtását követően, egyeztetett időpontban személyes meghallgatásra kerül sor.

A munkakör betöltésének időpontja: **2022. szeptember 1.**

A munkakör betöltésével kapcsolatos információ:

- a parókia feladataihoz tartozó általános iskolai
hittanórák ellátása Miskolcon, teljes munkaidőben
- bérezés az Miskolci Egyházmegye szabályzatában
meghatározottak szerint

A JELENTKEZÉS BENYÚJTÁSÁNAK MÓDJA:

A pályázatokat **2022. június 15-ig**

a következő címen lehet benyújtani:

**Miskolc-Belvárosi Görögkatolikus Parókia,
3526 Miskolc, Szeles u. 43.**

buzatergorkat.miskolc@gmail.com

THE RESURRECTION

„TUDJUK, HOGY KRISZTUS FELTÁMADT A HALÁLBÓL,
TÖBBÉ NEM HAL MEG,
A HALÁL NEM LESZ TÖBBÉ ÚRRÁ RAJTA.”

(RÓM 6,9)

ÖBBÁGY LACUS

Akinek a hit ajándék és a színészet szolgálat

Interjú **Pindroch Csaba** színművésszel

A JÁSZAI MARI-DÍJAS SZÍNMŰVÉSZ, PINDROCH CSABA LÁTOGATOTT EL FEBRUÁR 27-ÉN ROZSÁLYBA, AHOVA A DÉRYNÉ PROGRAM KERETÉBEN ÉRKEZETT A SEGÍTSÉG, MEGNŐSÜLTÉM! CÍMET VISELŐ EGYSZEMÉLYES VÍGJÁTÉKÁVAL. AZ ELŐADÁS UTÁN BESZÉLGETTEM A MŰVÉSSZEL.

Hogyan lesz valakiből színész? Gondolkodott más hivatáson?

Először szakács akartam lenni, de abban is az motivált, hogy az embereknek örömet szerezzek, táplálékot, finom ételeket adjak. Már akkor is megfogalmazódott bennem, hogy jobb adni, mint kapni, ami később a színészi pályán is visszaköszönt. Esztergomban a ferences gimnáziumi évek alatt még a papi hivatás is megfordult a fejemben. Volt egy taizéi találkozó, ami nagy hatással volt rám, s úgy éreztem, hogy ebben a formában is szeretném szolgálni az Urat. A színészet úgy jött, hogy harmadikos gimnazista voltam, amikor egyik órára a tanárnő behozott egy Latinovits Zoltán kazettát. Akkor ott valami átkattant bennem, s onnan már nem érdekelt más, csak az, hogy verseket mondjak. Nem voltam jó tanuló, s a legkisebb pontszám a Színművészetire kellett, így oda jelentkeztem, mert volt esélyem bekerülni. Akkor még nem éreztem az elhivatottságot, hogy ez egy szolgálat, nem pedig csak a magamutogatás, az üldözési mánia és a feltűnési viselkedés keveréke. Kellott idő, mire beláttam: ez egy komoly szolgálat!

Mennyire tudja elválasztani a hivatását a magánéletétől? Előfordult már, hogy egy otthoni drámát, traumát, tragédiát a színpadon el kellett rejtenie?

A színpad számomra szent tér. Ha szolgálatként fogom fel, azonnal felülír mindent ez a szolgálat. Megszűnik a hirtelen jött haláleset is. Nem teheti meg az ember, hogy bármi elvigye, kizökkentse. Nekünk ott fent a színpadon szórakoztatni kell. Mindennek van egy üzenete. Aznap, amikor meghalt a feleségem édesanyja, két előadásunk volt a Mr és Mrs-ből, s azt mondogattam magamnak: egyszerűen nem mondhatod le, nem zuhanhatsz bele ebbe az állapotba! És nem azért, mert vár ránk rengeteg ember, hanem mert ez a dolgunk. Semmilyen szinten semmi köze a magánéletnek ahhoz, ami fent van a színpadon, és én arra is figyelek, hogy ne vigyem haza a színpadi sikereket, sikertelenségeket vagy azt, ami a próbán történik. Könynyű dolgom van, mert a feleségem is színésznő. Ő se hozza haza, én sem. Ott fent tövig nyomjuk a gázt, de utána már nem tespedek ebbe bele, s nem ülök rá ennek a sikerére.

Mit jelent Önnek a hit?

Beleszülettem egy anya által irányított családba. Édesanyám mélyen vallásos család sarja volt, édesapám bányászcsaládból jött, ahol nem volt akusztikája a hitnek, nem volt templom sem a bányászalu-

ban. Édesanyám elrángatott minket misére, nagyon nem szerettem. Beletanultam ebbe a nyelvezetbe, ebbe a szimbólumrendszerbe, de az ajándékát még Esztergomban sem éreztem. Az igazi hit ajándékát, mert én ezt ajándéknak fogom fel, 25-26 évesen kaptam meg, miután teljesen lenyugodtam. Nem tettem már fel kérdéseket, nem kezdtem már dogmatikus ellentmondásokat számonkérni, az Egyházra is úgy tekintettem, mint emberek gyülekezetére, akik olykor hibáznak, bűnt követnek el. Lett egyfajta nyugalmam a hitem által.

Hogyan élte meg, hogy a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyik „reklámarca”, hírnöke lehetett?

Bevallom őszintén, azon lepődtem volna meg, ha nem szólnak, hogy legyek hírnök, s nem azért, mert annyira alkalmasnak találtam magam erre a szerepre, hanem, mert olyan kevesen vagyunk, akik vállalni merjük a hitünket ma, amikor ez nincs ellenzékben. Az, hogy az ember vállalja a hitét, azért komoly vállalkozás művészként, mert megosztja az embereket. De mivel én ezt nem fölvettem, mint egy politikai hovatartozást, hanem kaptam azáltal, hogy ebben a szentségben nőttem fel, úgy éreztem, ki kell tennem, meg kell mutatnom. De ezt megelőzte egy római ministráns találkozó, ahova a miskolci görögkatolikus vonalon keresztül jutottam el. Máriapócsra egyszer meghívtak, hogy beszéljek a ministránsoknak, s ezután mentem velük Rómába. Hálás vagyok ezért az élményért, és nagy szeretettel

gondolok vissza később a papi hivatást választó görögkatolikus iskolatársaimra, barátaimra: Papp Miklóstra, Béres Gáborra, Stefan Zoltánra és Makkai Laci atyára is, akit később ismertem meg.

Hogy érzi magát a Magyarország, szeretlek! című vetélkedő új műsorvezetőjeként?

Nagyon jól érzem magam! Kemény meló, egészen más világ, sokkal durvább, mint amilyenek az emberek képzelik. Én azt gondolom, hogy kereskedelmi tévébe semmiképpen sem mentem volna műsort vezetni, ahol csak és kizárólag a nézettség számít, és annak rendelnek alá mindent, s esetleg olyat kellene csinálnom, amit nem szeretnék. Egy közszolgálati csatornán folyó műsor nem ilyen, és az igényessége miatt szeretem nagyon. Ez egy játéknak álcázott honismereti kvíz, amit nagyon lehet szeretni. De hát egy nagyon nehéz műfaj, hiába vesszük előre fel, iszonyúan nagy koncentrációt kíván.

Gimnáziumi éveim legjobb magyar filmjeinek volt emblemikus figurája: feltűnt a Kontroll és a Magyar vándor című filmekben, de leghíresebb szerepét kétségtől a Valami Amerikában nyújtotta, amiben Várnai Tamás filmrendezőt játszotta. A trológia második részében nagyot bukott a képzeletbeli filmje, de zárásként megkérdezhetem, hogy mennyi Bűnös város kazettája van otthon?

Egy sincs. Egyetlen plakát van csak nálam, ami a filmben is szerepel. Egyébként gondoltam arra, hogy leforgassam a második Valami Amerika film után, Gábortól (Herendi Gábor rendező – a szerk.) kaptam is engedélyt rá. Szándékosan valami nagyon rossz művész-filmet akartam készíteni, amit aztán kiadok DVD-n, de végül más-hogy alakultak a dolgok.

Adományozási szokások Máriapócs

A kegyhelyekhez közvetlenül kötődnek a fogadalmi tárgyak, amelyek a fogadalmat tevőnek azt az óháját fejezik ki, hogy az általa tisztelt kép előtt jelen legyen, magát megörökítse, emellett az adott kegyhely tiszteletreméltóságát is igazolják, hiszen elismerik az ott elnyert kegyelmet és segítséget, erősítve ezáltal mások felé a kegytárgy erejébe vetett bizalmat. A fogadalmi adomány tehát nem más, mint kíséret arra, hogy egy vallási élményt, vagyis a földi és égi szféra közt létrejött kapcsolatot látható formában megjelenítse.

A máriapócsi kegyhelyen ezeknek az adományoknak több fajtájával találkozhatunk. Az ékszerek felajánlása már az 1696-os első könnyezéstől kezdve szokássá vált: az első fogadalmi adomány ugyanis az a nyakék volt, amelyet egy súlyosan beteg fiú édesanyja ajándékozott a kegyképnek gyermeke meggyógyulását követően. Az ikon második könnyezése alatt az ábrázoláson látható tárgyakról több forrás is beszámol. Nogall János Pócsi nefelejts című munkájában – melyben részletesen leírja a csodát –, megemlíti, hogy a könnyek végigfolytak a képen lévő láncon. A csoda tanúinak kihallgatása során felvett jegyzőkönyv alapján elmondható, hogy a megkérdezettek eltérően nyilatkoztak az ikonon lévő ajándékokról. Míg Papp Mihály pócsi parókus és Molnár János pócsi tanító a „kegykép mellén lévő nyakékról”, illetve „nyaki drága ékszerről” beszél, addig a hetvenéves Molnár János így vallott a könnyezésről: „Ámbár a Kép sokféle ékességeket feldíszítve lön, és azokon a Könnyek megakadhattak volna, mindazonáltal még azokon is általmenve egészen a tányérra lefolyó Csöppeket a tulajdon szemével látott”. A hetedik tanú, Aranyosy János pedig a csoda elbeszélésekor elmondta, hogy a könnyek a

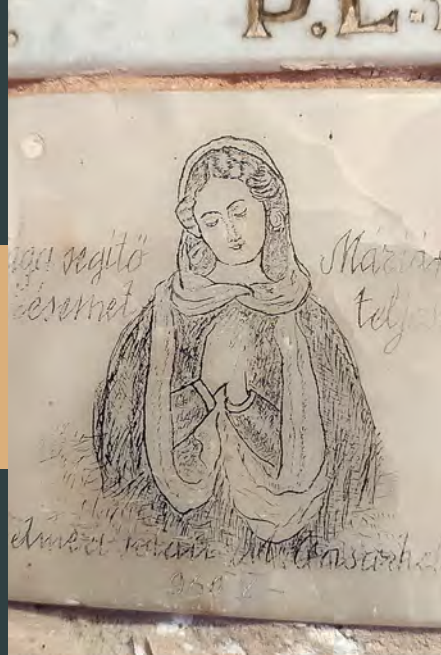
kép álláról az aranyláncokra folytak le. Uriel áldozár Kincseink című munkájában a kegyképen lévő nyakékról és sűrű gyöngysorokról, gyöngyfűzerről beszél. Ugyanakkor arra is történik utalás a csoda kivizsgálásának lezárásakor, hogy a zarándokok nem csak ékszereket ajándékoztak a pócsi Szűzanyának, hiszen Erdődy Gábor Antal püspök (1715–1744) így rendelkezett akkor a fogadalmi tárgyakról: „Amit a kegyképhez vittek, ékszereket, ajándékokat, tárgyakat, ezeket sem én, sem Kiss János kanonok engedélye nélkül eladni, elidegeníteni vagy bármilyen módon szétosztani nem szabad. Ezt a legszigorúbban megtiltom”.

Az ékszerek felajánlása a 19–20. században is folytatódott. „Az ide mellékelt hét drb ékszer azon alázatos kéressel vagyok bátor Főtisztelendőséghez felküldeni: miszerint kegyeskedjék azokat a boldogságos jó szűz Mária kegyképéhez felfüggeszteni” – kérte 1904. május 15-én kelt levelében Jura Péterné, akinek férje olyan súlyos tüdő- és mellhártyagyulladásból gyógyult fel a Szűzanya közbenjárására, hogy korábban öt orvos is lemondott az életéről. A dombrádi Dusa Péter és felesége 1905. február 26-án kisfiuk gyógyulásáért ajándékozták a kegyképnek

az emlékül kapott és ereklyeként őrzött két darab, egyenként 2000 korona értékű aranytűjüket.

A mai napig él a településen az a szokás, hogy kérés vagy hála esetén a pócsi Szűzanya tisztelői a karikagyűrűjüket hagyják a kegyképnél. „Jó pár éve az egyik házaspárnak volt egy kislánya, kiderült, hogy leukémiás. Debrecenbe hordták nagyon sokáig, és az apuka Velem dolgozott és nagyon sírt. Úgy tett Nekem, hogy felajánlottuk a két gyűrűnket a Szűzanyának, hogy segítsen rajtunk. És a kislány meggyógyult, már kisbabája is van” – emlékezett vissza az egyik máriapócsi lakos. Az 1900-ban nyitott Látogatási könyvben számos ehhez hasonló bejegyzés olvasható: „Havas Andrásné a Szűz Anyának ajánlja kis Györgykéjét, felajánlva jegygyűrűjét, hogy gyógyítsa meg őt betegségéből. Buj községből jöttek. Máriapócs 1959. V. 31.”.

Az aranyból és ezüsből készült ékszerek mellett ezüsből öntött, női, férfi- és gyermekalakokat, illetve testrészeket formázó votív tárgyak is kerültek a kegyhelyre, amelyek ma is láthatók a kegytemplom falain. Míg ezek adományozása a 19. századig volt

jellemző Máriapócon, a viaszból készült, testrészt, női, férfi-, gyermek- vagy állatalakot ábrázoló offerek árusítása az 1970-es évekig szokás maradt. Szalontai Barnabás, a nyírbátori Báthori István Múzeum egykori igazgatója a máriapócsi parókia pincéjében lévő többmázsányi offerből ezer épségben maradt darabot válogatott ki 1975-ben a múzeum számára. 1977-ben megjelent Viaszöntő népszokás Máriapócon című munkájában részletesen leírta az offerek készítésének technikáját. Más búcsújáró helyekkel ellentétben Pócon nem a helyi mézeskalácsos készítette a viaszfigurákat, hanem a parasztemberek és -asszonyok. A formákat a kerékgyártómester faragta, az offereket pedig az asszonyok öntötték a búcsút megelőző egy-két napon vagy aznap reggel. A viasz fogadalmi tárgyakat csak nők, asszonyok árulták, asztalaik a templom előtti téren, a templom kerítésén kívül helyezkedtek el. A vevők vásárláskor nem az „offer” elnevezést használták, hanem „Kérek egy lábat”, „Kérek egy malacot” felszólítással választottak. Ezt a gyakorlatot, amelynek kezdete a helybeliek szerint az 1900-as évek elejére tehető, Sulyok Katalin 1968-ban így örökölte meg az Élet és Irodalom hasábjain: „A templom előtti hatalmas tér egyik sarkában asztalkák. Rajtuk házilag készített viaszfigurák. Testszínűek a figurák, s alakjuk különböző. Házállatok: tehén, ló, disznó, tyúk, nyúl, méh, liba, kacsa, kutya, macska. Emberi testrészek: láb, kar, nyak, fej, szív, tüdő, fül, orr, fogsor... A viaszhalomból öreg, ráncos kezek válogatnak. Keresik a nekik megfelelőt... Kiválasztják. Kifizetik (darabja egy forint). A templomba viszik. Az oltárra helyezik. A viaszfigurákat búcsú után összeolvasztják, gyertyát öntenek belőle, s mint gyertyát, elégetik. S akkor a vásárló testrésze vagy házállata meggyógyul.” A lejegyzett csodatörténetek között is találunk példát erre. A szklerózis multiplexben szenvedő Gergely Mária gyógyulása érdekében fia zárandokolt el 1959-ben Máriapócsra, ahol „meggyújtott egy láb alakú gyertyát, letette a könnyező Mária-kép elé, és ott könnyörgött az édesanyja gyógyulásáért, aki

pár hét múlva, bár nehezen, de fel tudott állni, és fokozatosan elkezdett járni” – jelent meg 2005-ben a Keresztény Élet című újság XX. századi pócsi történetek című sorozatában. Ilyen, Máriapócon viaszból öntött figurák ma már csak a Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Gyűjteményében láthatók.

Már a 18. századtól kezdve vannak adatok arra, hogy a pócsi Szűzanya közbenjárására különböző, lábat érintő megbetegedésekből felgyógyult hívők a mankójukat hagyták hálából Máriapócon, amelyre napjainkig vannak példák. A Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Gyűjteményében őrzik azt a mankót, amelyet a Bartal Nóra nevű kislány szülei küldtek el 2009-ben Pócsra gyermekük meggyógyulását követően. A kislány lábában kétéves korában olyan izületgyulladás alakult ki, amely miatt csak mankóval tudott járni. A család háromszor is járt Máriapócon abban a reményben, hogy mankó nélkül mennek majd haza. Bár azonnali gyógyulás nem következett be, Nóra állapota fokozatosan javulni kezdett, végül a lába teljesen egészséges lett.

Arra is vannak esetek, amikor valamilyen más jellegű, de a betegsége emlékeztető tárgyat hagynak a meggyógyultak Máriapócon. Az 1900-ban nyitott Látogatási könyvbe téve maradt fenn az a tanúsítvány, amely a kegyhely pecsétjével és Fodor István esperes-lelkész aláírásával igazolja a 17 éves Kiss Mária látásának teljes megjavulását. A lány 1956-ban kereste fel édesanyjával a kegytemplomot, ahol zokogva borult le a csodatevő ikon előtt. Miután a templomból kijöttek, szeme javulásnak indult, és lassan teljesen elhagyta a 6 és fél dioptriás szem-

üveget, amit később, „mint gyógyulásának bizonyító emléket”, Máriapócon hagyott.

A máriapócsi kegyhelyen nemcsak a templomban, hanem a mögötte lévő tábori oltár körül is láthatók a csodás gyógyulások emlékeiként adományozott hálatablák. A Görögkatolikus Szemle 2005-ös évre kiadott Kalendáriumában a hálatablák ajándékozóirol került közlésre két történet Mosolygó Marcell atya tollából. „Számomra felejthetetlen marad az az öt év négy hónap, amit 1995 és 2000 között Máriapócon szolgálhattam. Ez alatt az idő alatt 45-50 darabban gyarapodott a külső tábori oltár körül elhelyezett hálatablák száma” – írja visszaemlékezésében. A Miskolc környékéről érkező házaspár kislányáért, aki úgy született, hogy ízületei letapadtak, a nagymamája születésétől fogva végezte a máriapócsi kilencedet. A kis Szuszikát végül Debrecenben operálták meg, bár a műtét nagyon kockázatos volt, sikerült. Egy fiatal jegyespár pedig egy műanyag hálatablát adott át Mosolygó atyának azért, mert a pócsi Szűzanya közbenjárására eltűnt a vőlegény egyik szeme felett lévő daganat.

A Nagy Szent Bazil Rend Máriapócsi Gyűjteményében egy festett fogadalmi kép is található, amely a pócsi kegyképhez imádkozó Berczig családot ábrázolja. A kompozíció a fogadalmi képek szerkezetének megfelelően két részre oszlik: alul a földi, felül pedig az égi szférát jeleníti meg. A festmény alsó felén a család hat tagját láthatjuk: szélén a két szülőt, középen pedig a négy gyermeket. Mindegyikük térdelő testhelyzetben, összetett kezekkel imádkozik a festmény felső részében felhőkkel körülvéve ábrázolt máriapócsi kegyképhez.

Bár viaszból és nemesfém-ből készült fogadalmi tárgyak és fogadalmi képek felajánlására ma már nem kerül sor Máriapócon, a fentebb bemutatott adományozási szokások közül a legtöbb napjainkban is gyakorlatban van.

Frankfurtból festeni tehozzád szegődtem

A nyíregyházi székesegyház német festője

Seres Tamás festő-restaurátor csapatában a magyaron kívül angol és német nyelven folyik a társalgás a nyíregyházi Szent Miklós-székesegyház festési munkálatai közben. A csapatnak ugyanis egy külföldi tagja is van:

JOHANNA HACKER

templomfestő

Németországból érkezett, hogy részt vegyen ebben a csodálatos munkában. A székesegyház mennyezetének festése közben beszélgettünk vele.

Hogyan lesz valakiből templomfestő?

Restaurátornak szerettem volna tanulni. Németországban ehhez először egy évig önkéntesként kell dolgozni ezen a területen. Így találkoztam a templomfestéssel. Előtte azt sem tudtam, hogy létezik ilyen szakma. Az iskolát Münchenben végeztem, miközben országszerte részt vettem különböző templomok, kastélyok, műemlékek festési és restaurálási munkáiban.

Hogy kerültél a csapatba?

Tamással 2021 júniusában egy bajorországi ikonfestő kurzuson találkoztam, amit ő tart már évek óta. Majdnem hat éve dolgozom templomfestőként, de még sohasem festettem ikont azelőtt, ezért érdekelt, hogy milyen ez a világ. Az egyhetes kurzuson Tamás megismerkedett a tevékenységünkkel, munkáinkkal. Tamás mesélt a nyíregyházi projektről, megmutatta a terveket, és megkérdezte, hogy ezt és ezt a díszítést meg tudnám-e csinálni. Tetszett az ötlet, hiszen eddig csak helyrehoztunk régi festményeket, ez viszont egy templom teljesen új alakokkal történő kifestése – ilyet még nem csináltam. Azt válaszoltam: meg tudom csinálni. „Akkor csatlakozol a csapatunkhoz?” – kérdezte. „Szívesen” – mondtam, de szerintem mindketten úgy gondoltuk, hogy a másik csak viccel, pedig mindketten komolyan gondoltuk. Aztán szeptemberben eljöttem Nyíregyházára, hogy megnézzem személyesen is a terepet – ekkor jártam először Magyarországon. Január végén aztán Nyíregyházára költöztem. A csapat tagjai az egyházmegye egyik lakásán laknak, pár percre a székesegyháztól, úgyhogy nem kell messzire sétálni reggelente.

Ismered a bizánci templomfestészet szabályait?

Sosem találkoztam még velük azelőtt, az én szakterületem főleg az ornamentikák és díszítések festése. Tamás rengeteget tanít, így egyre jobban kiismerem magam a bizánci templomok jeleneteit ábrázoló festményeken.

Mesélj a munkádról!

Először a szentek glóriáját aranyoztam. Az aranyozás is szakmám. Felületkezelés után a tízezred milliméter vastagságú aranylapokat libbentővel visszük föl a falfelületre, majd finom ecsettel terítjük el, végül hőfűtéssel simítjuk teljesen simára. Ezután következett a díszítőelemek festése. A tervek és a színvilág nagyjából adott,

ezen belül van alkotói szabadságunk. Néha a tervek is változnak munka közben. Van, amit kézzel rajzolunk, a nagyobb motívumok körvonalait előbb megrajzoltuk, majd számítógéppel kinyomtatva sablonként használjuk. Mivel sokan dolgozunk, és mindenkinek megvannak a maga sajátos ismertetőjegyei, összhangban kell lennünk egymással, hogy ne látszódjanak határozottan a különböző „kézjegyek”, hanem egységes stílusban készüljön minden. Mi azért meg tudjuk mondani, melyik részlet kinek a keze nyomát viseli, de a külső szemlélőnek ez teljesen láthatatlan, és ez a lényeg.

Meddig szól a megbízatásod?

Amíg a székesegyház festése be nem fejeződik. De elképzelhető, hogy utána is maradok újabb munkákra. Eredetileg két évre tervezték a teljes munkát, de Ábel püspök atya szeretné, ha idén készen lenne. Szerintem nagyon jól haladunk.

Hogy tetszik Nyíregyháza?

Szeretek itt lenni. A szobámban minden velem van, ami szükséges, szeretem a munkát, szeretem az embereket, akikkel dolgozom – úgy érzem, mintha mindig is velük dolgoztam volna. Tamás szeptemberben sok mindent megmutatott az országból, de mióta itt vagyok, csak a városban szoktam sétálni.

Hogy érzed magad Magyarországon?

Igazából a nyelven kívül nem sok különbséget látok Németország és Magyarország között. Szerintem az emberek itt nyitottabbak, mint otthon. Egy alkalmazás és egy tanár segítségével magyarul is tanulok. Szeretem a nyelveket, és ha már itt vagyok, szeretnék megtanulni magyarul is. Teljesen más, mint az eddigi nyelvek, amiket tanultam – és nagyon nehéz –, de azért pár szót és mondatot már tudok.

Németország történelme szorosan összefonódik a kereszténységgel. Miért látjuk azt mégis, hogy templomok üresednek ki és zárnak be? Liberalizálódik a német egyház?

Egyrészt a Németországban előforduló visszaélések az egyházi vezetők részéről sok emberben azt a téves képzetet keltik, hogy ilyen az egész egyház, ezért elfordulnak tőle. Másrészt egyre fontosabb az egyén szabadsága, a divatos ideológiák, ezek mentén az egyház pedig elvilágiasodik. Az emberek általánosságban véve is eltávolodnak – nem csak egymástól, de saját maguktól és Istentől is.

Jézus nem emberi kéz által festett képmása

Két példa: *Laon és Jaén*

A keresztény hagyományban a 6. századtól kezdve találunk olyan szövegeket, amelyek Krisztus nem emberi kéz által készített képmásairól beszélnek. A nagyon változatos és szinte áttekinthetetlenül gazdag forrás- és emléanyagból most csupán két fő csoportot emelünk ki, amelyek jól reprezentálják a keleti és a nyugati kereszténységben ezzel a képtípussal összefüggő, még ma is élő hagyomány fő irányait.

Az egyik csoportba a Szent Mandülionnak, vagyis Szent Kendőnek nevezett képmások tartoznak, amelyet a hagyomány szerint a szíriai Edessza királya, Abgár személyesen kapott Jézustól. A király ugyanis egyszer súlyos betegségbe esett, de hallván a sok csodát tévő Krisztusról, elküldte hozzá egyik emberét, hogy hívja el udvarába a Mestert, hátha őt is meggyógyítaná. Jézus azonban nem fogadta el a meghívást, hanem egy levelet küldött a királynak. Egyesek szerint már ez is elég volt a gyógyuláshoz, mások – egy későbbi tradíció képviselői – viszont úgy tudják, hogy az uralkodó ezek után egy festőt is megbízott,

hogy ha már személyesen nem láthatja az Üdvözítőt, legalább fesse le az arcképét, hogy azt szemlélhesse. A festő elment Palesztinába, de hiába próbálkozott, nem járt sikerrel, sehogy sem tudta Jézus vonásait megörökíteni. Krisztus azonban észrevette őt a tömegben, magához hívatta, egy edényben vizet hozatott, és megmosta az arcát. Azt a kendőt, amelyben megtörölte arcát, a festőnek adta, aki ámulva vette észre, hogy Jézus arcának lenyomata látható rajta. Ezzel a kendővel tért vissza a király udvarába, ahol a képmás láttára a beteg hamarosan meggyógyult. A nem emberi közreműködéssel készült Krisztus-arcot nagy tisztelet

övezte Edesszában, de sorsa kalandosan alakult a várost érő állandó támadások következtében (elrejtették, megtalálták stb.). A becses ereklyét végül VII. Konstantin császár (905–959) Konstantinápolyba vitette, ahol a Krisztus szenvedéséhez kapcsolódó többi ereklyével együtt a császári palota egyik kápolnájában őrizték. Az ereklye átszállításának emlékét görögkatolikus naptárunkban is megtaláljuk: augusztus 16-án emlékezünk meg róla, és tiszteljük ezt a szent képmást. A várost 1204-ben a IV. keresztes hadjárat alkalmából kifosztó nyugati hadak a Szent Mandüliont sok más ereklyével együtt zsákmányként magukkal vitték. Ezek után nyoma veszett, ma sem lehet pontosan tudni, mi lett a sorsa. Ikonmásolatai azonban jól ismertek, a két leg híresebb Itáliában található. Az egyik Rómában, amelyet legkésőbb a 13. századtól kezdve a San Silvestro in Capite templomban tiszteltek, de IX. Piusz pápa a Vatikánba vitette a 19. század közepén, ahol ma is őrzik (1. kép). A másikat a bizánci császár a 14. században ajándékozta Genova városának, ahol az örmények Szent Bertalan templomában ma is tisztelik.

Noha a nyugati kereszténységben is megmaradt az Abgár-kép tisztelete és emléke (például Szent Júdás Tádé apostol legendájában, akiről úgy tartják, hogy ő vitte el azt az edesszai királyhoz), a 13. század elejétől kezdve – éppen akkor, amikor a konstantinápolyi Abgár-képnek nyoma vész –, egy másik, hasonlóan csodás módon keletkezett képmás, az úgynevezett Veronika kendője válik ismertté. Ezt a kendőt a 12. század vé-

gén már a római Szent Péter-bazilika ereklyéi között említik, de kezdetben nem írnak a rajta látható képmásról, csupán vérfoltokat említenek. Néhány évvel később azonban a bazilika egyik legtiszteltebb relikviájává válik, amelyen egyértelműen látni vélik Krisztus arcmását. A passió során ugyanis egy jámbor nő, név szerint Veronika, aki egyesek szerint az evangéliumban említett, Jézust megérintve gyógyulást nyerő vérfolyásos asszonnyal azonos, a megostorozott és a keresztfát cipelő Üdvözítő arcát megtörölte egy kendővel, amelyen csodálatosan rögzült a szenvedő Üdvözítő képmása. A római katolikus hagyományban ez a képtípus napjainkban is közismert. A római ereklyét ma a Szent Péter-bazilika egyik, a nagy kupolát tartó pillérjében őrzik, amelynek erkélyéről a nagyböjt ötödik vasárnapján, a vecsernye keretében a hívőknek is felmutatják, és áldást adnak vele. Egyik korai ábrázolását, amelyen pontosan kivehetők a kép vonásai, Ugo di Carpi festőnek köszönhetjük 1525-ből (2. kép, Róma, Szent Péter-bazilika). A ma is tisztelt ereklyéről fényképeket alig közölnek, inkább 18–19. századi metszetek segítségével alkothatunk róla fogalmat (3. kép), melyeket hiteles másolatként terjesztettek. Van belőle hazai görögkatolikus templomban is.

A Veronika-kendőt eredetileg a régi Szent Péter-bazilika főbejárata mellett, egy kisebb kápolnában őrizték, s csak évente néhány alakommal láthatta a zarándokok tömege. Azonban a 13. századtól kezdve számos ábrázolását ismerjük – főképp miniatúrákon, zarándokérméken –, hiszen a pápák

búcsúkváltságokat is adtak a Szent Arc előtt imádkozó hívőknek. Ismertségének köszönhetően egyre több kolostor, templom szeretett volna hiteles másolatot is szerezni róla. Az egyik ilyen híres „másolatát” az észak-franciaországi Laon székesegyházában őrzik (4. kép). Az ikon 1249-ben került Montreuil-en-Thiérache-ba, egy Laonhoz közel fekvő női ciszterci monostorba, amelynek apátnője, Sybille személyesen kérte Rómában élő klerikus bátyját, Jacques de Troyes-t, hogy szerezze meg nekik a híres Veronika-kendőt. A francia pap eredetileg a laoni székesegyház főesperese volt, majd IV. Ince pápa (1243–1254) káplánjaként Rómába került, ahol a Szent Péter-bazilika kincseire is felügyelt, így az ereklyékhez is hozzáfért (1261-ben IV. Orbán néven ő maga is pápa lett). Természetesen nem küldhette el az eredetit, helyette egy másolatról gondoskodott, amelyhez egy kísérőlevelet is írt (ez alapján ismert ilyen jól a kép története). A „másolatot” őrző női kolostort is hamarosan zarándokok tömege kereste fel minden nyáron, a főapostolok ünnepe oktavájába eső első szombaton. A kép köré szövődő későbbi legendák azt is tudni vélik, hogy amikor Rómában arra kérték a festőt, hogy készítsen másolatot Veronika kendőjéről, a fatáblán szintén csodálatos módon, a művész közreműködése nélkül jelent meg ez a képmás. Az újkorban kirobbanó háborúk miatt a ciszterci monostor apái a 17. században már kénytelenek voltak védettebb helyre, Laon külvárosába költözni, ahol a Szent Arc (*Sainte Face*) tisztelete töretlenül virágzott. Az ő sorsukat a francia forradalom utáni szekularizáció pecsételte meg:

1792-ben a kolostort bezárták, javaikat elkobozták. A híres Szent Arcot azonban ügyesen elrejtették, így 1807-ben a laoni székesegyházban újra elkezdődhetett nyilvános tisztelete, amely maig töretlen.

A laoni ikont a 20. században vizsgálták meg alaposabban, s ekkor vált egyértelművé, hogy a kisméretű, mélyített fatáblára (42 x 40 cm), arany háttér elé festett Krisztus-arcot egy egyházi szláv nyelvű felirat is kíséri („Az Úr kendőn levő képmása”), amely alapján egyértelmű, hogy ez valójában nem a nyugati hagyomány Veronika kendője nyomán készült, hanem a keleti Abgár-féle ikonok sorába tartozik. A művészettörténészek úgy sejtik, hogy az ikon a Balkánon, szerb területen készülhetett, stílusa alapján a 13. század elején. Hogy milyen úton-módon került az őt később továbbküldő Jacques de Troyes birtokába, egyelőre nem ismert. Vagy a pápai udvarban tett rá szert, ahová akár diplomáciai ajándékként is eljuthatott, vagy ő maga vásárolta valamelyik Kelet-Közép-Európát is érintő küldetése során.

Számomra akkor vált igazán kedvessé ez a kép, amikor rájöttem, hogy fára ragasztott reprodukcióját gyermekkoromban sokszor láttam a csengerűjfalui parókia egyik szobájában, a szüleim által kialakított ikonfalon. A villanyméccsel megvilágított pócsi kegykép bekeretezett fotója köré rendezett, fára ragasztott ikonok többségét családi jóbarátunktól, Bacsóka Pali bácsitól kaphattuk, talán valamikor az 1970-es években. A Hajdúdorogi Egyházmegyében akkor folyt az ikonok újrafelfedezése, ami szakképzett

4. kép

5. kép

6. kép

művészek hiányában alapvetően a ragasztott ikonok használatát jelentette, legalább is a magánszférában szinte kizárólagosan. Az időközben kifakult ragasztott ikonok közül ma már csak ezt az egyet tartjuk látható helyen, a Szent Arcot, amely színében szó szerint átváltozott, ugyanis erősen elzöldült. Az Üdvözítő mellett arra is emlékeztet, hogy volt olyan időszak, amikor nagyon nehéz volt festett ikonokhoz jutni, s be kellett érni a papírr reprodukciókkal.

„Valódi” Veronika-másolatnak tűnik azonban a spanyolországi Andalúziában, a Jaén (ejtsd: háén) város székesegyházában őrzött, nagyobb méretű, Krisztus arcot ábrázoló ikon (5. kép), amelyet a helyi hagyomány Rómából eredeztet. Az itteni legendaváltozat szerint nem Veronikának, hanem Marcellának hívták azt a jámbor nőt, aki a nála lévő háromrét hajtott kendővel törölte meg a keresztet hordozó Üdvözítő arcát, amelyen így egyszerre három lenyomat is keletkezett. A később felszabdalt szövetből az egyik lenyomat Rómába, a másik Zante (ma: Zakynthosz) szigetére került, amelynek apostola állítólag ez a nő lett, a harmadik pedig a hispániai Jaénba, még a város első püspöke, Szent Euphrasius idejében, egyenesen Rómából, Szent Péter apostoltól.

Sokkal valószínűbb azonban, hogy az itteni Veronika-kendőt a dél-franciaországi Avignone-ban, a Rómába 1377-ben visszatérő XI. Gergely pápa adományozta a város püspökének, Nicolás de Biedmának, aki kétszer is Jaén főpásztora volt (1368–1378, 1381–1383).

A középkori hagyomány ehhez is szőtt egy kis legendát. Egy este, amikor a város püspöke éppen vacsorázott, arra lett figyelmes, hogy a szobájában lévő, kisméretű, szűk nyakú üvegampolnában, amelyben démonokat őrzött lezárva, akkora zajt csapnak és kiabálnak, hogy már nyugodtan enni sem tud tőlük. Óvatosan odalopódzott hát az üveghez, s kihallgatta, hogy a kisördögök miről beszélnek. Őszentsége, a pápa nagy bűneit ordították, és azon hahotáztak, hogy ezeknek köszönhetően a szentatyá hamarosan bekövetkező halála után a pokol legmélyebb bugyrába fog kerülni. A démonok már alig várják a halálát, hogy nagy ünneplést csaphassanak. A püspök nagyon megdöbbenett ezt hallva, s tüstént azon kezdett el gondolkodni, hogyan figyelmeztethetné a szentatyát, hogy legyen még ideje bűnbánatot tartani. Ahogyan az utazás módján töprengett, rájött, hogy esélytelen időben odaérnie. Aztán hirtelen eszébe jutott, hogy megpróbál egyezsége lépni az egyik kisördöggel, hogy vigye őt Rómába. Odalépett az üveghez, mire az ördögök azon nyomban elhallgattak. Feltárta nekik, hogy sürgős ügyben azonnal Rómába kellene mennie, hogy a pápával egyeztessen. Az utazáshoz a segítségüket kéri. Egy kisördög tüstént jelentkezett, hogy hajlandó őt a vállain egyenesen a pápai palotáig repíteni, de érdeklődött, hogy mit kapna cserébe? A püspök azt válaszolta: megadja, amit csak kér. A kisördög erre rávágta: minden este a püspöki lakoma maradékát kéri, egészen a főpásztor élete végéig, ami arra utal, hogy az egyházfő étkezése nem lehetett akkoriban

éppen szerénynek mondható. A püspök ráállt az alkura, a démont kiszabadította az üvegcséből, s a vállára pattanva egy szempillantás alatt a pápai palotába érkezett. A szentatyá meghallgatta a püspököt jövele okáról, s belátta, hogy bűnei lajstroma valóban hosszú és tetemes, amely őt tényleg a pokolba taszíthatja. Térdre esván hát, sírva kérte bűnei bocsánatát, miközben a püspök az áldások ismétlésével és a szenteltvíz hintésével megtisztította a szobát. Mindeközben hatalmas zaj és öröngés hallatszott, illetve pokoli bűz terjengett, de a pápa megbánva bűneit, végül feloldozást nyert, és megmentette lelkét. A szentatyá hálája jeléül a legféltettebb ereklyéjét, a Szent Arcot ajándékozta a püspöknek, aki könnyekig hatóva, kezében a féltett kincscsel szállt fel ideiglenes lóva, a kisördög hátára, s visszarepültek Jaénba. Útközben a kisördög már fente a fogát a finom esti fogásokra, azonban a püspök is újragondolta vacsoramenüjét: ettől kezdve estére csupán egy tál ételt, vagyis egy marék diót evett, így a kiéhezett kisördögnek – az alku értelmében – csak egy kupac üres dióhéjat szolgáltak fel.

Minden legendának van valami igazságmagva vagy éppen tanító célzata. Feltételezhető, hogy Miklós jaéni püspök ténylegesen tett valamilyen fontos szolgálatot az akkori pápának, amellyel kiérdemelte, hogy erről a féltett ereklyéről hiteles másolatot készíthessen. A Szent Arc tisztelete ma is eleven a városban, évente kétszer (nagy-pénteken és november 1-jén) helyezik ki nyilvános tiszteletre.

7. kép

8. kép

9. kép

A jaéni Szent Arc (Santa Faz vagy Sonto Rostro) azért keltette fel az érdeklődésemet, mert a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményében található egy kicsi, ezüstözött rézdrótkból készített (filigrán), gömbforma amulett (Iksz. 20496), amelynek apró képei között ezt az ábrázolást sikerült beazonosítani (6. kép, Jaksity Iván felvétele). Ezt a kisméretű tárgyat (láncsal együtt 6 cm hosszú) feltehetően ruhadíszként lehetett hordani. A gömböcskét alul és felül kósárszerű elemmel bővítették, melyek közül a felsőbe drótakasztót erősítettek, s arra apró szemű, rövid láncot fűztek. A gömbformát eredetileg három irányban ki lehetett nyitni, de a filigrán ajtócskákból, amelyek mögött két apró üvegpép (az üvegek hátoldala festett), illetve egy spanyol aprópénz rejtőzött, mára csak egy maradt. Az egyik kép biztosan a jaéni Szent Arc egészen miniatűr változata: arany háttér előtt tűnik fel a hegyes szakállú, koponyára simuló hajjal ábrázolt, fekete arcú Üdvözítő. Hasonló üvegpépek apró medalionokról ismertek, spanyol gyűjteményekben több példány is fennmaradt, ezeket jórészt a 18. század végére vagy a következő századra datálják. A másik üvegpép egy Szűz Mária-ábrázolás, amelyen Mária és a gyermek Jézus koronát visel, díszes ruhát hord, lábuk előtt nagyméretű félhold (7. kép). A képtípusból már sejthető, hogy egy öltöztethető kegyszobor ábrázolásával van dolgunk. Valóban, Jaén városában a Szent Ildefonz-templomban – amelyet a

13. században a székesegyházhoz tartozó kápolnaként alapítottak –, a 15. századtól kezdve tisztelnék egy Szűz Mária-szobrot. Őrzési helyéről a *Nuestra Señora de la Capilla* (vagyis: Kápolnás Miasszonyunk) névvel illetik (8. kép). A templom fölött 1430-ban állítólag megjelent Szűz Mária, amelynek emlékét ez a gótikus szobrocska őrzi. Az öltöztetett szobor elmaradhatatlan ismertetőjele lett az egyik, ezüsttartójához illesztett fogadalmi tárgy, egy ezüst félhold, melynek végein két csillag ragyog, bár ezen a picin képen éppen nem szerepel. A kegyszobor tisztelete ma is töretlen, XVI. Benedek pápa 2010-ben a templomot Basilica minor rangra emelte. Az amulett harmadik eleme egy pénzérme, melynek az egy oroszán által tartott spanyol államcímert mutató oldalát tették láthatóvá úgy, hogy a pénz köriratos részét átluggatták, s a lyukcskába fűzött vörös fonállal rögzítették az amulett fém-magjához (9. kép). Ez az érme egy spanyol aprópénz, vagyis centime. A címeres oldal alapján úgy tűnik, hogy 1870-ben, a néhány évig hatalmon lévő spanyol ideiglenes kormány (1869–1871) idejében verték. Pontos értéke körirat hiányában nem állapítható meg (lehet 1-es, 2-es, 5-ös vagy 10-es értékű, száz centime ért egy pezetát). Ez alapján a kis amulett készítése idejét az 1870-es évek-re valószínűsíthetjük.

A tárgyat gróf Vay Péter (1864–1948) római katolikus pap, misszionárius, majd püspök, egyházi diplomata gyűjtötte a 20. század elején, feltehetően spanyol diplomáciai útja során. Gyűjteményét az első világháború után, amikor végleg külföldre távozott, az Iparművészeti Múzeumban hagyta letéten. 1924-ben Assisibe vonult vissza, halála után a tárgyak a múzeum tulajdonába kerültek.

Krisztus szent arcának szemlélése mindig időszerű. A szent képmások teológiai jelentőségét a szentképek tiszteletéről megemlékező kontakunk foglalja össze a legpontosabban:

„Az Atyának leírhatatlan Igéje töled, ó Istenszülő, megtestesülvén leíratott, és a beszennyezett ember képet ősi ékességébe öltöztetvén az isteni jóssággal egyesítette. Azért hirdetvén az üdvözítést, tetteben és szóban valósítsuk azt!”

Magyarán:
legyünk mi is hű képmásai
az értünk emberré váló, meghaló
és feltámadó Üdvözítőnek!

MÉCS LÁSZLÓ

FÉNYT HAGYNI MAGUNK UTÁN

Az élet örök búcsúzás,
ó bárcsak tudnánk távozásakor
Fényt hagyni, mint a Messiás!
Belésszeretni a szívekbe,
apostolokba, mártírokba,
hogy átadják a századoknak,
a századok az ezredeknek!
Fényt hagyni, mint a Messiás!

Vagy legalább, mint az anyák,
kik egyre jobban megragyognak,
minél sötétebb lesz az éj
és minél jobban porlanak
a bánat – barna hant alatt.
Fényt hagyni, mint a jó anyák.

Vagy legalábbis, mint a Nyár,
amely almákba és diókba
szerette édes álmait
és édességével világít
a hosszú – hosszú tél alatt.
Fényt hagyni, mint a drága nyár.

Vagy legalábbis, mint a Nap,
melyet elnyelt az alkonyat,
de a legbúsabb éjben is
világít még a gyöngyvirágban,
a liliomban, mécsvirágban.
Az életünk olyan tűnékeny.
Óh, szent fényt hagyni volna jó!

Magyarként Norvégiában

Barna Tibort még kispapként ismertem meg Budapesten egy ifjúsági hittanos csoportban, ami mindkettőnk életére nagy hatással volt. Akkor még nem sejtettem, (de talán ő sem), hogy számos évet tölt Norvégiában, megismerve ennek az északi népnek a kultúráját, szokásait, jelenlegi politikai mélyrepülését. Élményeiről és tapasztalatairól beszélgettem vele.

Közben hazajöttem, megnősültem, a Duna-kanyarban vettünk házat, azóta majdnem annyit tartózkodom itthon, mint Norvégiában.

Az északi sarkkörtől 400 km-re északra, Tromsøben éltem 2008-tól 2014-ig. Kezdetben újságot árultam, és újrahasznosítható palackok visszaváltásából éltem (amivel lényegesen többet kerestem, mint amennyit akkor egy norvég munkanélküli kapott). Később bolti és gyorséttermi alkalmazott voltam. Tagja lettem a helyi katolikus közösségnek, mely a világ legészakibb püspökségének központja. Számos kulturális programban vettem részt önkéntesként, pl. a Tromsøi Filmfesztiválon, ami Norvégia legnagyobbja, valamint az Amatőr Színházi Világfesztiválon, ahol 2011-ben a celldömlői Soltis Lajos Színház társulata nyert Álomevők című produkciójával. Ekkor nyert a Paks a Tromsø csapatának otthonában 3:0-ra az Európa-liga 2. selejtezőkörében. Az utolsó évben elindítottam a világ legészakibb magyar pékségét és kiséttermét. Sajnos az üzlethelyiség egy kevésbé frekvenciált utcában volt, és nem jött annyi vendég, hogy fönn tudjuk tartani magunkat. Egy norvég cikk nyomán az éttermemről a HVG is írt. 2014-ben Oslóba költöztem.

Mikor és hogyan kerültél Norvégiába? Miért éppen erre az északi országra esett a választásod?

Még egyetemistaként láttam a kilencvenes évek végén egy filmet a kiránduló óriáshajók és a fjordok meredek partjain is gazdálkodó norvég gazdák kontrasztjáról – ez motoszkált bennem sokáig. 2006 nyarán vonattal és stoppal végigjártam a

nyugati fjordvidéket és az északi részt Hammerfestig, illetve az Északi fokig (Nordkapp), ami az európai szárazföld legészakibb része. 2008-ban Norvégiába költöztem, megtanultam a nyelvet is. Az országgal kapcsolatban a természeti szépségek és a környezettudatosság mellett ki kell emelni, hogy a többi nyugati országhoz képest mérsékeltbb a különbség az elit és az alkalmazotti réteg között.

Miben nyilvánul meg a norvégok környezettudatossága?

Például itt a legtöbb a betétes flakonok aránya, valamint minden második eladott autó elektromos vagy hibrid, 2025-től pedig már csak ilyen autót lehet venni – ugyanakkor az egyik norvég civil szervezet azt állítja, hogy Norvégia egyike a Föld azon öt országának, amely legálisan önti bánya-hulladékát a tengerbe. Ez az ország az olajkitermelésből gazdagodott meg, a kormány bukását most részben ez okozta: az ENSZ a termelés visszafogását kérte, amit a kormány nem tett meg. Ezt baloldali szervezetek tematizálták. A másik ok, hogy kiderült: az egyik volt jobboldali miniszterelnököt százmillió forintnak megfelelő összeggel lefizették a szaúdiak, erre nyertek a még inkább iszlamofil baloldali pártok.

Leállították a rádióadók FM-sugárzását is, és most már minden rádiócsatorna csak digitális frekvencián hallható, jelentősen csökkentve evvel az elektroszmogot. Kőolajkitermelésük az Északi-tengerből a legnagyobb mértékű egész Európában, amit mégsem szándékoznak csökkenteni (miközben saját maguknál már kivezetik a robbanómotoros autót), mert az európai piacon van rá igény, és még nagyon sokáig lesz is. Olyan ez, mintha a saját kertemben már nem szórnam el a szemetemet, de a szomszédjaim kertjében még továbbra is. Érdekes ez a skizofrén állapot...

Norvégia páratlan természeti szépségekkel rendelkezik. Mennyit tudtál vagy tudsz most kirándulni?

Az országot széltében-hosszában beutaztam 2006-ban nyári szabadságom alatt vonattal és stoppal, majd 2008-ban, norvégiai életem kezdetén. A nyugati fjordvidék valóban álmország, a jégkorszak jege ugyanis hosszú, mély és helyenként igen keskeny kanyargós öblöket vájt a magas hegyek közé. Némelyik fjord a világörökségnek is része. Norvégia igazi lelkének tartom a középkori fatemplomokat. Az urnesi, fantofti, goli fatemplom páratlanul izléeses, gyönyörű, aprólékos munka. Minden fából készült, még szögek sincsenek bennük. A gerendák és deszkák csapolva illeszkednek egymáshoz. A motívumokban a bibliai alakok és a viking ornamentika találkozik. A fantofti fatemplomot ugyan sántánisták felgyújtották, de azóta az eredeti állapot szerint helyreállították. Itt ugyanis vannak ilyen munkákra alkalmas műhelyek, a számos középkori emlék karbantartása miatt. A fatemplomok azért tudtak megmaradni, mert nem közvetlenül a földdel találkozik a

faalapozás, hanem kövekbe van beledolgozva. Norvégiában számos hazai gyógynövény megtalálható, pl. a kamilla, lándzsás útifű, mentafélék, kakukkfű, borsikafű stb., mert a Golf-áramlat miatt a mérsékelt öv a partvidéken felnyúlik jóval a sarkkör fölé. Ott télen néhány napig nem kel fel a nap, nyáron pedig nem nyugszik le. A téli nap nélküli időszakot „mørketid”-nek hívják, ami szürke időt jelent, ugyanis a látóhatár közelében levő nap fénye nem teljesen tűnik el. Ezt a jelenséget elneveztem hajnalkornynak, mivel a déltáji derengésben a hajnal és az alkony ilyenkor összeér.

A norvég parlament kétszer vitte a lakosság elé az EU-csatlakozás ügyét, melyet a norvég nemzet leszavazott. Miért?

Norvégia társadalma – ahogy sokáig Svédországé, Finnországé is – erős ellenérzéseket táplál a túlközpontosított Európai Unióval szemben, ami az olajkitermelés, a halászat és a bálnavadászat révén tartós többséget biztosít az Unióra nemet mondóknak. Vagyis nem kívánják megosztani a tengeri

kőolajmezőiket és a halászatukat. Ezeket az uniós tagság kötelezően hozná magával, ugyanakkor az Unió törvényei szerint a bálnavadászat is tilos, ezt tehát azonnal abba kellene hagyniuk.

Norvégia az egyik EFTA-tagállam (Európai Szabadkereskedelmi Társulás), melynek fénykorában 7 tagállama volt, több mint az Unió elődjét alapító államok száma: Ausztria, Dánia, az Egyesült Királyság, Norvégia, Portugália, Svájc és Svédország. Ma mindössze négy EFTA-tagállam van, melyek nem EU-tagok: Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc. Skandináviában (tehát a szomszédos Svédországba és Finnországba) viszont szabad az átjárás, az északi országok szövetsége legalább olyan erős, mint az uniós, és az Európai Gazdasági Térségnek része mind az EFTA, mind az EU.

Hogyan lettek a norvégok keresztények?

A norvégokat a viking típusú fosztogatásokról teljesen soha le nem mondó Olaf Trygvason norvég király (~964-1000) térítette meg, akivel nem tévesztendő össze a nem sokkal később élt Olaf Haraldsson, Szent II. Olaf norvég király (995-1030), akinek földi maradványait az északi reformáció haramiái Dániába vitték és ott megsemmisítették. A kereszténység elterjesztésében a másik fontos személy a dán-norvég király, Kékfogú Harald (911-986), akiről norvég tudósok a bluetooth technikát elnevezték – ez körülbelül olyan, mintha egy magyar tudós Szent Istvánról nevezte volna el a felfedezését, és a felfedezés logója korabeli magyar rovásírás lenne! A hagyomány szerint Harald király nagyon szerette az áfonyát, ezért kék lett a foga. Harald arról volt nevezetes, hogy egyesítette a lázongó dán, norvég és svéd törzseket. Ehhez hasonlóan a Bluetooth-t is arra szánták, hogy egyesítsen és összekössön olyan különböző eszközöket, mint a számítógép, a mobiltelefon vagy a fejhallgató. A Bluetooth logója a H és B betűknek megfelelő skandináv rúnákat, a Haglantz és a Berkanant idézi.

A kereszténység felvételének fő oka az uralkodók részéről a hosszú távú stabilitás megteremtése volt; a viking életmód belviszályai ugyanis időről időre kaotikus állapotokat teremtettek.

Ezekben az időkben sok földrajzi felfedezést is köszönhet nekik az emberiség, de főként Európa: Izland felfedezése, majd továbbhaladva Grönland és Amerika felfedezése. Kanadánál érték partot, de a történet akkor megszakadt, és csak 1492-ben folytatódott Kolumbusszal.

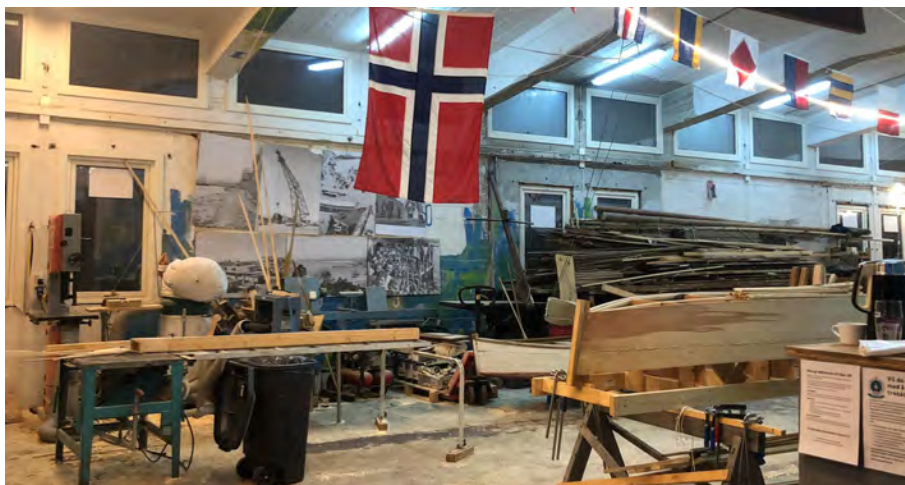
A reformációt viszont hamar a magukévá tették. Mi volt ennek az oka?

A XVI. században a reformáció hamar elterjedt északon, főleg azért, mert a németalföldi és a mai német területek protestánsává vált uralkodói elvágták a kapcsolatokat Rómával. Az északi reformáció az anglikanizmushoz hasonlít abban, hogy a katolikus liturgikus külsőségek megmaradtak, azonban a hittételek lutheriek. A köznép szinte észre sem vette a váltást, mivel nem romboltak le templomi freskókat, szobrokat, alig-alig alakították át (vagy akár egyáltalán nem) az addig római katolikus templomokat. A lelkészek liturgikus ruhái is megmaradtak (ez látható ma is), nem olyanok, mint a mai német vagy magyar evangélikus lelkészekéi. Az azonban könnyen észrevehető különbség, hogy nők is lehetnek lelkészek.

Milyen ma a hitélet Norvégiában?

A norvégok 80-85%-a tartozik az evangélikus Norvég Egyházhoz, amely a megigazulástánról szóló dokumentum aláíróinak egyike. Ez a dokumentum néhány fogalom terén Rómával újra egyetértést teremtett. A hitélet nem annyira kiüresedett, mint például a svédekénél, de jobbra ünnepekre és a konfirmációra, házasságkötésre, temetésre korlátozódik. A norvég egyházon belül komoly vitatéma a szívérványideológia, az egyneműek „házassága”, ebben még a püspökök közt sincs egyetértés. Szomorú például, hogy az oslói szívérványos meneten több a résztvevő, mint a norvég nemzeti ünnepen, erről természetesen minden évben ír is a norvég fősodrat.

Talán a hiteles keresztény üzenet viszonylagosításának következménye is, hogy a többi nyugat- és észak-európai országhoz hasonlóan már nem épülnek templomok, ellenben az iszlám dinamikus erősödik. A másik oka ennek, hogy Norvégiához hasonlóan egyes gazdag arab országok is élnek a befolyásszerzés módszereivel.

E tekintetben mi magyarok kicsit illúzióban élünk, hiszen nálunk ugyan épülnek templomok, de a népesedés csak néhány tizeddel javult, messze a fennmaradást biztosító 2,1 alatt: 1,3-ról 1,5 körülire.

Érdekes a cigányság helyzete Norvégiában. A cigányok jóval később, a 17. században érkeztek az északi országba, akik a világ más cigány közösségeivel ellentétben teljesen asszimilálódtak és integrálódtak – egyrészt azért, mert viszonylag kis számban érkeztek, másrészt azért, mert egy szigorú munkaerőpiaci társadalom fogadta őket. Ez a most bejövő romániai cigányságról már nem mondható el: hirtelen érkeztek, és a hamis tolerancia megakadályozza a problémák helyes felvetését – Oslo belvárosában minden sarkon állnak kéregető cigányok.

Milyen a Katolikus Egyház helyzete ma Norvégiában?

A norvég katolikus egyház majdnem egyidős a norvég királysággal, de a reformáció évszázadai alatt betiltották, s csak a XIX. század derekától indulhatott újra. Történelmi központja Trondheim, az ország régi fővárosa, másik két püspöksége délen Oslo és északon Tromsø. A norvégiai katolikusoknak csak kb. 10%-a norvég, a többi lengyel, baltikumi, dél-európai és fülöp-szigeteki vendégmunkás. Ebből kifolyólag a tagságról szóló adatok pontos rögzítése is nehézségekbe ütközik, e téren az egyháznak komoly adóügyi vitája volt a norvég állammal néhány éve.

Az oslói Szent Olaf-székesegyházban a le nyugvó nap vörösrőz csíkokat festett Jézus Krisztus képe köré 2019. húsvét vasárnapján, éppen azon a húsvéton, amikor Sri Lankán fanatikus dzsihadisták vérfürdőt rendeztek a keresztények között. A lemenő nap úgy tudta megfesteni a képet, hogy egy színes üvegablakon keresztül vetült a Jó

Pásztor alakjára a fény. Egy időben hetente jártam a Szent Olafba, de ezt a jelenséget sem azelőtt, sem azóta nem láttam, csak akkor.

Milyen magyar vonatkozásai vannak Norvégiának?

A norvégiai magyar emigráció a nyugat-európai magyar közösségek közül a kisebbekhez tartozik, de olyan jelentős vezéralakjai voltak, mint Teres Ágoston, a Vatikánból érkezett jezsuita csillagász pap, vagy Sulyok Vince, aki 1956-ban érkezett egyetemistaként, a norvégiai magyar irodalmi élet szervezőjévé vált, és könyvtárosból lett a Norvég Nagylexikon főszerkesztője. Ebben a minőségében a korábbi felületes és barátságtalan magyarságképet megváltoztatta, szócikkei tárgyilagosan, tudományos alaposággal mutatják be a magyar történelmet és társadalmat is.

Milyen emberek a norvégok?

Az északiak nyersebbek, de közvetlenebbek, a déliek távolságtartók, de segítőkészek, és jól tűrik a kritikát. Sok norvég vicc van a hosszú és vékony ország északi (nordlendinger) és déli (sþringer) lakosságáról egymás rovására – körülbelül, ahogy nálunk ugratták egymást a szomszéd falvak legényei.

A pápa kedvence

ZÖLDSÉG? PIZZA? SÜLTHÚS? BIZONYÁRA MINDANNYIAN GONDOLKODTUNK MÁR AZON, MIT ESZNEK A PÁPÁK A VATIKÁN FALAI MÖGÖTT. MOST MINDENRE FÉNY DERÜL: A LEGUTÓBBI HÁROM PÁPA SZAKÁCSA LERÁNTJA A TITOKRÓL A LEPLET.

„Az ételek beszélnek azokhoz, akik felszolgálják, és azokhoz, akik készítik, de az igazi öröm a megosztásban rejlik” – mondja **SERGIO DUSSIN**, aki három pápa szakácsaként vált világszerte ismertté. Az olaszországi Trevisoból származó 65 éves szakács közel 20 éve dolgozik a Vatikánban, a pápai rezidencia konyháján.

Sergio három gyermeke közül kettő is a család éttermeiben dolgozik.

„Havonta, kéthetente, de előfordul, hogy hetente hívnak a Vatikánból. Ilyenkor megkérdezik, hogy szabad vagyok-e ekkor és ekkor, amire természetesen igennel válaszolok. Egy szakács számára nincs is nagyobb kiváltság és megtiszteltetés, mint a pápának főzni. Általában a pápának és munkatársainak főzők a Szent Márta Házban, de alkalmanként fogadásokon is dolgozom. A legmeghatóbb az volt, amikor 1500 hajléktalannak főztünk és szolgáltunk föl.”

Elmondása szerint nincsenek titkai, az egyik legfontosabb dolog, hogy helyi és friss, szezonális termékeket használ, közvetlenül Veneto tartomány dombjairól. A vörös cikória Trevisoból, a zeller Rubbioból, a brokkoli, vöröshagyma és fehérsparag Bassanoból, a burgonya Rotzoból, Grappaból, Collina Venetából és Asiagoból, a sajtok és a kukorica Maranoból érkeznek a Vatikánba.

„Nagyon kötődöm Benedek pápához, aki nagyszerű pápa és nagyon kedves ember. Ő például nagyon ritkán ivott bort, főleg gyümölcslevet fogyasztott. Szerette viszont a lágy búzasört. Nem eszik gombát sem, annál inkább bajor és aacheni csokoládét. Egy szelet Sacher tortának pedig sosem tud ellenállni.”

„Ferenc pápa egy ínyenc. Szereti a tészta-ételeket, salátát, zöldségeket, gnocchit, kenyeret, puliszkát, maranoi szalámit és sajtot, de a pizzát is. Ebédre általában ezek kerülnek az asztalára borral, bár az orvosi javaslatára vigyáznia kell a tésztákkal. Reggelire narancslevet iszik birsalmasajttal. Szereti a bort, a dél-amerikai matét és töltött kecszet. Az étkezések alkalmával nagyon közvetlen. A munkatársak között ül, innivalót tölt a poharukba, mindig üdvözlí a személyzetet. A protokollal nem törődve gyakran megölel egy-egy embert, gyermekeket vesz az ölébe, hihetetlenül közvetlen. Az éttermeim étlapján róla neveztem el egy ételt: a Ferenc pápa raviolija házi tésztával, Asiago sajttal és sonkával, Collina Veneta sajtreszeléssel.”

„II. János Pál pápának lengyel nővérek főztek, én idős korában kezdtem neki dolgozni, amikor már betegeskedett. Keveset és könnyűeket evett. Kedvence volt a spárga, ezt minden formában nagyon szerette. Reggelire vajás kiflit evett kecsketejjel. Szerette a krémet, ebédre lengyel ételeket evett borral, vacsorára felvágottat vagy maradékot.”

A Szentföld érdekességei XVIII.

A Szentföld állatvilága 3.

SÜN, SZIRTI BORZ, NYÚL

Alkonyati zsolozsmánk állandó része a 103. zsoltár, a teremtés dicsérete, melynek egyik sora:

„A magas hegy a szarvasok, a kőszikla a sündisznók menedéke”
(18. vers).

Valószínűleg sokaknak feltűnt, hogy néhány éve ezt a sort megváltoztatták, és most már több helyen nyulakat említenek sünök helyett. Érdemes ezért alaposan megnézni az eredetét, mi is ennek az oka. (Említésre méltó, hogy sündisznó nevű állat nem létezik, csak sün.)

Az eredeti héber Bibliában a legtöbb zsoltár eggyel nagyobb számozást kapott (ez tehát a 104. zsoltár), mint a Septuagintának nevezett görög fordításában, mely nálunk az összes istentisztelet alapját képezi. A pogányságból megtérő, görög nyelven beszélő és imádkozó ókeresztények számára természetes volt, hogy az Ószövetség görög fordítását használják, mivel nem ismerték a zsidók nyelvét.

Nos, az eredeti héber Bibliában a *sfanim* (סְפָנִים) szó szerepel, ami szirti borzot jelent (egyes szám: *sáfán* נֶפֶשׁ).

Az Ószövetség görögre fordításakor (Kr. e. 300 körül) úgy tűnik, ezt a szót eltévesztették, és abban szirti borzok helyett nyulak (*khoiogrüllioi*, χοιρογρῦλλιοι, egyes szám: *khoiogrülliosz* χοιρογρῦλλιος) szerepelnek. Talán a Septuaginta szerinti szöveg-hűség és következetesség okán írták át a magyar fordításban is néhány éve a sünöket nyulakra. Ám a nyúlnak semmi alapja nincs a szirti borzhoz képest, ugyanis a Leviták könyvében, valamint a Második Törvénykönyvben ez a két állat egymás után szerepel a kóser állatok meghatározásánál, mint tisztátalan állatok (Lev 11,5–6 és MTörv 14,7). Vagyis már az Ószövetség is pontosan megkülönbözteti őket.

A fentiekből érthető, hogy a szirti borz az az állat, amelyről a zsoltár szól. Ennek téves fordítása lett a görögben a nyúl, ám ennek sincs semmi alapja, a sünnek pedig végképp.

A szirti borz testhossza 45-55 centiméter, testtömege 2-5 kilogramm. Szinte egész Afrikában és a Közel-Kelet java részén megtalálható. Szőre sárgás vagy világosbarna. A hátán csupasz rész található. Ez a hátmirigy, amelyet világos szörkoszorú vesz körül. Ennek funkcióját még nem ismerjük pontosan. Amikor az állat fél vagy izgatott, a mirigy körül feláll a szőre. Mellső és hátsó lábain négy, illetve három, pata alakú köröm található. Gumyszerű talppár-

nái, amelyek ragacsos folyadékot választanak ki, szilárd tapadást biztosítanak neki a sziklák között. Metszőfogait csak védekezésre használja, mély sebeket tud ejteni velük. Az állatnak éles, különleges formájú szeme van, a szivárványhártya a pupilla fölé ível úgy, hogy védje a felülről érkező közvetlen fénytől. Ezáltal az állat bele tud nézni a napba, amikor a ragadozó madarakat kémleli. Füvekkel és levelekkel táplálkozik. Nappal aktív, rövid portyázásokat tesz táplálékszerzés céljából, és gyakran napozik a sziklákon. Ivaréretté 16-17 hónaposan válik, a párzási időszak február-március tájéka. A vemhesség ideje 7-8 hónap, melynek végén a nőstény 1-3 utódot hoz világra. Az elválasztás 6 hónap után következik be, és a kölykök 16 hónaposan elhagyják a családot.

S ha már a sün is szóba került, mint tévesen magyarra fordított állat: a mi európai erdei sünnünkkel szemben a Szentföldön két faja őshonos, mégpedig a füles sün (hosszú fülekkel), amelynek viszonylag rövid tüskéi vannak, és a tengerparti síkságon, valamint a Negev-sivatagban él. A palesztinai sün pedig a domb- és hegyvidékeken él. Ragadozók elleni védekezésért összegömbölyödik. Szereti a fás, cserjés, ligetes területeket. Az útjába eső férgekkel, csigákkal, pókokkal, bogarakkal, lárvákkal, békákkal táplálkozik, de a gyíkot, tojást, egeret, nyúlfiókát, madárfiókát is pusztítja. A telet vackában merevségben tölti.

KULÁN

Az evangéliumok szövegei szerint Jézus számárháton vonult be Jeruzsálembe (Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Lk 19,29-40; Jn 12,12-19). A görög szövegek „onosz”-t (ὄνος) vagy „pólosz”-t (πωλος) írnak, ezt pedig számárként fordították minden nyelvre évszázadokon át.

A számár manapság az igénytelenségéről híres. Amíg a ló kényes a takarmányra, a rendszeres etetésre és gondozásra, s csak a teljesen tiszta vizet issza meg, a számár még a tüskés kórót is megeszi. Szegény ember lova, bár nehezebb vele bánni, mert hamar megmacksolja magát. Innen a mondás: csökönyös számár. Már sivatagi őse is nehéz körülményekhez szokott. Egyes vidékeken, például Franciaországban kitenyészttettek különleges igényeknek megfelelő nagytestű samarakat is, elsősorban azért, hogy lóval keresztezve az öszvér tulajdonságai megfelelőek legyenek. Mexikóban leginkább a 19. századi iparosodásig, de falun akár még ma is az öszvér a legelőnyösebb. Benne van ugyanis a számár igénytelensége és a ló ereje, noha maga terméketlen, nem szaporodik.

Jézus azonban nem számárháton vonult be Jeruzsálembe! A nyugati ábrázolások hátsai szürke házi számárra hasonlítanak, de ha megnézzük a keleti keresztény képeket és ikonokat, ahol a másolatok évszázadokon keresztül is hűek akartak maradni az első ábrázolásokhoz, egészen más állatot látunk. Nem az aranyos, szürke, hosszúfülű jószág viszi az Üdvözítőt, amit számárként ismerünk. Annál karcsúbb, lószzerűbb, fakóbb színű állat, de a farka bojtos, mint a samaraké.

A lófélék nemzetségéből elsőként a félszamarak háziasítása sikerült a Közel-Keleten. A félsivatagi részekben vadon élő kulán vagy onager csikókat könnyen megszelídítették, így ideális málhás állattá váltak. A kulánt kocsiba ritkán fogták, mivel lehetetlennek tűnt, egyedül a suméroknak sikerült. Inkább a hátán vitte a terhet. Nyugodt járással kísérte gazdáját, aki így egyszerre többet és könnyebben tudott szállítani, mint saját vállain. Napjainkban már nagy veszélyben van: hat alfaja közül egy már kihalt, kettő veszélyeztetett. Megjelenése inkább az ikonok, mint a juhászok samarára hasonlít.

A kulán füle, szőrzete rövidebb, fényesebb, teste karcsúbb, farka viszont bojtos. Teste nagyobb, mint a szürke háziszamáré, tömege kb. 290 kg, testhossza 2,1 méter, megjelenése valamivel lószzerűbb. Rövid lábszára különbözteti meg a lovaktól, és az, hogy színe évszázakonként változik. Nyáron általában vörösbarna, a téli hónapokban sárgásbarna színt ölt. A háta közepétől lefelé haladva fekete sávok határolják a fehér részt.

A ló az asszírokkal együtt jelent meg a Közel-Kelet azon részein, melyek ember számára ideális életkörülményeket kínálnak, s amelyet termékeny félholdnak neveznek. Az eurázsiai sztyeppékről érkezett. Gazdáik hadifölényét az jelentette, hogy harci kocsik elé fogva nagy sebességgel tudták az ellenséget tizedelni. Betörni és megülni viszont a kezdeti időkben nem tudták, erről tanúskodnak az ősi egyiptomi falfestmények, amelyeken kizárólag kocsi elé fogva láthatunk lovakat. Az igényesebb takarmány termesztéséhez a kevésbé száraz termőföldek egy részét kellett az emberi élelemtermeléstől elvenni, rétté tenni a lovak számára, hiszen nem ettek meg mindent. Ez a folyamat is hozzájárult az elsivatagosodáshoz.

A ló tehát a harcos hódító asszírokat, a kulán pedig a békés földműves őslakosságot jelképezi. Másrészt az új és a régi ellentétét. A régi dolgok, ha túlélnek az avultság, ócskaság átmeneti korszakát, értékessé válnak, sokszor még szakralizálódnak is. Így vált a még

megmaradt kulán-állomány királyi állattá, mely méltó arra, hogy az Írás szerint Sion leánya királyát a hátán hozza. Jézus is egy kulán hátán vonult be virágvasárnapon Jeruzsálembe. A másik ok, hogy a zsidók többnyire kulánt tartottak, az éghajlati jellemzők. Náluk többnyire csak az északi Galileában volt annyi éves csapadékmennyiség, amely a ló számára ideális, és amely elegendő volt a termékeny földműveléshez is, de azt inkább az ember használta ki, és a maga számára termelt haszonnövényeket. Galileából dél felé indulva egyre szárazabb az éghajlat, egyre kevesebb a csapadék, amit a kulán még elvisel, a ló már nem.

Annak oka tehát, hogy az evangéliumok számárról beszélnek, az, hogy a görög nyelv sem különböztette meg a szamarakat a félszamárféléktől.

A szürke háziszamár egyébként „keresztet” is visel a hátán: a gerincvonalon futó sötét csíkot egy másik keresztezi, mely merőlegesen a lapockák felé fut. (A néphagyomány szerint azért tette rá Jézus ezt a mintát, mert őt, Isten Fiát vitte a hátán.)

A virágvasárnapi ikonok mellett ugyanezt a kulánt láthatjuk a karácsonyi ikonokon is az ökör mellett: rövid fülű, fakó jószágot.

DENEVÉR

A felsorolásba csak azért kerül bele, mert példaként szolgál a Biblia egyik jellemző emberi tévedésére. „A madarak közül ezeket tartsátok tisztátalannak; ne egyetek belőlük, mert tisztátalanok: a keselyű, a szakállas keselyű, a réti sas, a fekete kánya és a vörös kánya különféle fajtái, a varjak különféle fajtái, a strucc, a kuvik, a sirály, a karvalyok különféle fajtái, a fülesbagoly, a bagoly, a kormorán, a vöcsök, az ibisz, a pelikán, a fehér keselyű, a gólya, a különféle gémek, a búbos banka, a denevér” (Lev 11,12–19).

A denevér természetesen (repülő) emlős, de az ószövetségi zsidók ezt nem tudták, ezért találjuk meg a tisztátalan madarak között. Tisztátalan volta érthető: gyakran előfordul, hogy betegségeket terjeszt, ezért kesztyű nélkül nem érdemes megfogni.

Mintegy 750 fajuk ismert, csaknem az egész Földön megtalálhatók. (Új-Zélandon az egyedüli őshonos emlősök, az ember érkezése előtt semmilyen más emlős nem élt a két fő szigeten és a kisebb szigeteken.) Elülső végtagjuk ujjai megnyúltak. Az ujjak között, valamint a törzs és a hátsó végtagjuk között – egyes fajoknál a farokig terjedően – csupasz, idegekkel dúsan átszőtt bőrhártya feszül, ennek használatával tudnak repülni. Tapintásuk, szaglásuk, hallásuk igen jó. Repülés közben ultrahangokat bocsátanak ki, s a visszavert hangokat érzékelve nagy biztonsággal tájékozódnak a sötétben. Legtöbbjük rovarokkal táplálkozik, de vannak gyümölcssevők, vérszívók, halakkal, gyíkokkal táplálkozóak is. Legtöbb fajuk szürkületkor vadászik, nappalra sötét helyekre (barlangok, odúk stb.) húzódnak vissza. Hideg tájakon téli álmot alusznak. Ilyenkor 12 °C-fokra hűl a testük, szívük percenként egyet dobban. Tavasszal párzanak, május-júniusban egy-két szaporulatuk van. Az anya az emlőbimbójára kapaszkodó kicsinyeit kifejlődésükig magával hordozza. A Szentföldön 33 kisebb-nagyobb fajuk ismert.

Hogy is van ez? Reformátusként lelkes görögkatolikus vagy?

A Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola diákjaként találkoztam a görögkatolikus vallással. A közösség, a közeg, a templom hangulata, a tömjén illata, az énekek dallama megfogott, magával ragadott, és azóta egyre erősebben vonz. Hatodikos koromban a Szent Miklós-székesegyházban vecsernyén vettem részt, amin a kispapok énekeltek. Mélyen megérintett, hogy így is lehet dicsérni Istent. Az az élmény megváltoztatta bennem valamit, és attól fogva „tösgyökeres” görögkatolikus lettem.

Nem volt furcsa, hogy a szertartást a híveknek háttal végzi a pap?

Így legalább nem veszi észre, ha szégyenszemre elkészünk... (Nevet.) Viccet félretéve, inkább úgy érzem, a pap – aki közvetítő Isten és ember között –, még inkább részesévé válik a közösség imádságának, vezeti azt, és nem a Szentségnek fordít hátat.

Miben nyilvánul meg, hogy „tösgyökeres” görögkatolikus vagy?

Ha csak tehetem, részt veszek a szertartásokon. Ministrálok, ha kell, kántorizálok, és közben egyre jobban mélyülök el liturgikus dallamvilágunkban, illetve magában a görögkatolikuságban. Szeretnék „hivatalosan” is görögkatolikus lenni, ezért ha minden jól megy, jövőre katolizálok. Az ehhez vezető úton segítségemre van Véghseőné Papp Zsuzsa tanárnő és Ignác Gyuszi atya.

KIRÁLY ANDRÁS

A görögkatolikus liturgikus-ének- és hittanverseny református győztese

NEM ELÍRÁS, APÁTI NÁNDOR ÉKES PÉLDÁJA A SZENTLÉLEK KIFÜRKÉSZHETETLEN ÚTJAINAK ÉS KELETI RÍTUSUNK, LELKISÉGÜNK EREJÉNEK. A NYÍREGYHÁZI FIATALEMBER REFORMÁTUS LÉTÉRE – HA TANULMÁNYAI ENGEDIK – HÉTKÖZNAP IS VECSERNYÉRE ÉS UTRENYÉRE JÁR, MINISTRÁL, KÁNTORIZÁL, – ÉS GÖRÖGKATOLIKUS PAPNAK KÉSZÜL.

Mit szólnak ehhez a szüleid?

Nem próbáltak lebeszélni róla, maguk is eljönnek velem időnként a Szent Liturgiára. Azt mondták, ha itt érzem magam otthon, ez az én utam, akkor támogatnak benne.

Milyen út vezetett az énekverseny megnyeréséig?

Hatodikos koromban nem csak a rítus, de a dallamvilág iránt is komolyabban kezdtem érdeklődni. Sokat olvastam, gyakoroltam, hogy megismerjem a szertartások dallamait, és tagja lettem az iskola kórusának is. A Jóisten jó hanggal áldott meg, a Szentlélek kiterjesztette rám kegyelmét, így szép lassan alaposan megtanultam liturgikus énekeinket, dallamainkat. Részt vettem liturgikus zenei táborban is, most pedig abban a kegyelemben volt részem, hogy holtversenyben arany minősítést kaptam az országos versenyen. (Nándi a csapatával két nappal később az országos hittanversenyt is megnyerte – a szerk.)

Reformátusként is ilyen aktívan vettél részt az egyház életében?

A reformátusoknál főleg az Igén van a hangsúly, a gyermekek nem olyan aktív részesei a szertartásnak, mint például egy Szent Liturgián, ahol végig tudnak énekelni, lekötöti őket az ikonosztácion, a mozgás. Jártam templomba, de nem rendszeresen.

Mire vágysz leginkább?

Elsős koromban már papnak öltöztem farsangon, gyerekként gyakran „miséztem” otthon, és régóta azt érzem, hogy a Jóisten munkatársának hívott. Ha megsegít, akkor szeretnék a munkatársa lenni: szeretnék pap lenni.

„A liturgikusének-versenyen Nándi a legidősebbek között szerepelt, ahol liturgiáinkon ritkán használt, nehéz dallamok éneklése volt a feladat. A többi határozott fellépésű, erőteljes hangú fiatal mellett az ő előadásának inkább különös érzékenysége, szöveg- és dallamformálásának egysége, imádságos lelkülete győzött meg minket.”

/Királyné Kocsis Magdolna, a IV. korcsoport zsűrijének tagja/

A keleti keresztény egyházak I.

A Jézus Krisztus utáni első évtizedek

Keleti keresztény egyházaknak hívjuk a Római Birodalom keleti felében kialakult, apostoli eredetű egyházakat. Az apostolok Krisztus világos üzenetét követve – „menjete és tegyetek tanítványommá minden népet” (Mt 28,19) – beutazták az általuk ismert világot (Mediterráneum, Közel-Kelet), hogy terjesszék az evangéliumot. A kereszténység öt fő központja Jeruzsálem, Antióchia, Alexandria, Róma és Byzantium lett. Krisztus követőit először Antióchiában nevezték keresztényeknek (ApCsel 11,26), emellett Nazarénusoknak is hívták őket (ApCsel 24,5).

Pünkösöd után az apostolok a Szentlélektől megerősödve (ApCsel 2, 1–4) széledtek szét az evangéliumot terjeszteni. (Ezt az időszakot követhetjük nyomon az Apostolok Cselekedeteiben.) Kr. u. 49-ben Jeruzsálemben gyűltek össze az apostolok (ApCsel 15 és Gal 2), hogy megvitassák: az üdvösséghez szükséges-e a körülmetélés, vagyis a mózesi törvények betartása. A gyűlésen jelen

vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötssz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva”. Péter térítő útjai alatt ifjabb Jakab apostol veszi át a jeruzsálemi keresztények vezetését.

Péter Palesztinában, északabbra Antióchiában (ma Antakya, Törökország) – aminek első püspöke lett – és Rómában térített. András, az elsőként elhívott apostol, Péter (Simon) testvére Byzantiumban térített, a Fekete-tengertől délre, a mai Törökország északi részén, északabbra Örményországban, és a mai Kurdisztán területén, valamint a szkíták között és Thrákiában. A görög Pátra városában halt vértanúhalált. János – az egyetlen a tizenkettő közül, aki nem halt vértanúhalált – Efezusban és a mai Törökország nyugati partvidékén térített. Fülöp a mai Törökország nyugati területén működött, Bertalan Itáliában és valószínűleg Örményországban hirdette az igét, Tamás és Bertalan a hagyomány szerint Pakisztán, India és Dél-Kína térségéig is eljutott. Máté Egyiptomban és a mai Törökország területén, Pál apostol pedig az egész Földközi-

Nagy Konstantin

tenger partvidékén térített, Palesztinától Cipruson és Máltán át Szicíliaig, Rómában és az Égei-tenger teljes partvidékén. Krisztus halála után 60-70 évvel a kereszténység megszilárdult a Földközi-tenger partvidékén és a Mediterráneumban. Ez a térség tehát a kereszténység bölcsője.

A római császárok és a kereszténység

A korai kereszténység a Római Birodalom területén létezett, s mint ilyen, teljes mértékben ki volt téve a római császárok önkényének, törvényeinek. A Krisztus mennybemenetele utáni három évszázadban,

volt Pál és Barnabás apostol is. Megegyeztek abban, hogy nem a törvény tesz igazzá valakit, hanem a Krisztusba vetett hit. Ezt a gyűlést az első apostoli, vagy jeruzsálemi zsinat néven szoktuk emlegetni.

Máté evangéliumában olvashatjuk (Mt 16,18–20), amint Krisztus az egyház fejévé választja Pétert: „Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem

Első keresztény diaszpórák

kisebbségi nagyobb hullámokban kegyetlenül üldözték a keresztényeket, kínhaláluk valószínű városi szenzációnak számított az amfiteátrumokban. A véráztatta évszázadoknak a 313-ban Constantinus és Licinius társcaeszárok által kiadott türelmi rendelet (mediolanumi/milánói ediktum) vetett véget, melyben szabad vallásgyakorlást biztosítottak a birodalom minden lakosának. Constantinus (Nagy Konstantin) egyeduralkodóvá válása után, 330-ban Bzantinumban helyezte a birodalom központját, és magáról nevezte el (Constantinopolis) a várost. Iulianus császár (355-360) megnyirbálta a keresztények jogait és kihasználta a köztük támadt teológiai vitákat. (Ezekben az évtizedekben terjedt el ugyanis az arianizmus.)

Az apostoli atyák és az első írásos emlékek

Theodosius császár 380-ban államvallássá tette a kereszténységet. A keresztény egyház befolyását bizonyítja, hogy – miután egy lázadást követően egy thesszaloniki település teljes lakosságát lemészároltatta a császár – Szent Ambrus püspök megtiltotta a császárnak, hogy belépjen a templomba, vagy szentséghez járuljon, amíg nyilvános bűnbánatot nem tart. A császár ezt megtette 390 karácsonyán Milánóban. Theodosius halálos ágyán két fia közt kettéosztotta a birodalmat nyugati és keleti birodalomra. Ez a kettéosztottság merőben meghatározta a kereszténység további sorsát is.

Jézus Krisztustól és az apostoli atyáktól szájhagyomány útján terjedt el az evangélium, abban az időben a luxuscikknek számító papiruszra való írás csak a kiváltságosoknak adatott meg. Az egyház eme, legkorábbi idejéből azonban írásos emlékeink is vannak, az apostolokat még ismerhető vagy velük kortárs írók, vagyis az apostoli atyák révén. Ők Antióchiai Szent Ignác vértanú (aki először használta a katolikus egyház kifejezést és a püspök-pap-diakónus hármashierarchiát), Római szent Kelemen vértanú püspök. Ide tartoznak legértékesebb írásos emlékünknél, a görög nyelvű Didakhé (A tizenkét apostol tanítása) szerzői is, akik az 1-2. században, Szíriában keletkezett írásban összefoglalják a keresztény gyülekezetek szertartásait, az egyház fegyelmét, szervezetét, erkölcsi tanítását. Az írást később latin, szír, kopt és etióp fordításban is megtalálták. A Didakhéból tudjuk, hogy már a Krisztust követő évtizedekben elterjedt az utolsó vacsora emlékezete, vagyis a liturgia ihgihirdetéssel és áldozással, a Krisztus által

Keresztényüldözés

a hegyi beszédben tanított Miatyánk (Mt 6, 9–13), a hitvallás és a keresztelés. A hitvallásnak a 3. századból Szent Iréneusz, Szent Ciprián és Tertullianus révén már írásbeli nyoma is van. A liturgia menetét Hitvalló Szent Jusztinosz vértanú egyházatyja (103–166) is leírja egyik ránk maradt apologetikájában (hitvédelmi írás). Ő használta először írásban az eukharisztia szót is. Szent Iréneusz 200 körül vértanúhalált halt lugdunumi (ma Lyon) püspök összeállította az egyház szent iratainak listáját (kánonját.) A 2-4. századi egyházatyáktól számos, a kereszténységet, a liturgiát leíró, magyarázó és védelmező írás maradt ránk, melyek amellyel, hogy egyedülállóan fontos és értékes írásai az ősegyháznak, határozott képet festenek a keresztények közötti tradicionális és teológiai ellentétéről is. A teljesség igénye nélkül meg kell említenünk Antióchiai Szent Ignác, Szent Iréneusz, Szmirnai Szent Polikárp, Római Szent Kelemen, Karthágói Szent Ciprián, Karthágói Tertullianus, Római Szent Hippolitosz, Alexandriai Szent Kelemen, Origenész, Alexandriai Szent

Atanáz, Nagy Szent Bazil, Nazianzi Szent Gergely, Nüsszai Szent Gergely, Szent Ágoston, Szent Ambrus, Szent Jeromos, Hitvalló Szent Maximosz, Aranyszájú Szent János és Damaszkuszi Szent János munkáit. Az Újszövetség 27 könyvét, kánonját a 397-es karthágói zsinaton határozták meg. Szent Jeromos 384-ben latinra fordította az Újszövetséget, 405-ben pedig az Ószövetséget. Ezt a fordítást nevezzük Vulgatának. Ez a fordítás lett a nyugati kereszténység Bibliája egészen a reformáció megjelenéséig.

Hitviták, téveszmék

A keresztények közötti viták már a Krisztus utáni években megjelentek: kell-e körülmetélkedni az üdvösséghez? Egyformán keresztények a megkeresztelkedett zsidók és a megkeresztelkedett pogányok? Van-e különbség megkeresztelkedett farizeus és megkeresztelkedett „hétköznapi” zsidó között? Kitől származik a Szentlélek? Jézus Krisztus Isten is és ember is, vagy csak

Apostoli atyák

Isten? Hány személy lakozik Krisztusban? Járulhatnak-e szentségekhez az eretnokségből visszatérő keresztények? Szeplőtelenül fogantatott-e Jézus Krisztus? Ilyen és hasonló kérdések, viták mentén alakultak a kereszténységen belül különböző, eretnek nézetek, tanok, csoportok. Az ebioniták tagadták Krisztus öröktől való létét, istenségét és szeplőtelen fogadását, a gnoszticizmus a keleti filozófiák bölcselét próbálta beépíteni a keresztény hitrendszerbe, követői szerint a szent tudás üdvözítő, Krisztus emberi léte és szenvedése nem valóságos volt, csak látszólagos. A markionisták szerint az Ószövetség teremtő istene véges, haragos, – vagyis az ördög – sanyarú, hibás világot teremtett, ezért nem azonos Krisztus Atyjával, Krisztus pedig nem messiás, hanem a tiszta, jóindulatú Isten küldötte, akinek teste csak látszatterest volt, és nem halt meg a kereszten. A montanisták egy aszketikus, világ végét váró szekta volt, mely elvetette a püspökség intézményét és az akkoriban kialakuló liturgiát. A priscillianusok, szabellianusok a dogma nélküli kereszténységet hirdették, modalista felfogásuk tagadja a Szentháromságot, az Istenen belüli háromság az egy és önmagával teljesen azonos Istennek pusztán három különböző megnyilvánulási mód-

ja. Az erőszakról sem visszariadó észak-afrikai donatisták úgy tartották, hogy az igaz hit őrzője csakis Africa provincia, az egyház püspökeit nem ismerték el, és saját püspököket állítottak. Az adopcianizmus szerint Jézus Krisztus nem isten, csak ember, akit az Isten érdemeiért fiává fogadott, (Mt 3,17), tehát az Isten Fia kifejezés csak megtisztelő cím. A monofiziták szerint Krisztusnak csak egy, isteni lényege van, mely magába szívta az emberi természetet, mintegy keveredve vele. Az ariánusok szerint Krisztus Isten teremtménye, az atyával nem egylényegű, csak hasonló lényegű ember (homoiousion), a monothelétizmus azt hirdette, hogy Krisztusnak két természete van ugyan, de csak isteni akarata, a doketizmus szerint pedig Krisztus csak Isten, és nem is öltött valóságos testet, nem szenvedett kereszthalált, mindez csak látszat volt.

A teológiai tanok megfogalmazását és az ebből eredő vitákat csak nehezítette a Mediterráneumban használt nyelvek sokasága. Egy bizonyos jelentésre akár több szava is volt egyes nyelveknek (főleg a görögnek), ráadásul a keresztények görög, arámi, arab nyelvterületen éltek egyszerre, ahol mindenki a saját nyelvén használta a liturgiát és az imádságokat. Előfordult tehát, hogy a hitviták, kiközösítések nem krisztológiai tanok miatt történtek, hanem azért, mert félreértették egymást. „Nem azért szakítottunk valójában, mert te rosszul mondtad, hanem azért, mert én úgy gondoltam, hogy te rosszul mondtad – foglalhatnánk össze röviden.

Egy másik, az egyház egységét megpecsételő kérdés volt, hogy élvez-e elsőséget a római püspök a többi püspök között. Ez a kérdés az évszázadok alatt lassan egyre erősödött.

Egyetemes zsinatok

Nagy Konstantin császár 325-ben összehívta az első egyetemes zsinatot a különböző nézetek tisztázása érdekében Nikaiába (nikaiai/níceai zsinat), mely Arius tanaival szemben kimondta, hogy Krisztus egylényegű (homousion) az Atyával. Ekkor állapították meg a húsvét naptári időpontját is, és megfogalmazták a hitvallást. 381-ben Theodosius összehívására Konstantinápolyban ülésezett a második egyetemes zsinat (melyen csak keleti püspökök vettek részt, mert a nyugatiak az év folyamán Riminiben üléseztek, így egyetemes jellegét is csak 451-ben ismerték el), melyen kibővítették a nikaiai hitvallást és végleg elítélték az arianizmust. A birodalom két központja, Róma

és Konstantinápoly politikai és vallási rivalizálását mutatja, hogy a 2. zsinaton közvetlen a római püspök után említik a konstantinápolyi pátriárkát a tekintélyi rangsorban, a következő zsinatokon azonban már vele egyenrangúvá nyilvánítják. Nesztóriosz konstantinápolyi pátriárka azt a nézetet vallotta és terjesztette, hogy Szűz Mária emberi testet szült, akiben ugyan bent volt az isteni személy, de ezért Theotokosz helyett Krisztotokosznak nevezte. Vádlói szerint túlságosan elkülönítette Krisztusban az isteni és az emberi személyt, a Krisztusban lévő két természet ugyanis egy személyt alkot az egyetemes tanítás szerint (valóságos Isten és valóságos ember). Tanainak megvitatására 431-ben zsinatot hívtak össze Ephesusban, ahol tettelegességgig fajuló éles viták után elítélték és száműzték, és kinyilvánították Szűz Mária istenanyaságát. A nesztóriánus keresztények keletre kényszerültek, a mai Szíria, Irán, Irak, Grúzia, Örményország és India területén térítettek. Őket hívjuk asszír keleti egyháznak. Húsz évvel később, 451-

A niceai zsinat

Az egyházszakadás Jehan Georges Vibert 1874-es festményén

ben Khalkedónban ült össze a zsinat, mely elítélte a monofizita tanokat, melyek eltúlozták az ephezuszi hitvallásban megerősített dogmát. A monofiziták szerint Krisztusban az isteni természet magába szíjva az emberi természetet, tehát ő egy isteni személy, de csak isteni természete van. A zsinat továbbá a rómaival egyenrangúvá nyilvánította a konstantinápolyi pátriárka tekintélyét (mely cikkelyt a pápa természetesen nem ismert el). Eközben, 476-ban az egyre zsugorodó Nyugatrómai Birodalom megszűnt létezni: a kiskorú császárt megfosztották tisztségétől, az uralkodói jelvényeket Konstantinápolyba küldték, mellyel a római püspök császári hatalomból fakadó elsőbbsége egyszeriben megszűnt. Az 553-as, 2. konstantinápolyi zsinaton ismét a nesztoriánus tanokat ítélték el, a 680-as, 3. konstantinápolyi zsinaton a monotheleita tanokat, a 787-es 2. nikaiai zsinaton pedig kinyilvánították és visszaállították az ikonok tiszteletét, melyeket mintegy száz éven át császári rendeletre üldöztek és romboltak.

Ez volt az egyház utolsó egyetemes zsinata, vagyis amin a keleti és nyugati püspökök egyaránt részt vettek.

A nagy egyházszakadás

A zsinatokból olyan kép rajzolódik ki, mely világosan mutatja a nyugati és keleti kereszténység közötti egyre nagyobb távolságot, Konstantinápoly és Róma egyházpolitikai, egyházkormányzati versengését. Konstantinápolyban, és velük egyetértésben a másik három keleti pátriárkai központban (Antióchia, Alexandria, Jeruzsálem) úgy gondolták, hogy továbbra is egyenrangú az öt központ, az öt pátriárka, Rómának nincs központi hatalma. Alexandria, Antióchia és Jeruzsálem arabok általi elfoglalása után pedig még inkább fölértékelődött Konstantinápoly szerepe. A római pápa viszont igyekezett egyre jobban mindenre kiterjeszteni egyházkormányzati hatalmát. Ez leginkább abban nyilvánult meg, hogy ő nevezte

ki a keleti püspököket. A konstantinápolyi császári hatalom is beleszólt az egyházkormányzati ügyekbe, nem egyszer az uralkodó hívta össze a zsinatot, vagy kényszerítette (foglyul ejtés árán is) erre a pápát. A császár úgy tekintett magára, mint a keleti egyház fejére. A távolodást tovább erősítette, hogy nyugaton a latin, keleten a görög és helyi nyelveket használták a liturgiában, és jelentős szertartásbeli különbségek is kialakultak.

Tovább erősítette a különbségeket a filioque-kérdés. A 4-5. századtól kezdtek nyugaton különböző eretneknek nyilvánított nézetek miatt tanítani a Szentháromság megbonthatatlan egységét és egyenrangúságát, melyet úgy fejeztek ki, hogy azt mondták: a Szentlélek az Atyától és a Fiútól származik. Ez a származás azonban nem rangsort fejez ki, hanem egyenrangúságot, hangsúlyozva Krisztus istenségét és az Atyával való egységét. Nyugaton, az Ibériai-félszigeten virágzó arianizmus térnyerése miatt (szerintük Krisztus csak teremtmény, az Atyával hasonló lényegű) az 589-es toledói zsinaton bevették a filioque betoldást a hitvallásba, mely újabb ellenkezést váltott ki keleten. További ellentétet okozott a Balkán, Dél-Itália és Szicília egyházkormányzati kérdése is, melyeket mind a nyugati, mind a keleti egyház magáénak követelt. (Érdekes eredménye ennek az italo-albán egyház, mely rítusában keleti, de mindvégig hű maradt Rómához.) Újabb ellentétet szított a pápai és császári hatalom vetekedése. 858-ban Ignatiosz konstantinápolyi pátriárka nem volt hajlandó megáldoztatni a császár ügyintézőjét annak vérfertőző kapcsolata miatt. III. Mihály császár erre új főpapot nevezett ki, Phótioszt, ám I. Miklós pápa megerősítette tisztségében Ignatioszt. Phótiosz erre kiközösítette és eretneknek nyilvánította a pápát 867-ben. Ez a szakadás a kiátkozás 880-as visszavonásáig tartott, ám a két egyház kapcsolata ezután sem javult. Dél-Itáliát elfoglalták a normannok, akik a latin kereszténységet kezdték terjeszteni az addig keleti rítusú vidéken. Kerullariosz

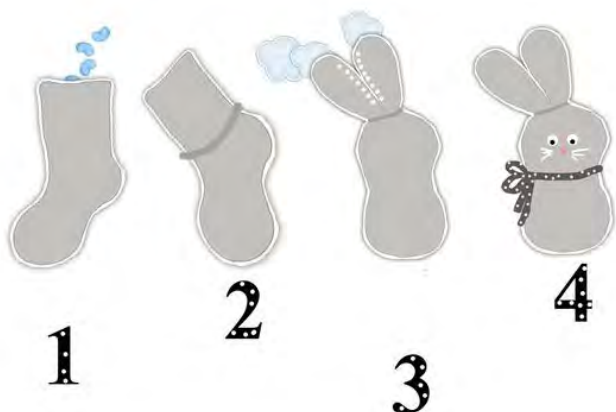
konstantinápolyi pátriárka ezért tárgyalást kezdeményezett IX. Leó pápával. A pápa követei 1054-ben meg is érkeztek a császárvárosba, ám a szerintük hideg fogadtatás miatt elviharoztak. A pátriárka azt nehezményezte, hogy a pápai levél föl volt bontva, és annak olvasása előtt tartalmát görög nyelven közölték a városban. A küldötteket szélhámosnak nevezte és nem vett róluk tudomást. Időközben meghalt a pápa, a küldöttség így illegitimé vált, ám a küldöttek erről nem vettek tudomást. A pátriárka bezáratta a latin rítusú templomokat, mire július 16-án, a szombat délutáni Szent Liturgia alatt a pápai küldöttség berontott az Hagia Szofiába (ejtsd: aia szófia), és az oltárra helyezte a Kerullarioszt kiközösítő bullát. Válaszul a pátriárka is kiközösítette a küldöttséget, akiknek úgy kellett elmenekülni a városból. A császár nem foglalt állást, ám az antióchiai pátriárkát kivéve minden keleti püspök Kerullarioszt támogatta. Sze mélyeskedő, sértődöttségből adódó viták vezettek a keleti és nyugati kereszténység legnagyobb szakadásához, melyet az évszázadok során több alkalommal is próbáltak helyrehozni, sikertelenül. A kereszténység dogmatikus, teológiai, nyelvi, politikai és földrajzi értelemben is két nagy részre szakadt, melyet súlyosbított a negyedik kereszties hadjárat, mely során a kereszties lovagok elfoglalták, földülták és kegyetlenkedések közepette kifosztották Konstantinápolyt. Noha az 1274-es II. lyoni, és az 1439-es bázeli-ferrara-firenzei zsinaton kimondták a két egyház egyesülését, a keleti egyház visszautasította ezek elismerését. 1596-ban, a breszti unióban a lengyel-litván királyság püspökeinek nagy része egységre lépett a pápával, megalapítva a kijevi metropolitát. Az uniót aztán számos másik követte, közte az 1646-os ungvári unió, mely a magyar görögkatolikusság létezésének első mérföldköve, de ezekről majd a következő részekben olvashatunk.

Foglalkoztatók

Zokninyszi

Hozzávalók: egy fél pár zokni, rizskása vagy köleskása, olló, szalag vagy madzag, filctoll

Elkészítés: A zokniba beletöltjük a rizst vagy a kölest, de nem túl szorosan. Elkötjük a szárát, ez lesz a nyuszi füle: ollóval hosszanti irányban a szárát két egyenlő részre vágjuk, szépen megigazítjuk,

le is hajthatjuk, mintha kajla lenne a nyuszi füle. Körülbelül a test közepétől kicsivel feljebb, szintén elkötözzük a zoknit, ez lesz a nyaka, a fejét kissé gömbölydedre formázzuk, és szalagot kötünk a nyakába. Filctollal orrot, szemeket, akár bajuszt is rajzolhatunk rá. Díszítheti a húsvéti asztalt, de jó asztali bábjáték kelléke is lehet! Jó szórakozást!

Virágbokrok

Hozzávalók: színes papír (1/2 A4-es lap) zöld, piros, sárga, fehér színekben; olló, ceruza, ragasztó

Elkészítés: az A4-es lap feléből legyezőt hajtogatunk (szélesebb irányban), felénél kettéhajtogatjuk, és az egymáshoz simuló oldalakat összeragasztjuk – ez lesz a bokor. A színes lapokra virágfejeket rajzolunk: a pirosra és a sárgára tulipánt, a fehérre hóvirágot (természetesen más tavaszi virágokat is lehet rajzolni). A virágfejeket kivágjuk, majd ráragasztjuk a zöld „legyező” oldalára, tetejére, saját elképzelés szerint.

Alkalmazhatjuk asztaldíszként és lebegő szobadíszként is. Sőt, ha egy kettéhajtott rajzlap belső felületéhez ragasztjuk a „bokor” külső oldalait, képeslap is lehet belőle.

Játékkuckó

Ki vagyok én?

Ez egy kitalálós játék, melyben egy mese vagy vers szereplőjét kell felismerni. A játékhoz legfeljebb egy mesekönyv vagy versgyűjtemény szükséges.

Válasszuk ki, ki lesz a rejtvényadó. A kiválasztott játékos mond egy mondatnyi terjedelmű információt a kitalálendő mese- vagy versszereplőről. A többieknek ez alapján kell megpróbálniuk rájönni, kiről van szó. Pl.: „Szeretem a mézet”. Ha ennyiből senki nem jön rá, jöhet a következő segítség: „Egyik legjobb barátom egy tigris”. Aki kitalálja, kiről van szó, az kap pontot.

Játszhatjuk úgy is, hogy aki egy segítség alapján rájön a megfejtésre, az például 5 pontot kap. Ha 2 segítségre volt szüksége, akkor 4 pontot, és így tovább.

Állat(i) párkereső

Gondolatok-e már arra, hogy Noé és állatai mivel töltötték idejüket a bárkában? Ebből a játékból megtudhatjátok.

A játékvezető mindenkinek kioszt egy állatnevet vagy egy állatot ábrázoló képet. Ezek mindegyikéből kettő van. Lehetnek ritka állatok, olyanok is, amelyeket kipusztulás fenyeget. Ha könnyíteni akarunk, akkor pedig olyan állatokat válasszunk, amelyeket könnyű felismerni mozgásukról, hangjukról stb. Minden állatnévből kettő azonos van. A feladat az, hogy mindenki megtalálja a párját. Adott jelre indulunk társunk keresésére, immáron állattá változva. Tehát úgy mozgunk, olyan hangot adunk ki, amely fajtánkra jellemző. Csak mozgással, hangadás nélkül utánozzuk az állatot. Ha ketten úgy érzik, hogy egymásra találtak, akkor a játékvezetőhöz mennek, és ő eldönti, ajánlatos-e a párosításuk. Ismerkedésre, táncnál összepárosításra is alkalmas ez a játék.

Tányértalpas

Legjobban a szabadban játszható ez a játék.

A farkason és a bárányon kívül mindenki kezét fog, és egy nagy kört alkot. A farkas a körön kívül áll, a bárány belül. A kört alkotó gyerekek elkezdnek sétálni, és az alábbi mondókat ismételtetik:

*Tányértalpas, lompos farkas,
Huss el innen, huss, huss, huss!
Nem engedjük a báránykát,
Fuss el innen, fuss, fuss, fuss!*

A mondóka végén a farkasnak be kell jutnia a körbe, amit persze a körben állók igyekeznek megakadályozni. Ha sikerül a farkasnak bejutnia, a gyerekek a báránynak iparkodnak segíteni úgy, hogy az kimenekülhessen a körből. Amikor a farkas elkapja a bárányt, új szereplőket választunk, és újra indulhat a játék.

Találós kérdések

Amikor a világ éled,
kizöldülnek mezők, rétek.
Bimbó nyílik,
rügy kipattan,
hancúroznak a szabadban. (tavasz)

Nyolc betűből állok,
de tagom csak három,
pihen akkor minden ember,
téli úgy, mint nyáron.
Első tagom hasznos ásvány,
ebből készül zár és csákány.
Második tagom, ha veszed,
varga kis szerszámát leled.
Harmadik tagom ragyogó égitest,
míg el nem tűnik, a földön nincsen est. (vasárnap)

Úton megyen, nem poroz,
vízen megyen, nem csobog,
nádton megyen, nem suhog,
sáson megyen, nem susog,
eső éri, nem ázik,
ha fagy éri fázik. (napsugár)

Tavasszal tér vissza,
ereszünk lakója,
fészket igazítja. (fecske)

Úton megyen, meg nem áll,
földön fekszik, fel nem áll,
hanyatt fekszik, úgy szalad,
erdőn, völgyön át halad,
ágazik, bogazik,
mégsem levelezik. (folyó)

Bokrok alján meghúzódok,
Kerek levél mögé bújok.
Lila szirmaim kibontom,
Elárul majd az illatom. (ibolya)

Versek

Weinrauch Katalin

MÁJUSTÓL BÚCSÚZVA

Illatból szőtt fátlyát
lebegteti Május,
letelt az ideje,
holnap jön Június...
Elbúcsúzik tőlünk
tavasz legszebb hava,
akác, bodza, jázmin
volt kedvenc illata:
balzsamos illatból
készült Május fátyla,
palástként borult rá
Szűzanya vállára.
Tavasz királynője
Május – mikor elmegy –,
lába alá szöve
virágokból szőnyeg.
Szépséges emléke
helyet kap szívünkben:
fényesen sugaraz
egész életünkben.
Velünk marad más is:
madárdal és illat,
az esti harangszó,
mely imára biztat.

FELTÁMADÁS ÜNNEPÉN

Örömhírral járok én:
Olyan, mint a mi Megváltónk
Nem járt még a Föld színén.
Nagy kő fedte bár a sírt,
Asszonycsapat csendben sírt,
Megnyílt sírből égi angyal
Zengte szét a drága hírt:
Ne féljete, higgyetek!
Örvendezzen szívetek!
Isten Fia feltámadott,
Győzött sír és gyász felett.
Hálás szívvel áldom Őt,
Ő készíti a jövőt,
Ő az élet és a béke,
Fáradt szívek menedéke.
Ha eljön, és feltámadunk,
Mindörökké áldjuk Őt!

Mese

ZELK ZOLTÁN

Tavaszi mese

Szellőcske a tengeren túlról jött; együtt szállt a felhőkkel. A hosszú úton barátságot is kötöttek egymással, és sok mindenről elbeszélgettek.

– En megöntözöm a göröngyös földet – mondta a felhő. – Várnak is már az emberek.

– Hát még engem! – dicsekedett a kis Szellőcske. – Nagy öröm az én érkezésem. Mert én üzenetet hozok a fecskéktől meg a gólyáktól!

Így beszélgetve röpködtek át a hegyeket, völgyeket. Amikor az első faluhoz értek, elbúcsúztak egymástól.

– Ki-ki a maga dolgára – mondta a felhő méltóságosan, s már suhant is a mezők felé.

– Sok szerencsét! – kiáltott utána Szellőcske.

Amint egyedül maradt, elgondolkozott: kihez is menjen előbb? Az ereszaljához vagy a kéményhez? Mert a gólya is, a fecske is megígértette vele, hogy az ő otthonát keresi fel előbb. Míg így töprengett, egyszerre csak egy kéményt vett észre.

– Ha már itt vagyok a kéménynél – gondolta magában –, hozzá megyek előbb.

Oda is szállt tüstént. Szép jó reggelt kívánt, s elmesélte, milyen messziről jött, s hogy üzenetet hozott a gólyától. Elbúslakodott a kémény.

– Jaj, ne szomoríts, nem tudod, milyen beteg vagyok, alig állok a lábamon. Nemsokára lebontanak, s a gólya hiába keres engem.

Olyan szomorú volt, hogy Szellőcskének kellett vigasztalnia:

– Ne búsulj, majd én elmesélem a gólyának, milyen jó szívvel vagy hozzá.

Föl is vidult a kémény, mert hirtelen eszébe jutott valami:

– Van a gazdámnak egy nagy kertje a falu végén, van abban egy óriási szénakazal. Mondd meg a gólyának, telepedjen oda. És gondoljon néha rám is – tette hozzá sóhajtván.

Szellőcske megszímogatta a kéményt és továbbrepült. Egy kopott kis ereszaljánál megállt. – Ez lesz az – gondolta –, a fecske

úgy magyarázta, hogy előtte egy diófa, mögötte egy eperfa.

Odaköszönt hát az ereszaljának.

– Honnan jössz, Szellőcske? – kérdezte az tőle.

– Találd ki!

– Tán valami örömhírt hozol, hogy olyan víg vagy?

– Azt én!

– Bajosan hozhatsz már nekem örömhírt. Öreg vagyok és beteg, nemsokára összedülök.

– Pedig a fecske üzent néked. Azt üzeni, hogy útban van hazafelé, s alig várja, hogy láthasson téged.

Szomorú lett erre az ereszalja.

– Nem érem én már azt meg – sóhajtott. – De várj csak! Átszóllok a testvéremnek, az sokkal fiatalabb nálam, s mindig azon búsul, hogy sose volt még fecskelakója. Ott aztán olyan szállása lesz, hogy csak no!

Úgy is lett. A szomszédban egy szép kis új ház fehérlett ki az udvarból, frissen volt meszelve, s az ablakdeszka meg az ereszalja szép zöldre festve.

– Akarsz-e fecskelakókat? – kiáltott át az öreg ereszalja.

– Hogyne akarnék! – örvendezett a fiatal, és vele örült a kerítés melletti bodzabokor is.

– Jönnék a fecskék, jönnék a fecskék... – susogta vékony kis gallyaival boldogan.

Nem volt már szomorú az öreg ereszalja sem. Örült ő is, hogy a szomszédból áthalatszik majd a fecske csicsérgése, s mégsem lesz olyan elhagyott öregségében. De örült a diófa s az eperfa is, hogy mégiscsak fecske hintázik az ágaikon.

– Látod, Szellőcske – mondta most az öreg ereszalja –, nem hiába hoztál hát üzenetet. Menj a fecske elé, s mondd meg neki: siessen, hozza magával a tavaszt és a nap-sugarat, mindnyájan tárt karokkal várjuk.

Szellőcske megszímogatta az öreg ereszalját, megszímogatta a fákat is, aztán nekilendült a levegőnek. Meg se állt, amíg a fecskével nem találkozott, s aztán együtt szállt vele hazafelé.

Vidámabb lett az élet mindenütt, örültek kertek és ligetek, s többet mosolyogtak az emberek is.

Támogatókat keresünk!

A Kárpátaljai Magyar Görögkatolikus Ifjúsági Szervezet (GISZ)
a 2022-es évben is meghirdette a Szent Margit Programot.

A PROGRAM CÉLJA:

A Szent Margit Program célja, hogy összekösse a Kárpát-medence, illetve a világ magyarságának jó szándékú támogatóit általános- és középiskolás gyerekekkel, ezáltal előmozdítsa a támogatott gyerekek tanulmányi eredményeit, hitbéli életét, valamint a magyar közösség életében való szerepvállalását.

*A jelenlegi nehéz helyzetben különösen fontos
az itt élő fiatalok mindennemű segítése.*

A TÁMOGATÁS MÓDJA:

A programban támogatóként bárki részt vehet, aki vállalja annak kötelezettségét, hogy egy féléven keresztül (6 hónap) havi fix 10 euróval támogat egy gyermeket. A GISZ Kárpátalja szerte egy jelentős adatbázist állított fel a támogatásra rászoruló gyermekekről. Az adatbázisban szereplő adatok alapján a támogató dönti el, hogy kit szeretne támogatni. A támogatás összegét lehetőség van készpénzben, illetve banki átutalás formájában – egy összegben vagy kéthavonta – eljuttatni a GISZ számára.

- ❖ A GISZ ezt az összeget eljuttatja a kiválasztott gyerekeknek.
- ❖ A támogatott egy átvételi elismervény aláírásával tanúsítja, hogy megkapta az összeget.
- ❖ Amennyiben a támogató igényt tart rá – a GISZ-en keresztül – felveheti a kapcsolatot a támogatottal, levelezés által.
- ❖ A program befejezése után a támogató dönt, hogy tovább szeretné-e támogatni a kiválasztott gyereket.

A 2020-2021-ES TANÉV FOLYAMÁN 96 ADAKOZÓ **170** GYERMEKET TÁMOGATOTT.
A KÖVETKEZŐ TANÉVBEN **SZERETNÉNK** EZT A SZÁMOT NÖVELNI,
S MINÉL **TÖBB GYEREK SZÁMÁRA BIZTOSÍTANI**
EZT A CSEKÉLY ANYAGI TÁMOGATÁST.

Támogatónak a
szentmargitprogram@gmail.com
e-mail-címen,

illetve a **+380 680 785 275**-ös telefonszámon
lehet jelentkezni.

Móra Ferenc **Töröcsik Palkó csizmái** című meséjében egy tökéletlen kis család mutat be nekünk. Palkó, a novella főszereplője hordta ki reggelente az újságot a megrendelőknél. Így magának az írónak is. Jókedvű fiúcska volt, kedvelték, de egy reggel nagyon szótlanok találta. Rohant volna a dolgára, ha az író nem tartja vissza, és nem kérdezi meg, hogy miért szomorú. Elmondta, hogy előző nap nem volt mit vacsorázni, és rettenetesen éhes. Móra megsajnálva egy vajás kiflit nyomott a kezébe, amit azonban nem akart megenni, hanem hazavitte a húgának, aki még életében nem evett olyat. Már tél volt, és megint megesett a szívük a Palkó gyereken, hiszen meztláb hordta ki az újságot, pedig szitált a hó. Akadt a kamrában egy viseltes csizma, s gyorsan odaadták neki. Palkó persze olyan örömmel szorongatta a csizmát, hogy öröm volt nézni. Amikor megkérdezték tőle, miért nem veszi fel azonnal, azt válaszolta, hogy sietnie kell, mert még sokfelé kell kihordania az újságot. Megdöbbenek, amikor másnap megint csak meztláb jelent meg. A kérdésre, hogy hová lett a csizma, a gyerek fülig elpirulva azt felelte, hogy odaadta a testvéreinek. Szerencsére kerítettek még egy csizmát, és azt is megkapta Palkó, de ennek ellenére másnap ismét meztláb jelent meg. Móra feldühödött.

„Most már haragosan kiáltottam rá:

- Hát már megint nincs csizmad?
- Nekiadtam a másik testvéremnek – rebegte ijedten.
- Hány testvéred van?
- Hat.”

Nem szólt Móra semmit, de kézen fogta Palkót, és elvezette a csizmaboltba. Kapott egy rá szabott új csizmát, és a lelkére kötötte, hogy ezt már ne merje továbbajándékozni. Örült a lelkük, amikor tél végén hallották Palkó csizmáinak kopogását. Ki is néztek az ablakon, s látták, hogy két gyerek áll a kapuban. Csak az egyiknek volt csizma a lábán, a másik meztláb állt nagy csomó újsággal a hóna alatt. Ő volt Palkó. Társa gyorsan levette a csizmát, ő felhúzta, s sebesen szaladt is fel a lépcsőn. Beadta az újságot s már fordult is vissza, de az író utánakiáltott. Így írja le Móra a jelenetet:

- „– Gyere vissza, Palkó – kiáltottam utána –, mondani akarok valamit!
- Majd holnap, kérem szépen – szólt vissza futtából –, ma nagyon sietős a dolgom.

Megfordultam és utánaballagtam. Mire kiértem a kapuba, már a másik fiú lábán volt a csizma. Palkó sápadtan hebegett:

- Ne tessék rám haragudni, kérem szépen. Imre testvérem a dohánygyárba jár dolgozni, oda pedig nem eresztik be meztláb. Azért adtam neki a csizmát. Én csak addig szoktam felhúzni, míg az úrékhoz föl-szaladok.”

Erről a kedves történetről Jézus szavai jutnak eszünkbe: „ha a búzaszem nem hull a földbe, és el nem hal, egyedül marad, de ha elhal, sok termést hoz” (Jn 12,24). Ezt gyakoroljuk az önmegtagadásban, a türelemben, a szeretetben, a jóságban, a hűségben, vagyis akkor, amikor elfeledkezünk önmagunkról, meghalunk önmagunk számára, és

a másoknak élünk, a másik érdekeit tartjuk fontosabbnak a magunkénál. Amikor ezekben a nemes erényekben elveszítjük önmagunkat, meg sokszorozódva kapjuk vissza mindazt, amiről lemondtunk. A szeretetből mindig csak gazdagodva kerülhetünk ki.

„Hiába a mélységes vágy a szeretetre, az emberek szinte minden más fontosabbnak tekintenek a szeretetnél: sikert, tekintélyt, pénzt, hatalmat – minden energiánk arra használódik el, hogy megtanuljunk elérni ezeket a célokat, arra pedig szinte semmi, hogy megtanuljunk a szeretet művészetét.” Ez a húsvét előtt is igencsak aktuális gondolat a német humanista filozófus és szociálpszichológus, Erich Fromm több mint 50 évvel ezelőtt megjelent, A szeretet művészete című könyvében olvasható. Az ortodox zsidó családba született szerző művében ajánl néhány olyan kifejezést, amellyel ezt a művészetet gyakorolhatjuk. Véleménye szerint, ha először szavakkal mondunk valamit, az segít, hogy utána azok a szavak szerint is éljünk.

Az első: „Szabad, megengeded?” Például „Megengeded, hogy ezt tegyem?”, „Neked tetszik, ha így csináljuk?” Engedélyt kérni azt jelenti, hogy tudunk udvariasan belépni mások életébe, s ezt nem parancsolóan, rá tekintettel nem lévön tesszük. A legismertebb Szent Ferenc éléről megjelent legenda a *Fioretti*. Hatalmas népszerűségét mutatja, hogy már 1476-ban is megjelent nyomtatásban. A múlt században ismét felfedezett mű stílusa és tartalma miatt a Szent Ferenc-i szeretetet leghitelesebben sugározó eredeti forrás. A kommunizmus éveiben három kiadásban is megjelent Szent Ferenc Virágoskertje címmel, és ma is igencsak keresett életrajz. Ebben található ez a mondat: „Jegyezd meg, drága testvérem, hogy az udvariasság a szeretet édestestvére, mert kioltja a gyűlöletet, és ébren tartja a tevékeny szeretetet”.

A másik szó, amit Fromm szerint meg kell tanulnunk, meg kell szoknunk, és sokat kell használnunk, az a köszönöm. „A hála: talajigényes virág, csak nemes szívben tud gyökeret verni” – olvastam Szent-Gály Kata magyar katolikus hat gyermekes költő tollából. Pszichológia tudományában járatos szakemberek állítják, hogy a legintenzívebb boldogságfokozó érzés a hála, ezért ha hálát tudunk adni egymásnak és a Jóistennek, azzal nemcsak a szeretet nő bennünk, de boldogabbá is válunk.

A harmadik fontos kifejezés a *bocsáss meg*. Az életben sok hibát követünk el. Valószínű, hogy nincs olyan nap, amikor ne hibáznánk. A Szentírás azt mondja, hogy az igaz is hétszer vétkezik napjában. Mindnyáján hajlamosak vagyunk magunkat igazolandó egymást vádolni. Már Ádámmal kezdődött ez. „Talán arról a fáról ettél, amelyről azt parancsoltam, hogy ne egyél?” – kérdezte tőle az Úr /Mózes első könyve, 3,11/. „Az asszony, akit melém adtál, ő adott nekem a fáról, és így ettem” – jött azonnal a másikra mutogató válasz. Másokat vádolunk, hogy ne kelljen azt mondanunk: Bocsánat! Nincs tökéletes

ember. Akik létezünk, mindnyájan hibázunk, vétkezünk, s bűnösök vagyunk. De a bocsánatkérés ezt jóváteszi, enyhíti.

Ne feledjük tehát a három fontos kifejezés: „Szabad, megengeded?”, „Köszönöm!”, „Bocsáss meg!” Többek között ezek a szavak kifejezői az igaz szeretetnek.

Régen láttam egy filmet a szeretetről. Egy szó sem hangzott el benne, csak játszott önfeledten egy ember a labdával. Egyszer csak véletlen kilyukadt, s lassan elkezdett szivárogni belőle a levegő. Így egyre keservebben játszott vele, majd amikor már alig volt benne levegő, csak kínlódott azzal, ami egykor labda volt. Így van az élettel is. Ha van benne szeretet, élvezet és gyönyörűség élni. Amikor fogytán a szeretet, keservebb kezd lenni az élet, s ha végleg elillan, akkor az már nem is élet. Ha szeretet van, az élet szárnyal, fejlődik, kibontakozik, de ha ez hiányzik, az életünk roncsolódik, leépül, értéktelen lesz, éppúgy, mint a lukas labda, amit semmire sem lehet használni.

Valaki a sivatagban minden ivóvizét elfogyasztotta, de az utolsó pillanatban egy régi, nagyon ócskának tűnő kutat pillantott meg. A kút mellett volt egy kis palack víz, mellette pedig egy levél. Kísértése lett vol-

na egyből meginni az egész palack vizet, de aztán elolvasta a levelet, melyben ez állt: „Vándor! Először töltsd be az egész palack vizet ennek a rozsdás kútnak a csövébe, aztán nyomd meg kút nyomógombját. Friss hideg víz fog feltörni. Utána töltsd meg a palackot a következő vándornak”. Olvasva ezeket az utasításokat, óriási vívódást élt át, de végül a szerint tett, s a kútból valóban bőkezűen áradt a kristálytisza ivóvíz. Az életben is ilyen bőkezűséggel kell cselekednünk. Nagy szív kell hozzá, s először mindenünket oda kell adnunk. Varga László kaposvári megyéspüspök atya szokta mondani, hogy a szeretet az egyedüli dolog, amiben nem kell határt, mértéket szabnunk, egészen radikálisnak kell lennünk benne. Szent Ágoston szerint pedig „a szeretet azzal mérhető, hogy valaki méricskélés nélkül szeret-e”.

Ne méricskéljünk hát, ne fontolgassuk, ne számítgassuk, megéri-e, lesz-e valóban feltörő víz a kútban, hanem öntsük bele a másik kútjába minden vizünket, mert csak így fakad igazi forrás. Adjon ehhez a Jóisten nagylelkűséget, bölcsességet, emberekre szánt időt és hozzá sok kegyelmet!

„Ha utánozzuk szeretetet és irgalmasságot kifejező tetteiket, az olyan, mintha örök-kévalóvá tennénk jelenlétüket itt, a földön. Hiszen éppen egyedül ezek az evangéliumi tettek állnak ellen a halál pusztításának: egy gyengéd mozdulat, egy nagylelkű segítségnyújtás, a másik meghallgatására szánt idő, egy látogatás, egy jó szó, egy mosoly... Jelentéktelennek tetszhetnek szemünkben ezek a tettek, Isten szemében azonban örök értékűek, mert a szeretet és az együttérzés erősebb a halálnál!” (Ferenc pápa)

Az örökbeadás (*Nowhere special*) című 2020-as filmdráma az egyik legszebb és legmeghatóbb apa-fiú kapcsolatot feldolgozó alkotás, ami valaha szembejött velem. A korábban Oscar-jelölt Uberto Pasolini – aki semmilyen rokonságban nem áll a híres olasz rendezővel, Pier Paolo Pasolinivel – egy angol napilap, a Daily Mail hasábjain szúrta ki a film alapjául szolgáló történetet. Egy egyedülálló édesapa, miután megtudta, hogy betegsége gyógyíthatatlan, és csak hónapjai vannak hátra, egy örökbeadási szervezettel szorosan összedolgozva maga szervezte le négyéves kislfia adoptálását. Pasolini próbálta felkeresni a férfit, de elkésett vele, sajnos már elhunyt. A gyermek személyazonosságát pedig az örökbefogadó szer-

„Fiam, te mindig itt vagy velem, és mindenem a tied.” (Lk, 15, 31)

Egy harmincas éveit közepén járó, az írországi Belfastban élő, egyedülálló édesapa mindennapjaiba pillanthatunk bele. John (James Norton) egy egyszerű munkásember. Szeretne minden tőle telhetőt megadni kisfiának, Michaelnek (Daniel Lamont), de ablakmosóként szerény körülményeket tud biztosítani. Nem látványos gesztusokkal, de annál figyelmesebb módon van jelen gyermeke életében. Óvodába viszi, siet dolgozni, elintézi az ügyeket, bevásárol, elmegy érte, majd fagyizni viszi, fürdeti, kifésüli hajából a tetveket, öltözteti, mesét olvas neki, esti imát mond vele, majd elaltatja. Teljesen

hetne, így az édesapának szembe kell néznie azzal, hogy halála után nem lesz, aki gondoskodjon gyermekéről. Ha pedig így van, akkor nem dughatja homokba a fejét, ölbe tett kézzel várva a halált. Körülbelül három hónapot jósoltak neki. Úgy érzi, szakmai segítséget kérve ő akarja kiválasztani fiának a legmegfelelőbb örökbefogadó családot. Jóllehet állapota folyamatosan romlik, s egyre gyakoribbak a kínzó rosszullétek és erős fejfájások, a kisfiú számára igyekszik fenntartani a megszokott mindennapok látványát. Napi rutinjukat csak az ismeretlen családoknál való látogatások szakítják meg.

Az örökbeadás (Nowhere special)

vezet nem adhatta ki. Így annyi információból, amennyi rendelkezésére állt, a rendező megírta a forgatókönyvet.

A szívbe markoló történet minden lehetőséget megadhatna a giccsre és a mértéktelen hatásvadászatra, de ennek az alkotásnak éppen az a legnagyobb erőssége, hogy kerül minden látványos elemet. A maga szolid, visszafogott, hétköznapi színpadát fókuszba helyező módján hatol a szívünk legmélyébe. „Szeretem a lágy dolgokat, amelyek váratlanul ragadnak magukkal. Minél drámaibb a helyzet, annál kisebb hangerőt akarok. És minél alacsonyabb a hangerő, annál jobban lehet hallani, amit igazán hallani kell. Sokkal jobban a bőr alá megy” – nyilatkozta a rendező a film koncepciójáról. A készítők a történetben nem az eseményeket akarták visszaadni, hanem a csendet, de annál mélyebben meghúzódozó érzelmeket. „Az örökbeadás az utóbbi idők egyik legszemléletesebb példája arra, hogyan tud egy végtelenül csendes, visszafogott film akkorát szólalni, hogy az ember lelke beleszakad” – írja a Filmtett erdélyi filmes portál kritikája. A valós eseményeket feldolgozó alkotás a Velencei Nemzetközi Filmfesztivál versenyprogramjában debütált, majd a világ különböző fesztiváljain számos díjat nyert.

átlagos hétköznapi. Ami azonban ezeket a napokat mégis különlegessé teszi, az az, hogy egy nagyon agresszív agydaganat miatt megszállták, végesek. Bár sokszor csak apróságokkal tud kedveskedni Michaelnek, a legnagyobb szeretetben neveli. Épp ezzel az egyszerű, mégis átható helytállással ad példát felelősségtudatból, önzetlenségből és a szeretni tudás képességéből. John apafigurája ékes példa arra, hogy jó szülőnek lenni nem pénz kérdése. Karakterében az a különleges, hogy a felszínen egy erős és bizonyos értelemben meglehetősen macsó férfi, de az élete mégsem egy macsóé, hisz teljesen a gyerekeire koncentrál. A tetovált, zord, rocker külső egy érzékeny, gyengéd édesapát takar, akinek még betegségével és saját halálának tudatával sincs ideje foglalkozni, mert gyermeke jövőjét kell elrendeznie. Ugyanakkor elmúlását megélve munkája is ennek az állapotnak a metaforája: ablaktisztító. Az ablakpucolás során egész nap mások életébe nyer bepillantást, de mindig kívül reked azon. Mintha szemlélne mindazt, amiben neki már nem lesz része, ahogy a saját fia életéből is kiszorult halálos betegsége miatt.

Michael anyja még hat hónapos korában elhagyta őket, és visszatért szülőhazájába, Oroszországba. Nincs más rokon, aki segít-

Michael nem érti, minek ez a sok új barát, minek faggatja őket az édesapja.

John eleinte megpróbálja megóvni fiát a szomorú valóságtól. Ugyan mindig együtt mennek az örökbefogadókhoz, nem avatja be a miértekbe, nem magyaráz meg neki semmit, hiszen meg van győződve róla, hogy Michael még túl kicsi ahhoz, hogy bármit felfogjon az egészről. Az őt segítő szociális munkásnak egyszer ki is fejtje: azért tartja feleslegesnek, hogy bármit mondjon neki és terhelje ezzel, mert úgyis el fogja őt felejtetni, és később már nem emlékszik majd ezekre az évekre. Michael reakcióiból azonban egyértelműen kiderül, hogy apja alábecsülte: a kisfiú egyértelműen érzi, hogy baj van. Előbb a halálról, majd az örökbefogadásról kérdegeti édesapját. Egyik alkalommal a parkban játszanak, és egy döglött bogarat vesz észre a fűben.

- Nem megy – magyarázza a gyermek.
- Ez egy bogár, Michael. Halott. Többé már nem tud menni.
- Miért? – hangzik el a kicsik klasszikus kérdése.
- Mert az összes állat és összes növény, és minden élőlény megszületik, boldog életet él, megöregszik és aztán meghal. A halála után itt hagyja a testét,

a lábacsáját, fejcskáját, a pocakját. De ő, a bogár már nincs itt többé. Ez itt csak a teste.

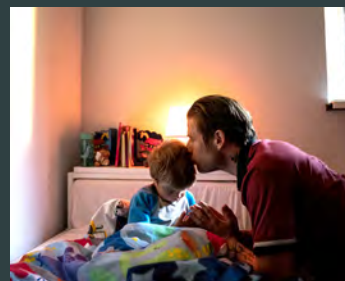
- Ez szomorú?
- Nem, ez nem szomorú, Michael. Egyszerűen csak már nincs itt.

Amikor John 34. születésnapját ünneplik, és a gyerek látja a sok gyertyát a tortán, elgondolkodva megjegyzi: „Öreg vagy”. Az apa rádöbben, hogy fia valahol mélyen érzi mindazt, ami vele történik. Ez abból is kiderül, hogy a kis Michael sokszor különösen gondoskodó édesapjával: betakar-gatja, amikor alszik, teát visz neki, s egyre jobban ragaszkodik hozzá. Így tehát John egyik este meseolvasás után elmagyaráz-a gyermekének a saját halálát. „Ahogy a

A film jól bemutatja az örökbefogadási fo-lyamat abszurditását. Egy rövid találkozás alapján kell Johnnak meghoznia élete leg-fontosabb döntését. Fogalma sem lehet ar-ról, hogy akiket lát, valóban olyanok-e, vagy csak kirakatot néz, esetleg, ha nem szimpa-tikusak, akkor nem csak rossz napjuk van-e épp. Normális esetben, legyen szó örökbe-fogadásról vagy nevelőszülőről, a biológiai szülő nem vesz részt a kiválasztásban, így a döntéseket a hivatalok vagy a szociális mun-kások hozzák meg. Ezúttal azonban a szülő is érintett, és a döntés teljes felelőssége az övé. Johnnak eleinte tiszta elvárásai vannak azzal kapcsolatban, hogy mit akar nyújtani a gyerekének, de aztán fokozatosan belátja, nem biztos, hogy az lesz az igazán jó Micha-elnek, amit kezdetben gondolt. Annyira jól

döntést hoznia, de olyan kérdésekben is nyilatkoznia kell például, hogy akarja-e egyáltalán, hogy gyermeke emlékezzen rá. A családsegítők egy „emlékdobozt” javasol-nak neki, amin keresztül apró emlékeket őrizhet meg kisfiának, hogy amikor Micha-el nagyobb lesz, elő tudja venni, és emlé-kezni tudjon rá. A film egyik legmeghatóbb jelenete, amikor egyik este fektetés után John összeállítja ezt a dobozt. Az addig je-lentéktelennek tűnő tárgyak, mint a base-ball sapkája, a közös fotóik, a 34. születési gyertyája vagy egy köteg kézzel írott levél hirtelen a legfontosabb relikviákká válnak. Az apai szeretet relikviáivá.

Ilyen szomorú történetet látva azt gondol-nánk, a film a halálról szól, pedig inkább

rovar kibújik a testéből, de utána röpköd a fák között, egy nap hamarosan apu is el-hagyja a testét. De mindig itt lesz körülöt-ted. Nem látsz majd engem, de beszélhetsz hozzám, és én majd figyelek. Nem fogsz hallani engem, mint most, de hallani fogsz ott belül. Mert veled leszek mindig, körül-lötted a levegőben és a napsugárban, ami felmelegít. És az esőben is, ami eláztat.” Ekkor Michael megkérdezi: „A szőlőben is ott leszel?” Ebéd után mindig szőlőt adott neki az édesapja. „Igen, ott leszek. A szőlő-ben nem, de az ízében igen.”

akar dönteni, hogy összezavarodik, és már azzal kapcsolatban is kétségei támadnak, vajon ismeri-e eléggé a fiát ahhoz, hogy jól válasszon a számára. Pedig eleinte azt gon-dolta, egyszerű lesz, és hogy egyből tudja majd, ha megtalálta a megfelelő családot. Ám ez csöppet sem ilyen egyszerű. És a nyo-más az idő miatt egyre csak nő.

Az édesapa tudja, hogy a feladata nem egyszerűen csak új otthont találni fia szá-mára, de fel is kell készítenie őt a halálára. Nemcsak az örökbefogadó családról kell

egy apa és gyermeke közötti szeretet di-cséréte. Az apaság térvessztése a modern társadalomban sajnos állandósulni látszik. Az apaság krízisét sok szakember kutatja, hisz az apátlanság korát éljük. Sok férfi-nak okoz fejtörést az, hogy mitől válik egy szülő-gyerek kapcsolat igazán bensősé-gessé. „Pedig erre a film mindennél jobban megadja a választ a lehető legszebb és hihetetlenül visszafogott módján: azok a csendes pillanatok, amikor mesét olvas a fiának, bevásárol vele, megmossa a haját, vagy a kisfiú épp apja tetoválását próbál-ja magára rajzolni – tehát csupa teljesen unalmas, hétköznapi dolog –, azok mond-ják el a legtöbbet apa és fia bensőséges és szereteteli kapcsolatáról” – írja a Filmtett. Az alkotás tehát az apró pillanatok recept-jét adja meg, azaz egy kapcsolatban a nagy gesztusoknál, a látványos tetteknél sokkal jelentősebbek az apró áldozathozatal és az észrevétlen helytállás gesztusai, és na-gyobb fontossággal bírnak a mindennapok apróságai, illetve az igazi jelenlét.

Az örökbeadás emlékeztet minket arra, hogy amíg élünk, értékelnünk kell azokat az apró hétköznapi pilla-natokat, amelyeket azokkal tölthe-tünk, akiket szeretünk.

November 22.

December 1.

November 23.

December 3.

December 3.

November 28.

December 10–11.

November 22. Elindult a Katolikus Karitászs országos adventi segélyakciója. A „Tárjátok ki a szíveteket!” segélyprogram-sorozat célja, hogy a nélkülözők számára szebbé tegye a karácsonyt és könnyebbé a hétköznapi terheit.

November 23. Szónokversenyt szerveztek a Görögkatolikus Papnevelő Intézetben Nyíregyházán. A zsűri nyolc papnövendék szónoklatát hallgatta meg. Közülük első helyen Levcsenkó Dávid végzett. A 2. helyezett Jertyity Róbert, a 3. Marczai András lett.

November 28. Először végzett Szent Liturgiát a Tatai Szervezőlelkétségben Fülöp érsek-metropolita atya. A 2019-ben alapított szervezőlelkétség a járványhelyzet miatt a tervezetthez képest egy évvel később látta őt vendégül a szervezőlelkétség liturgia-végző helyszínén, a Szent Imre kapucinus templomban.

November 29. A Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola is csatlakozott a Magyar Tudomány Ünnepe programsorozathoz. A rektori köszöntőt és a plenáris előadásokat követően Teológia és Interdiszciplináris szekcióban hallgathattak előadásokat az érdeklődők.

December 1. A magyarországi egyházak vezetői, a kormányzat magas képviselői és a Magyar Turisztikai ügynökség tagjai részvételével megalakult a Nemzeti Vallásturizmus Tanács.

December 2. Felavatták a Szent László Görögkatolikus Gimnázium és Technikum multifunkcionális sportpályáját. A különleges kivitelezésű sátozott Fülöp érsek-metropolita atya szentelte meg. A pályát tanár-diák mérkőzéssel avatták fel, amelyen a kezdőrúgást Dzsudzsák Balázs válogatott magyar labdarúgót végezte el.

December 3. Együttműködési megállapodást kötött a Hajdúdorogi Főegyházmegye és a Nagyváradi Görögkatolikus Püspökség. Az együttműködés célja a két egyház fejlesztésének és megtartó erejének növelése, az optimális pályázati és fejlesztési viszonyok kialakítása, valamint a Felek jövőbeli projektelképzeléseinek, fejlesztési koncepcióinak kidolgozása.

December 3. Közösségi teret szentelt Fülöp érsek-metropolita atya Pocsajon. A Pocsaji Görögkatolikus Egyházközség egy pályázat jóvoltából alakította közösségi térré a templom mellett található, egykor görögkatolikus iskolaként működő épületet.

December 9. Száz adag étellel mondott köszönetet a koronavírusos betegek kezeléséért a Máriapócsi Zarándokház konyhája a Semmelweis Tagkórház Covid-ambulanciáján dolgozóknak.

December 8.

December 14.

December 27.

December 9.

December 17.

December 27.

December 13.

December 21.

December 31.

December 10-11. Nyílt napot tartottak a Görögkatolikus Papnevelő Intézetben és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán. A két nap folyamán a résztvevők megismerhették a szemináriumi eljáró atyákat, az intézmények mindennapjait és a már hivatásukra készülő kispapokat.

December 13. Esélyt az életre díjjal ismerték el a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat munkáját.

December 14. Rászoruló gyermekeket ajándékozott meg a Szent Efrém Óvoda Pilangó csoportja. Az ajándékokat a Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat Szolgáltatópontjában adták át.

December 17. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat három személy romákért végzett kiemelkedő tevékenységét díjazta. A kitüntetettek közt volt Vincze Sándor, a Nyíregyháza-Huszártelepen működő Sója

Miklós Görögkatolikus Általános Iskola intézményvezetője is.

December 21. Megújult a Nagykállói Korányi Frigyes Görögkatolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium.

December 27. Nagypapa papi szolgálati helyén, Nagydoboson szentelte áldozópappá Rádi Dávidot Ábel püspök.

December 27. Atanáz püspök a miskolci püspöki székesegyházban diakónussá szentelte Kiss Máté alszerpapot.

December 31. Közösen ünnepelt a Szent Zotikosz Gyermekevédelmi Intézmény több dolgozója és ellátottja a névadó emléknapiján. Az ünnepségen adták át az igazgatói és püspöki dicséreteket, valamint a Szent Zotikosz-díjat.

Január 2. Ábel püspök Szakolyban áldozópappá szentelte Szabó Csaba Pétert.

Január 5. Fülöp metropolita atya Kecskeméten áldozópappá szentelte Balázs Mihály diakónust.

Január 9. Tízéves lett a Veszprémi Görögkatolikus Parókia Árpád-házi Szent Piroska Szeretetszolgálata. A hívek Szentliturgia keretében adtak hálát a házi segítségnyújtást végző szolgálat egy évtizedes működéséért.

Január 16. „Láttuk az ő csillagát napkeleten, és eljöttünk, hogy imádjuk őt” (Mt 2,2) mottóval kezdetét vette a 2022-es ökumenikus imahét, melyhez egyházmegyéink is csatlakoztak.

Január 2.

Január 23.

Február 4.

Január 5.

Január 25.

Február 8.

Január 30.

Január 9.

Február 11–13.

Január 23. Az Isteni Ige vasárnapján ünnepi Szent Liturgia keretében szentelték meg a belsőleg felújított Búza téri székesegyházat Miskolcon. Hét évvel ezelőtt a templom új külsőt kapott, és környezete is megújult, tavaly pedig a székesegyház belső felújítása valósulhatott meg.

Január 25. Nyírvásváriban és Hodászon áldott meg felújított épületeket Szocska A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök. A Szent Simeon és Anna Szeretetotthonban (Nyírvásvári) és a Sója Miklós Szociális Intézmény és Családok Átmeneti Otthonában (Hodász) egyaránt energetikai korszerűsítést hajtottak végre.

Január 28. Szír Szent Efrém emléknepja alkalmából a róla elnevezett debreceni óvoda és iskola összefogott a debreceni járványkórházban dolgozókért: mintegy 340 ezer forint értékű adománnyal köszönték meg munkájukat.

Január 30. Nagydoboson új tetőt kapott a görögkatolikus templom, s megújult annak homlokzata is. Az átadási ünnepségen Szocska A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök áldotta meg a templomot.

Február 4. Végső búcsút vettek Cselényi István Gábor atyától Nyíregyházán.

Február 8. A nyíregyházi Szent Miklós Görögkatolikus Kollégium és Gimnáziumban második alkalommal rendezték meg a Kazinczyról elnevezett Szép Magyar Beszéd Versenyt.

Február 11–13. Kántorok számára rendeztek lelkipályázatot Máriapócscon.

Február 17–19. Rómában tartották a Keleti Egyházak Kongregációjának ülését. A közgyűlést többször halasztották el a járvány miatt, most azonban – az ukrán nagyersek kivételével – minden tag részt tudott venni a találkozón, köztük Fülöp metropolita atya is.

ni a találkozón, köztük Fülöp metropolita atya is.

Február 21–23. Megrendezték a Magyar Katolikus Püspöki Kar Ifjúsági Bizottságának tanulmányi napjait, aminek ebben az évben Miskolc adott otthont.

Február 25. „Ahol elhatalmasodik a bűn, ott túlrad a kegyelem” – a Görögkatolikus Metropólia adománygyűjtést indított a háború miatt menekülni kényszerülők és nehéz helyzetbe jutottak megsegítésére.

Február 26. Atanáz püspök Sajópálfalán áldozópappá szentelte Figeczki Gábor diakónust.

Március 5. A három egyházmegye esperesi kerületeiben megrendezték a kerületi hittanversenyeket.

Február 17-19.

Március 9.

Március 18.

Február 21-23.

Március 11.

Március 20.

Február 26.

Március 13.

Március 22-23.

Március 9. Ferenc pápa különleges követe, Michael Czerny bíboros – Tóth Tamás, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára kíséretében – ellátogatott Barabásra, a Katolikus Karitászségségszolgálatára, ahol Soltész Miklós államtitkár bemutatta, hogyan fogadják, látják el az Ukrajnából érkező menekülőket.

Március 11. A keresztényüldözésről nyílt kiállítás a metropolitai hivatalban Kereszt-tűzben – Keresztényüldözés a közel-keleti és nyugat-afrikai konfliktuszónákban címmel. A 2017-ben létrejött vándorkiállítás Washington, New York, Róma, München, Strasbourg, Bécs és Veszprém után érkezett Debrecenbe.

Március 13. Harangot szentelt Fülöp metropolita Hajdúböszörményben. A harangot a görögkatolikus templom építésekor, 1897-ben helyezték el a toronyban. 1983-

ra állapota annyira leromlott, hogy lassan harminc éve már annak, hogy utoljára megszólalt. A harangkészítést egyéves előkészítő munka és gyűjtés előzte meg. Március 2-án öntötték.

Március 18. Testvértelépülés lett Máriapócs és Csíksomlyó. Máriapócs Sziijártó Péter külgazdasági és külügyminiszter jelenlétében leplezték le a nemzeti összetartozás emlékművét, majd aláírták a Máriapócs és Csíksomlyó testvértelépülési kapcsolatáról szóló dokumentumot.

Március 19. Megtartották a hittanverseny egyházmegyei döntőjét és a liturgikus énekverseny megyei fordulóját.

Március 20. A Görögkatolikus Metropólia meghívására Hajdúdorogra érkezett Nathalie Becquart, a Püspöki Szinódus altitkára. A 2021-2023-as szinódusi út szer-

ves részét képező ünnepi alkalmon a Szent Liturgiát követően a szinódus feladatairól hallhattak előadást a résztvevők.

Március 22-23. Megtartották az első Nemzeti Vallásturizmus Fórumot Esztergomban, a Szent Adalbert Központban. A Görögkatolikus Metropóliát dr. Seszták István főhelynök atya és Kapin István debreceni parókus atya képviselte.

Emberségből jeles

Csütörtökön sokan álltunk a Tescoban a húspult előtt. Öregek, fiatalok kicsi gyermekkel, középkorúak, szóval sokan, kb. 25-en. Kérek szépen 5 kg csirke far-hátat – mondja a fiatal anyuka karján a 3 év körüli kicsi fiúval... Megkapja a farhátat fehér szatyorkába, majd kér még 3 kg csirke szárnyat. Azt is megkapja a fehér szatyorkába.

Kér e még valamit?! kérdezi tőle az eladó kedvesen...

A fiatalasszony gondolkodik egy pillanatra, majd levegőt vesz, és kedvesen kéri az eladót, hogy megnézné mennyibe kerül 1 db csirke mell!

Az eladó igennek felelt. A mérleg mutatja az árat. – 1020 Ft – mondja az eladó az édesanyjának. A fiatalasszony felszisszen, majd olyan szomorúsággal köszöni meg a segítséget és kér elnézést, hogy az ember szíve ezer apró darabra szakad szét.

Jön a következő vásárló. Egy idős hölgy bottal, 75 év körüli. – Kérek szépen 8 darab csirkeszárnyat – mondja kedvesen. Az eladó már szedi is neki a legszebbeket... Ráteszi a mérlegre, ami 640 Ft-ot mutatott. A hölgy visszakérdez az eladótól, hogy mennyi?! Az eladó válaszolt neki kedvesen: 640 Ft.

– Nagyon köszönöm, de akkor kalácsot és tejet már nem tudok venni, mert még a cicámnak is kell ennivalót vásárolnom – felelt az idős hölgy. – Nagyon sajnálom – válaszolt az eladó, majd elkészöntek egymástól. – Boldog húsvétot kívánok önnek, kedves! – búcsúzott az idős asszony.

Pillanatokon belül darabokra tört a lelkem, egy fiatal anyuka a karján egy kicsi gyermekkel, és egy 75 év körüli kedves idős hölgy aki már az életét ledolgozta, és az áruházban a kalácsot csak nézte, de nem tudta megvenni...

Kiálltam a sorból egy pillanatra... Attila nem értette, de aztán gyorsan felfogta az agya... Kértem 1 nagyobb csirkemellet, megköszöntem és sarkon fordultam, miközben a szívem a torkomban dobogott!

Nem tudtak húst és kalácsot venni húsvétra, de ekkor egy hölgy torka összeszorult, és kilépett a sorból.

Láttam a nénit, hogy a fonott kalácsot nézte, abból is kivettem egy szépségeset, és siettem a pénztárhoz, mert a néni már ott állt a sorban. Kifizettem a csirkemellet és a fonott kalácsot, és megálltam azon a helyen, ahol a néni tipeggett ki...

Jött is aranyosan, kedvesen, nem volt szomorú... Halkan megszólítottam: „Kérem szépen, egy pillanatra meg tetszik állni?” „Igen, kedves, tessék, miben segíthetek?” – válaszolt a hölgy. Ebben a pillanatban úgy éreztem, menten összezecsuklok, mert ezt is olyan alázattal és kedvesen mondta, hogy sosem tudom elfelejteni. Szemébe néztem, és a következőt mondtam: „Bocsánatot kérek, de tessék ezt a kalácsot tőlem elfogadni, mert ez az én lelkemnek most nagyon fontos!”

A hölgy őszintén belenézett a szemembe, és a következőt mondta: Kedvesem, a te lelked fontosabb az én esetleges szégyenemtől, így köszönöm szépen, és boldog húsvétot kívánok neked! Arcomon folyt le a könny, a néni szeme is könnyel telt meg. Nem vártam meg, amíg sír, mert abba ott meg semmisültem volna...

Megfordultam, és ott jött velem szembe a fiatalasszony, aki az 1 db csirkemellet már nem vehette meg a pénz hiányában. A kisfiú a babakocsiban ült. „Pillanat, szabad?” – kérdeztem. „Igen” – válaszolta. Kezébe adtam a csirkemellet, majd visszasiettem az áruházb. Visz-

szanéztam egy pillanatra, tartotta a kezében a csirkemellet és nézte...

Vettünk húst káposztának, tejet, vaját, de mást már nem nagyon. A lényeg hogy a néni eszik kalácsot húsvétkor, és a kicsi fiú csirkemellet húsvétkor. A többi pedig nem számít, de nem ám...

Legyen áldott, szép napja mindenkinek!

forrás: ellenszel.hu

PÁLYÁZAT

110 éves a Hajdúdorogi Egyházmegye

110 éve, hogy ősünk
több évszázados küzdelmének
gyümölcse beérte, s X. Piusz pápa megalapította
a Hajdúdorogi Egyházmegyet. A Görögkatolikus Metropólia
ez alkalomból alkotói pályázatot hirdet több kategóriában.

VERS, NOVELLA, FOGLAMAZÁS, FIKCIÓ Szabad formában és terjedelemben

Néhány ötlet segítségképpen:

- ✦ Milyen lehetett a kor emberének megélni egy új, kevésbé ismert rítusú püspökség alapítását?
- ✦ Mit jelenthetett egy idős görögkatolikusnak a püspökség fölállítása, aki az 1800-as években aktívan kivette részét a görögkatolikus mozgalomból?
- ✦ Mit szólhatott Miklósy István, mikor megkapta kinevezését?
- ✦ Milyen lehetett résztvevőként Miklósy István püspök hajdúdorogi szentelése?
- ✦ Mit mesélhetett unokáinak egy százéves bácsi 2000-ben, aki ministrált Miklósy István püspökké szentelésén?
- ✦ Hogy mesélné el a görögkatolikus egyház történetét 105 éves korában egy olyan pap, akit Miklósy István szentelt föl, és még megélte a metropólia 2015-ös megalapítását?
- ✦ Mit jelent számokra a görögkatolikus egyház?

Helyezd magad a kor emberének helyébe, légy tudósító, szkeptikus római katolikus, örömmármorban úszó görögkatolikus, az alapítóbullát kiadó X. Piusz pápa, országgyűlési képviselő, hajdúsági jobbágy, görögkatolikus pap, stb!

RAJZ, FÉNYKÉP, MONTÁZS, GRAFIKA, PLAKÁT, ANIMÁCIÓ, KÉZMŰVES ALKOTÁS

- ✦ Örökítsd meg az alapító bulla megírását, átadását, fölolvását, Miklósy István szentelését!
- ✦ Tervezz meghívót Miklósy István 1913-as püspökké szentelésére!
- ✦ Tervezz plakátot a Hajdúdorogi Egyházmegye 110 éves évfordulójára!
- ✦ Ábrázold egyházunkat!
- ✦ Mit jelent számokra a görögkatolikus egyház, mi jelenti a legnagyobb élményt számokra?

KOROSZTÁLYOK: Óvodás, 1-2. osztály, 3-4. osztály, 5-6. osztály, 7-8. osztály, gimnázium, felnőttek.

A szakmai zsűri által legjobbaknak ítélt munkák alkotói értékes nyereményben részesülnek.

AZ ÖSSZES MEGÉRKEZETT MUNKÁT VÁNDORKIÁLLÍTÁSON MUTATJUK BE.

GÖRÖGKATOLIKUSOK

A szöveges munkákat elektronikus úton, a tárgyi alkotásokat postai úton kérjük elküldeni címünkre:
goroghir@gorogkatolikusmetropolia.hu

Görögkatolikus Sajtó- és Médiaközpont – 4400 Nyíregyháza, Bethlen Gábor utca 13-19.
A borítékra/elektronikus levél tárgyába írjátok: **PÁLYÁZAT**

A PÁLYÁZATOK LEADÁSI HATÁRIDEJE: **2022. szeptember 30.**

Információ elektronikus címünkön és a +36 42 597 607-es telefonszámon kérhető.

MEGHÍVÓ

Kapunyitás: 12:00

Program: 14:00-22:00

STA____
DI____
ON____

EZ AZ A NAP! 2022

BUDAPEST____
____ JÚLIUS 23.

BETHEL MUSIC / MICHAEL W. SMITH

PLANETSHAKERS / TIM HUGHES / MARTIN SMITH

NOEL RICHARDS / GRAHAM KENDRICK / NOT AN IDOL

LONDON COMMUNITY GOSPEL CHOIR / NOEL ROBINSON

CARAMEL / ÚJ FORRÁS / CSISZÉR LÁSZLÓ / MEZŐ MISI / MIKE SÁMUEL

PINTÉR BÉLA / GOLGOTA DICSŐÍTÉS / PZM / HANNA / DOBNER ILLÉS

DICS-SULI BAND / KERESZTKÉRDÉS / GÁVEL ANDRÁS ÉS GELLÉRT

HIDDEN KINGDOM / PRAZSÁK LÁSZLÓ / CRUX / AMARO DEL / HERMONS

IMA- ÉS DICSŐÍTŐ NAP A NEMZET STADIONJÁBAN

PUSKÁS ARÉNA

A 2020-as rendezvényre megvásárolt jegyek idén is érvényesek!

JEGYEK, INFÓK: EZAZANAP.HU

